

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1937 kl. 6 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1937/1938 av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till försvarsdepartementet.

(1:a avd.)

A. FÖRSVARSDEPARTEMENTET.

1:o **Försvarsdepartementet: Avlöningar.** Uti propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1937/1938 har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 (punkt 1, sid. 6—8) föreslagit riksdagen att

dels godkänna i nämnda statsrådsprotokoll upptagna avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tillvidare från och med budgetåret 1937/1938;

dels ock till Försvarsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 309,800 kronor.

I förhållande till 1936 års försvarsbeslut innebär departementschefens beräkning av förevarande anslag i huvudsak icke någon annan ändring än vad som betingas med hänsyn till familjepensionsavdragen.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tillvidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24,000:—
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	»	188,400:—

3.	Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	kronor	9,700: —
	<i>Anm.</i> Så länge den å övergångsstat uppförde förste expeditionsvakten uppehåller tjänst som expeditionsvakt å lantförsvarets kommandoexpedition, utgår till denne från anslagsposten under punkt 2 ett mot avlöning till en expeditionsvakt i lönegraden B 5 svarande belopp.		
4.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
	a. Grundavlöningar m. m. kr. 24,200: —		
	b. Avlöningsförhöjningar		
	m. m., <i>förslagsvis</i>	»	5,360: —
			29,560: —
5.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	49,440: —
6.	Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	8,700: —
	Summa förslagsanslag kronor 309,800: —		

b) till *Försvarsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 309,800 kronor.

2:o) *Försvarsdepartementet*: *Dyrtidstillägg*. I fråga om Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 2, sid. 8) avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

3:o) *Försvarsdepartementet*: *Omkostnader*. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, sid. 8 och 9) och under erinran att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 73,000 kronor.

B. FÖRSVARSTABEN.

4:o) *Försvarstaben*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, sid. 10—12) att

dels godkänna ett vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogat förslag till stat för försvarstaben, att gälla under budgetåret 1937/1938;

dels ock till *Försvarstaben*: *Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 208,200 kronor.

Bortsett från vissa smärre ändringar av formell natur skiljer sig departementschefens beräkning av förevarande anslag från försvarsbeslutet allenast däri, att i avlöningsstaten upptagits en anslagspost till särskilda löneför-
månar till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän.

Då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogade förslaget till stat för försvarsstaben, att gälla under budgetåret 1937/1938;

b) till *Försvarsstaben: Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 208,200 kronor.

5:o) **Försvarsstaben: Dyrtidstillägg.** Vidkommande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 5, sid. 12) avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

6:o) **Försvarsstaben: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, sid. 12 och 13) att till Försvarsstaben: Omkostnader för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 93,300 kronor.

I försvarsbeslutet har anslaget till försvarsstabens omkostnader beräknats till 108,280 kronor, uppdelade med en post å 40,000 kronor till reseersättningar och tjänstgöringstraktamenten, en post å 55,000 kronor till expenser, mobiliseringsplaner m. m. samt en post å 13,280 kronor till bränsle, lyse, tvätt, inventarier m. m.

Av posten till expenser m. m. bör enligt departementschefens förslag ett belopp av 15,000 kronor för vissa arbeten å mobiliseringsverket utbrytas till ett särskilt reservationsanslag.

Omkostnadsanslaget till försvarsstaben skulle sålunda — med frånräknande av nyssnämnda belopp — upptagas till 93,280 kronor.

Departementschefen har meddelat, att t. f. chefen för försvarsstaben hemställt, att medel måtte anvisas för nästkommande budgetår till inköp, underhåll och drift av två personautomobiler för försvarsstabens räkning och beräknat det för ändamålet erforderliga medelsbehovet till 16,000 kronor. I de till grund för härordningsbeslutet liggande kostnadsberäkningarna ingå emellertid icke kostnader för automobiler åt försvarsstaben. Det har syntts departementschefen därför lämpligt, att, i avvaktan på närmare erfarenhet om behovet, till en början allenast en personautomobil anskaffas, dragande i inköpskostnad 8,000 kronor och i underhåll och drift 3,000 kronor för år. De för bestridande av dessa kostnader erforderliga medlen hava ansetts böra inräknas i förevarande anslag.

Utskottet.

Utskottet ansluter sig till departementschefens förslag att i avvaktan på närmare erfarenhet om behovet av personautomobiler för försvarsstabens räkning medel för nästa budgetår böra anvisas för inköp och underhåll av allenast en personautomobil.

Då departementschefens beräkning av förevarande anslag i övrigt icke föranlett någon erinran från utskottets sida, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 93,300 kronor.

7:o) **Försvarsstaben: Vissa arbeten å mobiliseringsverket.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, sid. 13) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Vissa arbeten å mobiliseringsverket* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor.

8:o) **Försvarsstaben: Anskaffning av möbler m. m.** Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, sid. 13 och 14), hemställer,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Anskaffning av möbler m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 65,000 kronor.

C. RIKSKOMMISSIONEN FÖR EKONOMISK FÖRSVARBEREDSKAP.

9:o) **Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9, sid. 16 och 17) att

dels godkänna ett vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogat förslag till stat för rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap, att gälla under budgetåret 1937/1938,

dels ock till rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap: avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 69,000 kronor.

Enligt 1936 års försvarsbeslut beräknades för rikskommissionen följande tjänstemän på ordinarie stat, nämligen:

	Lönegrad:
1 kanslichef	A 2
1 avdelningschef å industriavdelningen	A 1
1 sekreterare	B 26
1 aktuarie.....	B 21
1 kanslibitråde	B 7
1 kontorsbiträde	B 4

Medelsbehovet under förevarande anslag har för nästkommande budgetår i överensstämmelse med försvarsbeslutet beräknats till 69,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogade förslaget till stat för rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap, att gälla under budgetåret 1937/1938;

b) till *Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 69,000 kronor.

10:o) **Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap: Dyrtidstillägg.** I fråga om Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 10, sid. 17), avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

11:o) **Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, sid. 17), som överensstämmer med 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 6,000 kronor.

12:o) **Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap: Anskaffning av möbler.** Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, sid. 18), får hemställa,

att riksdagen må till *Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap: Anskaffning av möbler* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 8,000 kronor.

13:o) **Den industriella försvarsberedskapens ordnande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, sid. 18 och 19) hemställer utskottet,

att riksdagen må till kostnader för *den industriella försvarsberedskapens ordnande* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 142,000 kronor.

D. LANTFÖRSVARET.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

14:o) **Avlöning till personal vid arméförvaltningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14, sid. 20—26) att dels fastställa följande förändrade personalförteckning för den civila personalen vid arméförvaltningen:

Befattning	Personalförteckning.	
	Tjänstemän å ordinarie stat.	Lönegrad
1 generalkrigskommissarie	A	3
4 krigsråd	B	30
1 ombudsman	B	26
1 sekreterare	B	26
2 revisionskommissarier	B	26
2 sekreterare	B	24
1 pensionskamrerare	B	24
1 sekreterare och kamrerare	B	24
2 kamrerare	B	24
4 notarier	B	21
9 revisorer	B	21
2 bokhållare	B	21
1 kassör	B	15
1 kansliskrivare	B	11
1 förste expeditionsvakt	B	7
8 kanslibiträden	B	7
7 expeditionsvakter	B	5
15 kontorsbiträden	B	4
Tjänstemän å övergångsstat.		
1 bokhållare	B	21
1 notarie	B	21
1 registrator	B	21
3 kansliskrivare	B	11
1 kanslibitråde	B	7
1 expeditionsvakt	B	5,

dels ock, med godkännande av ett vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogat förslag till stat för arméförvaltningen, att tillämpas under budgetåret 1937/1938, till avlöning till personal vid arméförvaltningen för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 614,500 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herrar *E. Leffler* och *E. Björnsson* (nr 50) och den andra inom andra kammaren av herr *B. Holmgren* (nr 120), vari hemställdt, att riksdagen i samband med behandlingen av anslaget till avlöning till personal vid arméförvaltningen ville uttala, att riksdagen icke har något att erinra emot, att notarien hos arméförvaltningen *H. J. S. Kleberg*, med placering å övergångsstat vid arméförvaltningen, i den utsträckning Kungl. Maj:t finner erforderligt tages i anspråk såsom sekreterare hos riksheraldikerämbetet;

dels en inom andra kammaren av herr *A. Törnkvist* i Karlskrona väckt motion (nr 310), vari hemställdt, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i personalförteckningen för den civila personalen vid arméförvaltningen, att en av de två i lönegrad B 24 upptagna kamrerarna uppföres såsom kamrerare för egentliga kamrerargöromål i lönegrad B 26;

dels ock en av *samme motionär* väckt motion (nr 311), vari hemställdt, att lantförsvarets anslag till undervisningsmateriel, undervisningsverk och utbildningskurser, till skrivmaterialier och expenser, samt till tryckningskostnader fortfarande ställas till civila departementets förfogande, att i samband härmed byråernas antal hos intendenturdepartementet minskas med en, eller från sex till fem, samt att intendenturdepartementets personal på aktiv stat minskas med en regementsofficer och en kompaniofficer.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna II: 120, II: 310 och II: 311.

Enligt den till särskilda utskottets vid 1936 års riksdag utlåtande nr 1 fogade förslagsstaten för arméförvaltningen skulle ämbetsverkets ordinarie civila personal bestå av följande tjänstemän:

	Lönegrad
1 generalkrigskommissarie	A 3
4 krigsråd	B 30
1 ombudsman	B 26
1 sekreterare	B 26
2 revisionskommisariater	B 26
2 sekreterare	B 24
1 pensionskamrerare	B 24
1 sekreterare och kamrerare	B 24
2 kamrerare	B 24
3 notarier	B 21
9 revisorer	B 21
2 bokhållare	B 21
1 kassör	B 15
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
8 kanslibiträden	B 7
7 expeditionsvakter	B 5
15 kontorsbiträden	B 4.

Arméförvaltningen har i sin skrivelse den 9 september 1936 angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1937/1938 i fråga om särskilda utskottets statförslag framhållit, att detsamma så tillvida icke överensstämde med den av riksdagen beslutade nya organisationen, att däri upptagits allenast 3 befattningar för notarier mot av riksdagen beslutade 4 dylika befattningar. Då detta påpekande äger sin riktighet, har departementschefen ansett statförslagets förteckning över ordinarie civil personal böra utökas med 1 notarie i lönegraden B 21.

Enligt den av riksdagen beslutade organisationen av arméförvaltningen komma följande befattningar att indragas, nämligen dels tre tjänster i lönegraden B 24 å civila departementets kameralbyrå, dels registratorstjänsten å nämnda departement (B 21), dels notarie- och bokhållartjänsterna å intendentsdepartementet (B 21), dels ock registratorstjänsterna å artilleri-, intendents- och fortifikationsdepartementen och sjukvårdsstyrelsen (B 11).

De tre tjänsterna i lönegraden B 24 å civila departementets kameralbyrå äro för närvarande vakanta, vadan några särskilda bestämmelser för ordnande av övergången härvidlag icke äro erforderliga.

Vad beträffar notarietjänsten å intendentsdepartementet, har det synts departementschefen lämpligt, att nämnde befattningshavare överföres till övergångsstat med tjänstgöringsskyldighet, varvid en amanuensjänst å intendenturdepartementet lär kunna inbesparas.

I fråga om bokhållarbefattningen å intendentsdepartementet har arméförvaltningen i sin förenämnda skrivelse den 9 september 1936 erinrat därom, att ämbetsverket i utlåtande den 25 augusti 1936, i anledning av riksheraldikerämbetets framställning, att befattningens innehavare måtte för vissa arbetens utförande ställas till ämbetets förfogande, under påpekande att tjänsten i fråga skulle indragas från och med budgetåret 1937/1938, förordat, att dess innehavare överflyttades till allmänna indragningsstaten med tjänstgöringsskyldighet hos riksheraldikerämbetet. Statskontoret har därefter i ett den 23 november 1936 dagtecknat yttrande i ärendet erinrat om att riksdagen i annat sammanhang framhållit, att placering på indragningsstat med tjänstgöringsskyldighet måste anses vara en principiellt oegentlig anordning, som, om den än i något enstaka fall förekomme, icke borde vinna ökad tillämpning. Med hänsyn till nämnda uttalande funne sig statskontoret icke kunna tillstyrka bifall till framställningen, på sätt arméförvaltningen föreslagit. Kungl. Maj:t har sedermera genom beslut den 18 december 1936 förklarat riksheraldikerämbetets berörda framställning icke skola till någon Kungl. Maj:ts åtgärd föranleda. Med hänsyn till vad sålunda förekommit har departementschefen funnit sig böra föreslå, att jämväl innehavaren av ifrågasvarande bokhållarbefattning överföres till övergångsstat vid arméförvaltningen.

Vad beträffar registratorsbefattningarna å tyg-, intendentur- och civila departementen samt fortifikationsstyrelsen äro dessa enligt den nya organisationen avsedda att uppehållas av pensionerade officerare. De nuvarande registratorerna äro placerade, den å civila departementet i lönegraden B 21 och de övriga i lönegraden B 11. Då innehavarna av nämnda registrators-

befattningar icke lämpligen kunna överföras till andra befattningar inom arméförvaltningen, har departementschefen ansett, att desamma böra överföras till övergångsstat med tjänstgöringsskyldighet.

Vidare har å övergångsstat överförts den befattningshavare i lönegrad B 7, som nu uppehåller registratorstjänsten å sjukvårdsstyrelsen, ävensom den för närvarande å staten för artilleristaben uppförda ordinarie expeditionsvakten i lönegraden B 5.

Anslagsbehovet under arméförvaltningens avlöningsanslag har för nästkommande budgetår uppförts med 614,500 kronor.

Vad först beträffar yrkandet i motionerna I: 50 och II: 120 anser sig utskottet vid det förhållandet att, då notarien H. J. S. Kleberg icke lämpligen kan utnyttjas å annan befattning inom arméförvaltningen än den till indragning avsedda bokhållartjänsten, icke böra framställa någon erinran mot att Kungl. Maj:t må, i den utsträckning så kan befinnas lämpligt, förlägga Klebergs tjänstgöring till annat verksamhetsområde, där hans arbetskraft kan bättre utnyttjas. De föreliggande motionerna torde få anses besvarade med vad utskottet sålunda anfört.

Utskottet.

Vidkommande den i motionen II: 310 gjorda framställningen förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t beaktar de synpunkter i frågan, som av motionären framförts, och, därest skäl för ändring i befattningshavarens löneställning skulle efter närmare prövning befinnas vara för handen, vidtager härav föranledda åtgärder. Utskottet finner sig därför böra avstyrka motionen.

Vad slutligen beträffar det i motionen II: 311 gjorda yrkandet vill utskottet erinra därom, att den av motionären behandlade frågan vid föregående års riksdag var föremål för prövning i samband med spørsmålet om försvarsväsendets ordnande. Då någon anledning att nu frångå riksdagens då fattade beslut i detta ärende icke enligt utskottets mening föreligger, finner sig utskottet böra avstyrka motionen.

Den av departementschefen verkställda beräkningen av arméförvaltningens avlöningsanslag har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 310,

a) fastställa följande personalförteckning för den civila personalen vid arméförvaltningen:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generalkrigskommissarie		A 3
4 krigsråd		B 30
1 ombudsman		B 26
1 sekreterare		B 26
2 revisionskommissarier		B 26
2 sekreterare		B 24
1 pensionskamrerare		B 24

Befattning	Lönegrad
1 sekreterare och kamrerare	B 24
2 kamrerare	B 24
4 notarier	B 21
9 revisorer	B 21
2 bokhållare	B 21
1 kassör	B 15
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
8 kanslibiträden	B 7
7 expeditionsvakter	B 5
15 kontorsbiträden	B 4

Tjänstemän å övergångsstat.

1 bokhållare	B 21
1 notarie	B 21
1 registrator	B 21
3 kansliskrivare	B 11
1 kanslibitråde	B 7
1 expeditionsvakt	B 5,

b) med godkännande av det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för arméförvaltningen, att tillämpas under budgetåret 1937/1938, till *avlöning till personal vid arméförvaltningen* för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 614,500 kronor;

II. att motionerna I: 50 och II: 120 må anses besvarade med vad utskottet ovan anfört;

III. att motionen II: 311 ej må till någon riksdagens åtgärd föränleda.

15:o) **Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15, sid. 26—59) att

dels godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogade förslag till stater för generalitetet, generalstabskåren, artilleristabskåren, fälttygkåren, fortifikationskåren, intendenturkåren, fältläkarkåren, fältveterinärkåren, arméstaben jämte krigsarkivet, truppslagsinspektionerna samt sjukvårds- och veterinärfinspektionerna, arméfördelningsstaberna m. m., rullföringsbefälhavare med biträden, krigsskolan, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, ridskolan, artilleriets skjutskola, arméns underofficersskola, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, officerare och underofficerare vid luftvärnsartilleriet, officerare och underofficerare m. fl. vid ingenjörtrupperna, ingenjörkåren och signalregementet, officerare och underofficerare vid trängen, trängkåren, väg- och vattenbyggnadskårens chefsexpedition, tygdepartementets fabriker och anstalter, armémuseum samt polispersonalen

i Boden och å Karlsborg, att gälla under budgetåret 1937/1938, dock beträffande de å vissa stater uppförda icke-ordinarie befattningshavarna och betjäningsspersonalen endast i fråga om de för dessa personalgruppers avlönande erforderliga medelsanvisningarna,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t

att meddela föreskrift om skyldighet för personal å aktiv stat eller övergångsstat vid försvarsväsendet att underkasta sig den transport till annat truppförband, som påkallas för den nya försvarsorganisationens genomförande, samt

att för tillämpningen av staterna meddela särskilda föreskrifter av i huvudsak samma innehåll, som innefattas i de anmärkningar, vilka äro fogade till de för budgetåret 1936/1937 gällande staterna,

dels godkänna de i en vid ovannämnda statsrådsprotokoll fogad »Förteckning över vissa i stat icke uppförda arvoden m. fl. ersättningar» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret m. fl.» upptagna arvoden, att utgå under budgetåret 1937/1938,

dels till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 26,700,000 kronor,

dels medgiva,

att under budgetåret 1937/1938 tillfällig löneförbättring må utgå åt löjtnanter och sergeanter på aktiv stat och övergångsstat ävensom åt furirer (likställda) i överensstämmelse med för innevarande budgetår tillämpade huvudgrunder, samt

att furir av första klassen, vilken på grund av kontrakt kommer att kvarstå i dylik beställning efter den 1 juli 1937, må, så länge kontraktstiden varar, bibehållas vid honom såsom furir av första klassen tillkommande avlöningsförmåner,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1937/1938, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, bereda avskedad beställningshavare av manskapet vid armén med en tjänstetid av minst sex år möjlighet att kvarstå viss tid över stat vid vederbörligt truppförband (kår),

dels ock medgiva,

att vid truppförband av infanteriet, kavalleriet eller artilleriet ledigbliven lön, vilken icke enligt eljest gällande bestämmelser tages i anspråk för beredande av lön åt vid truppförbandet anställd surnumerär fänrik (underlöjtnant), må under budgetåret 1937/1938 disponeras för beredande åt vid annat truppförband inom truppslaget anställd surnumerär fänrik (underlöjtnant) av lön enligt de grunder, som jämlikt av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser om vissa lönedispositioner gälla beträffande i samma bestämmelser avsedd surnumerär fänrik (underlöjtnant), med rätt för sådan officer att därutöver åtnjuta de övriga förmåner, som tillkomma motsvarande ordinarie beställningshavare, samt

att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, under budgetåret 1937/1938 må till surnumerär fänrik (underlöjtnant) vid armén utgå

särskild kontant ersättning för dag med belopp motsvarande sammanlagda värdet av värnpliktig, likaledes för dag, tillkommande förmåner av penningbidrag, portion och ersättning för begagnande av egna persedlar.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *R. Lindström m. fl.* (nr 49) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Lithander m. fl.* (nr 131) vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta, att musikkåren vid Göta artilleriregemente utökas till musikkår av typ II;

dels en inom andra kammaren av herr *C. Lovén* väckt motion (nr 75), vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta, att musikkåren vid Livregementet till häst skall organiseras såsom musikkår av typ II;

dels ock en inom andra kammaren av herr *K. Magnusson* i Skövde *m. fl.* väckt motion (nr 140), vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta sådan utvidgning av musikkåren vid Karlsborgs luftvärnsregemente, att denna utökas från nuvarande typ III till typ II genom anställande vid samma av ytterligare 1 musikstyckjunkare, 1 musiksergeant, 1 musikfurir, 1 musikkonstapel och 3 musikvolontärer.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna I: 49, II: 75 och II: 140.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 26,500,000 kronor.

Enligt 1936 års riksdags beslut skall övergången till den nya härordningen äga rum i tre skeden, av vilka det första omfattar budgetåret 1936/1937, det andra tiden 1937—1940 och det tredje tiden 1940—1946. Vidare innefattar riksdagsbeslutet, att omorganisationen av arméns ledning bör verkställas vid början av det andra skedet, under vilket de avsedda organisatoriska förändringarna i övrigt i stort sett jämväl böra äga rum.

I kostnadsberäkningarna för den nya härordningen har medelsbehovet under avlöningsanslaget för budgetåret 1937/1938 uppskattats till 27,500,000 kronor.

Uti skrivelse till arméförvaltningen den 15 augusti 1936 angående anslagsäskanden för budgetåret 1937/1938 har chefen för generalstaben framhållit, att riksdagens förenämnda beslut i väsentlig grad övade inflytande på förevarande anslags beräknande. Med utgångspunkt från den här förut angivna summan, 27,500,000 kronor, har chefen för generalstaben uti nyssnämnda skrivelse avgivit förslag till de kaderökningar, som för härordningens genomförande borde äga rum under budgetåret 1937/1938. Härvid förutsattes,

1) att den för andra övergångsperioden beslutade kaderökningen skulle med omkring en tredjedel äga rum under budgetåret 1937/1938;

2) att arméns högsta ledning skulle omorganiseras från och med den 1 juli 1937;

3) att den nya musikorganisationen i huvudsak skulle genomföras från och med den 1 juli 1937; samt

4) att — när utbildning av underofficerare till regementskassörer icke kunde ske förrän under budgetåret 1937/1938 — beställningar för denna personalkategori icke borde upptagas i staterna för detta budgetår.

I syfte att undvika rubbningar av arbetsförhållandena vid skolor och truppförband samt för att minska de med personalens omplacering förenade flyttningskostnaderna ansåges kaderökningarna vid dessa senare organisationer böra genomföras först från och med den 1 oktober 1937.

Till de sålunda av chefen för generalstaben angivna grunderna för staternas beräknande har arméförvaltningen i sin skrivelse den 9 september 1936 rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1937/1938 i allt väsentligt anslutit sig. Även departementschefen har ansett, att dessa grunder i huvudsak böra tjäna till utgångspunkt vid avlöningsanslagets beräknande. Vad övergången till de nya staterna angår har tidpunkten för densamma ansetts böra bestämmas till

den 1 juli 1937 beträffande generalitetet, generalstabskåren, artilleristabskåren, arméstaben, inspektioner, arméfördelningsstaber, fortifikationskåren, ingenjörtruppernas officerare och underofficerare, signalregementet, intendenturkåren, fälttygkåren, fältläkarkåren, fältveterinärkåren, armémuseum, väg- och vattenbyggnadskårens chefsexpedition, tygdepartementets fabriker och anstalter, garnisonssjukhusen, sjuksköterskekåren, polispersonalen och rullföringsbefälhavare med biträden ävensom för krigsskolan, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, infanteriskjutskolan, ridskolan och arméns underofficersskola, dock vad dessa skolor beträffar endast i vad avser vederbörande chefs löneställning, och

den 1 oktober 1937 beträffande krigsskolan, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, infanteriskjutskolan, ridskolan och arméns underofficersskola (utom vad avser vederbörande skolchefers löneställning), truppförbanden vid infanteriet, kavalleriet, artilleriet och trängen.

Med hänsyn till att ett genomförande av den utav chefen för generalstaben föreslagna personalorganisationen kommer att påkalla vissa personalomflyttningar, exempelvis för fortifikationskårens och ingenjörtruppernas omorganisation, för den nya musikorganisationens genomförande o. s. v. har departementschefen hemställt om riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att meddela föreskrift om skyldighet för personal å aktiv stat eller övergångsstat att underkasta sig den transport till annat truppförband, som kan komma att påkallas i anledning av övergången till den nya försvarsorganisationen.

Departementschefen har meddelat, att arméförvaltningen för utarbetande av förslag till ändrad uppställning av staterna angivit vissa riktlinjer, till vilka departementschefen i huvudsak anslutit sig.

Beträffande staternas redigering i övrigt har arméförvaltningen i detta sammanhang erinrat om att under de särskilda staterna för arméfördelningsstaber m. fl., för undervisningsverken och för vissa truppförband för närvarande funnes intagna anmärkningar rörande, bland annat, successionsförordnanden efter i befattningar såsom adjutanter, kompanichefer och lärare vid

skolor m. fl. förordnade beställningshavare med arvoden, motsvarande lönen i vederbörlig beställning, samt om disponerande av på grund av vakans i löjtnantsbeställningar lediga löner för beredande av löner åt surnumerära underlöjtnanter eller fänrikar m. m. Då ifrågavarande och andra anmärkningar under staterna vore i stort sett likalydande, syntes det av praktiska skäl lämpligt, att de uteslötes ur staterna och sammanfattades i särskilda av Kungl. Maj:t meddelade generella föreskrifter rörande staternas tillämpning. Härigenom skulle vid staternas utredigering allenast erfordras en hänvisning till de ifrågasatta generella tillämpningsföreskrifterna.

Arméförvaltningens förslag beträffande de för närvarande under staterna förekommande anmärkningarna har departementschefen funnit sig böra biträda. I anledning härav har departementschefen hemställt om riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att för tillämpningen av staterna meddela särskilda föreskrifter av i huvudsak samma innehåll, som innefattas i de vid staterna nu fogade anmärkningarna.

A. Avlöningsförmåner, upptagna i understater. Departementschefen har framhållit, att de förslag till avlöningsstater, han under förevarande rubrik framlagt, äro uppgjorda på grundval av härordningsbeslutet och ansluta sig i huvudsak till chefens för generalstaben i det föregående omförmälda förslag i ämnet. I vissa fall har departementschefen dock på grund av vad arméförvaltningen i skrivelse den 9 september 1936 anfört eller av andra skäl ansett sig böra företaga mindre jämkningar i generalstabschefens förslag, vilka här nedan i allt väsentligt återgivas.

Beträffande staten för fälttygkåren har departementschefen framhållit, att chefen för generalstaben i sin förut omförmälda skrivelse till arméförvaltningen den 15 augusti 1936 förutsatt, att å staten skulle för nästkommande budgetår upptagas 1 överste, 3 överstelöjtnanter, 5 majorer, 12 kaptener samt viss civilmilitär personal. Detta förslag innebär, bland annat, en minskning med 1 överstelöjtnants- och 1 majorsbeställning i förhållande till personaluppsättningen vid fullt genomförd organisation.

I anledning av detta chefens för generalstaben förslag har arméförvaltningen framhållit, att det, därest den nya förvaltningsorganisationen skulle kunna träda i funktion vid andra övergångsskedets början, enligt ämbetsverkets åsikt vore oundgängligen nödvändigt, bland annat för besättande av samtliga byråchefsbefattningar vid tygdepartementet, att jämväl ifrågavarande två regementsofficersbeställningar bleve tillsatta redan från och med ingången av budgetåret 1937/1938. Däremot kunde med tillsättande av vissa angivna civilmilitära beställningar lämpligen anstå till ett senare budgetår.

Vad arméförvaltningen sålunda anfört har departementschefen funnit sig böra biträda.

I fråga om staten för fortifikationskåren har departementschefen anfört, att denna stat bör för nästkommande budgetår uppföras med den personalstyrka, som angivits i det i särskilda utskottets utlåtande nr 1 intagna förslaget till stat för fortifikationskåren, dock att antalet majorer bör upptagas

med 3 i stället för 4. Med utgångspunkt från att nuvarande chefen för fortifikationen kommer att förordnas som chef för fortifikationskåren, har departementschefen vidare ansett, att den i särskilda utskottets förslag upptagna beställningen för en överste och chef i lönegraden O. 7, så länge nyssnämnda beställningshavare kvarstår, bör utbytas mot en beställning i lönegraden O. 8. Dessutom bör med hänsyn till nu befintlig personal tillsvidare å staten uppföras ytterligare beställningar för 1 fanjunkare och 1 fortifikationskassör, vilka båda beställningar dock i mån av avgång skola indragas.

Beträffande staten för fältläkarkåren har departementschefen ansett följande ändringar böra vidtagas i förhållande till det i särskilda utskottets utlåtande nr 1 intagna förslaget till stat för fältläkarkåren. En regementsläkarbeställning för Värmlands regemente bör införas i staten med anmärkning, att densamma skall indragas vid nuvarande innehavarens avgång. Den för Ostgöta luftvärnsregemente upptagna regementsläkarbeställningen bör icke tillsättas. För Kronobergs regemente bör upptagas ytterligare en bataljonsläkarbeställning avsedd för det under budgetåret 1937/1938 alltjämt bestående detachementet i Karlskrona, varvid bör anmärkas, att vid någon av de nuvarande bataljonsläkarnas vid regementet avgång den ledigblivande beställningen icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande tillsättas. Den för Värmlands fältjägarkår upptagna bataljonsläkarbeställningen bör i stället upptagas för Värmlands regemente med anmärkning, att densamma vid innehavarens avgång icke skall återbesättas, så framt regementsläkare finnes vid regementet. För Svea artilleriregemente bör en bataljonsläkarbeställning uppföras å staten med anmärkning, att densamma skall indragas vid nuvarande innehavarens avgång.

Staten för fältveterinärkåren har för nästkommande budgetår ansetts böra upptagas i enlighet med det förslag till stat för fältveterinärkåren, som intagits i särskilda utskottets utlåtande nr 1, sedan i nämnda statförslag införts beställningar dels för en regementsveterinär vid Wendes artilleriregemente och dels för bataljonsveterinärer vid Svea och Göta artilleriregementen samt Svea ingenjörkår med anmärkning, att dessa beställningar skola indragas vid nuvarande innehavarnas avgång.

Vid behandlingen av staten för arméstaben jämte krigsarkivet har departementschefen erinrat därom, att i 1936 års försvarsbeslut räknats med att den topografiska avdelning, som för närvarande ingår i generalstaben, skall tills vidare, intill dess föreliggande förslag om att helt avskilja denna avdelning från generalstaben och organisatoriskt sammanföra densamma med rikets allmänna kartverk vunnit sin lösning, ingå i arméstaben. I och med genomförandet av ifrågasatt omorganisation av rikets allmänna kartverk komma emellertid den nuvarande topografiska avdelningens arbetsuppgifter att överflyttas till det nya, helt under jordbruksdepartementet lydande kartverket. Då medel för den för dessa uppgifter behövligen personalen vid sådant förhållande icke längre böra upptagas under fjärde huvudtiteln, har departementschefen låtit rubriken »Topografiska avdelningen» och den därunder upptagna personalen utgå ur den föreslagna staten för arméstaben.

Under rubriken truppförbanden har departementschefen framhållit, att

i fråga om de för nästkommande budgetår erforderliga kaderökningarna vid infanteriets truppförband har, i huvudsaklig överensstämmelse med vad chefen för generalstaben föreslagit, den principen i stort sett följts, att 1 ny majorsbeställning uppförts inom varje fördelning samt att kaptensbeställningarna ökats till 12 per regemente. I avseende å subalternofficersbeställningarna har någon ökning icke ägt rum. Däremot har antalet fanjunkarbestedlingar i regel ökats med 1 per regemente. Vidare hava staterna i regel utökats med ett antal vicekorprals- och volontärbeställningar i syfte att förbereda en ändamålsenlig utjämning inom manskapsgraden. Musikpersonalen har upptagits i enlighet med försvarsbeslutet. Dock har med avseende å vissa truppförband av olika anledningar åtskilliga jämkningar gjorts i de sålunda angivna allmänna principerna för kaderändringarna.

Under rubriken garnisonssjukhusen m. m. har departementschefen meddelat, att frågan om förbättrade avlöningsvillkor för den inom försvarsväsendet anställda sjuksköterskepersonalen för närvarande är föremål för utredning. Ifrågasvarande spörsmål skulle emellertid genom särskild proposition senare föreläggas årets riksdag. Då emellertid frågan om sjuksköterskepersonalens avlöningsförmåner komme att inverka på beräkningen av staterna för såväl arméns sjuksköterskekår som garnisonssjukhusen har departementschefen i avvaktan på den blivande särskilda propositionen i ämnet upptagit slutsummorna för dessa stater med beräknade belopp. De ändringar i de beräknade slutsummorna för ifrågasvarande stater, som kunna bliva en följd av den pågående utredningen av sjuksköterskepersonalens avlöningsförmåner, lära emellertid, framhåller departementschefen, icke påverka beräkningen av lantförsvarets avlöningsanslag i dess helhet.

B. Kallortstillägg. Under denna rubrik har i kostnadsberäkningarna för den nya härordningen upptagits ett belopp av 90,000 kronor. Departementschefen har för nästa budgetår för ändamålet upptagit ett belopp av 82,000 kronor.

C. Felräkningspenningar. D. Arvoden åt serjeanter, kommenderade såsom biträden hos regementsintendenten. Under dessa rubriker hava för nästa budgetår uppförts samma belopp som för innevarande budgetår eller respektive 16,000 och 1,000 kronor.

E. Hyresbidrag åt visst underbefäl. F. Anställningspenningar. Dessa anslagsposter, som för innevarande budgetår äro uppförda med respektive 138,000 och 70,000 kronor, hava för nästa budgetår uppförts med respektive 200,000 och 72,000 kronor.

G. Dagavlönning och dagavlönningstillägg åt indelt manskap. Denna anslagspost, som för innevarande budgetår uppförts med 128,000 kronor, har för nästa budgetår beräknats till 120,000 kronor.

H. Lönefyllnad åt musikdirektörer. Anslagsposten i fråga, som i 1936 års försvarsbeslut upptagits med 9,612 kronor, har för nästa budgetår beräknats till 9,252 kronor.

I. Kostnader för musikelever. Anslagsposten har i enlighet med 1936 års försvarsbeslut för nästa budgetår upptagits med 23.940 kronor.

J. Gottgörelse för tjänstehästar. Anslagsposten, som för innevarande budgetår uppförts med 55,000 kronor, har för nästa budgetår beräknats till 35,000 kronor.

K. Stipendier för underlättande av officersrekryteringen i Boden. L. Ekiperingshjälp. Ifrågavarande anslagsposter, som för innevarande budgetår uppförts med respektive 12,000 och 49,000 kronor, hava med hänsyn till den utökade personalorganisationen för nästa budgetår beräknats till respektive 14,000 och 55,000 kronor.

M. Vissa arvoden m. m. Under denna rubrik har för innevarande budgetår upptagits ett belopp av 836,253 kronor. Särskilda utskottet upptog i sina kostnadsberäkningar för den nya härordningen ett belopp av 684,628 kronor. Departementschefen har för nästa budgetår beräknat posten till 354,280 kronor. Åtskilliga av de arvodesposter, som för närvarande äro upptagna i arvodesförteckningen, hava i enlighet med de nya grunderna för staternas uppställning för nästkommande budgetår ansetts böra överföras till vederbörliga stater. Till följd härav har den av departementschefen för vissa arvoden m. m. beräknade anslagsposten kommit att väsentligt understiga såväl det belopp, vilket för ändamålet upptagits i kostnadsberäkningarna för den nya härorganisationen, som det belopp, varmed motsvarande anslagspost upptagits i beräkningen av lantförsvarets avlöningsanslag för innevarande budgetår.

N. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m. Denna anslagspost har för nästa budgetår beräknats till samma belopp som för innevarande budgetår eller 50,000 kronor. Departementschefen har, bland annat, under denna rubrik framlagt förslag dels om beredande av tillfällig löneförbättring åt vissa militära beställningshavare, dels om vidtagande av vissa åtgärder för underlättande av det avgångna militärmanskapets civilianställning, dels ock om ersättning åt surnumerära officerare vid armén.

Den av departementschefen uppgjorda beräkningen av utgifterna under anslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. slutar å ett belopp av 28,405,245 kronor. Från denna summa hava avdrag gjorts dels med 275,000 kronor till följd av att nytillkommande befattningar i vissa fall beräknas bliva tillsatta först den 1 oktober 1937, dels med 915,000 kronor, motsvarande beräknad ersättning för tjänstebostäder, dels med 160,000 kronor, motsvarande beräknade inkomster för vård av civila patienter å militära sjukhus, dels ock med 165,000 kronor till följd av att personal å övergångsstat beräknas uppehålla vissa å stat uppförda arvodesbefattningar, avsedda för pensionerad personal. Den verkställda beräkningen utvisar ett medelsbehov under förevarande anslag av 26,890,245 kronor. Emellertid har man på grund av utökningen av personalkadrerna under nästkommande budgetår kunnat utgå ifrån, att under nämnda budgetår en ansevärd del av personalen kommer

att uppbära lön enligt lägre löneklasser än man vid fastställandet av nu gällande grunder för beräkning av avlöningsanslag räknat med. Till följd härav har den sålunda beräknade summan minskats till 26,700,000 kronor.

Utskottet.

Vidkommande först de *motionsvis gjorda framställningarna* vill utskottet erinra därom, att frågan om armémusiken varit föremål för prövning vid 1936 års riksdag i samband med försvarsväsendets ordnande. Därvid beslöts, att musikkårer av s. k. typ III skulle vid den nya försvarsordningens genomförande erhålla en ökning i det dittillsvarande antalet beställningshavare med en sergeant och en vicekorpral. Då denna statökning ännu ej genomförts och erfarenhet således saknas rörande den förbättring av organisationen, som därav skulle följa, anser sig utskottet böra avstyrka de föreliggande motionerna.

De allmänna grunder, efter vilka departementschefens förslag i avseende å lantförsvarets avlöningsanslag beräknats, hava icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande. I allt väsentligt ansluta de sig till vad 1936 års riksdag beslutat i fråga om lantförsvarets organisation.

Beträffande uppställningen av de *särskilda staterna* under fjärde huvudtiteln framhöll 1936 års riksdag, att förslag till en mera enhetlig och rationell statuppställning borde framläggas i avseende å staterna, tillhörande de särskilda försvarsgrenarna, vilka stater i åtskilliga avseenden företedde skiljaktigheter, som icke borde kvarstå. Sedan Kungl. Maj:t uppdragit åt arméförvaltningen att i samband med avgivande av förslag beträffande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1937/1938 efter samråd med marinförvaltningen och flygförvaltningen till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till sådan avfattning av personalstaterna att en mera rationell uppställning av de särskilda försvarsgrenarnas ifrågavarande stater erhöles, har sådant förslag av arméförvaltningen framlagts och av Kungl. Maj:t med viss jämkning lagts till grund för de i statsverkspropositionen intagna statförslagen.

Vid granskningen av de sålunda framlagda förslagen till nya stater har utskottet funnit, att förslagen i åtskilliga hänseenden icke äro beträffande de särskilda försvarsgrenarna enhetligt upprättade samt att på skilda stater personalen redovisats efter olika principer. Så är exempelvis förhållandet beträffande den allmänna uppdelningen av personalen å lantförsvarets stater vid jämförelse med flygvapnets motsvarande stater, i det att å förstnämnda stater viss personal betecknas såsom icke ordinarie befattningshavare, medan åter å sistnämnda stater samma personal upptages såsom extra ordinarie befattningshavare. Sjöförsvarets stater åter hava uppställts efter i viss mån helt skiljaktiga grunder. Exempelvis har sålunda såsom icke-ordinarie befattningshavare å staten för Karlsborgs luftvärnsregemente upptagits garnisonspastor med arvode av 3,000 kronor, medan åter advokatfiskal i Karlskrona med arvode av samma belopp redovisats under rubriken »Personal med arvode». Läkarpersonalen vid sjukhuset i Karlskrona har delvis upptagits å den egentliga personalstaten, delvis också å den löne- och arvodes-

förteckning, som anslutits till staten. Å flygvapnets stater hava såsom betjäningsspersonal — personal, som är berättigad till pension enligt arbetarpensionsreglementet — upptagits extra eldare, vilket kan föranleda förväxling med extra befattningshavare.

Vissa formella jämkningar i statförslagen och därtill fogade anmärkningar synas dessutom böra vidtagas. I fråga om staten för generalstabskåren lärer sålunda benämningen stabschef vid arméstaben böra utbytas mot chef för arméstaben för att ernå likformighet olika stater emellan, varvid samtidigt motsvarande jämkning bör ske i staten för arméstaben jämte krigsarkivet. Beträffande staterna för fälttygkåren, för fortifikationskåren och för polispersonalen i Boden och å Karlsborg bör »m. fl.» i rubrikerna civilmilitärpersonal m. fl. utgå. I anslutning till vad som föreslagits i avseende å kaptenenadjutanten vid östra brigaden, synes arvode till en expeditionsunderofficer böra upptagas med 2,130 kronor. Enär arméns ledning förutsatts träda i funktion den 1 juli 1937 bör möjlighet lämnas att tillsätta militär-områdesbefälhavare i Övre Norrland, vilket lämpligast torde kunna ske genom att anm. 1 till staten för arméfördelningsstaberna m. fl. erhåller ett härav påkallat tillägg.

Utskottet har jämväl lagt märke till, att i avseende å tillsättande av nya beställningar full konsekvens icke är för handen i statförslagen. Sålunda hava under staterna för krigsskolan och ridskolan vissa anmärkningar införts, men motsvarande anmärkningar icke upptagits i staterna för andra skolor och för truppförbanden. Beträffande sjöförsvarets stater har ytterligare uppmärksamrats, att uti anmärkning till staten för kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl. bland de för pensionerade underofficerare avsedda befattningarna ej angivits, att 3 skola bestridas av fortifikationsutbildade underofficerare, medan däremot intagits föreskrift om, att en för pensionerad officer avsedd befattning skall bestridas av fortifikationsutbildad officer. I anledning av här senast omnämnda frågor synas jämkningar böra genomföras. Utskottet finner dock icke hinder möta, att jämväl vissa andra smärre förändringar, som må visa sig erforderliga i staterna, samtidigt av Kungl. Maj:t vidtagas.

Utskottet vill samtidigt, som utskottet föreslår bemyndigande för Kungl. Maj:t att vidtaga ovan angivna ändringar uti stater och förteckningar samt därtill hörande anmärkningar, framhålla, att utskottet erfarit att en allmän genomgång av staterna under försvarshuvudtiteln kommer att den närmaste tiden äga rum i samband med utarbetande av förslag till ändrad uppställning av huvudtiteln. På grund härav anser sig utskottet icke böra nu vidtaga någon mera fullständig granskning av staterna och ifrågasätta vissa ytterligare ändringar, vilka varit önskvärda, men förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t ägnar dessa angelägenheter en ingående prövning i samband med ovan berörda genomgång av staterna. Utskottet har i avvaktan härpå icke ansett, att riksdagen bör för framtiden binda sig vid den föreslagna uppställningen av staterna och de närmare formerna härför.

Utskottet har uppmärksammat, att departementschefen i fråga om antalet å truppförbandens stater upptagna beställningar föreslagit en ökning av stridsvagnsbataljonens vid Göta livgarde stat med två fanjunkare och en sergeant, under det att någon ökning icke ifrågasatts för Skaraborgs och Södermanlands regementen, enär dessa regementen skola organiseras såsom kombinerade med stridsvagnsförband. Då stridsvagnsbataljonens vid Göta livgarde underofficerare i samband med omorganisationen av ovannämnda regementen torde avses att transporteras till dessa regementen, synes det utskottet lämpligt att — med hänsyn till önskvärdheten av att erhålla så likvärdiga befodringsförhållanden som möjligt dessa truppförband emellan — de nytillkommande underofficersbeställningarna vid Göta livgarde må kunna tillsättas med från Skaraborgs och Södermanlands regementen transportökande sergeanter (furirer).

Med hänsyn till vad departementschefen anfört rörande ett kommande förslag till *lönereglering för sjuksköterskorna vid försvarsväsendet*, vill utskottet framhålla, att de merkostnader, som torde kunna bliva en följd av ett förslag i detta hänseende, synas kunna rymmas inom de av Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppen för de skilda försvarsgrenarnas avlöningsanslag, på grund varav utskottet nu anser sig kunna föreslå fastställandet av dessa anslagsslutsummor.

Även om utskottet nu anser sig kunna tillstyrka fastställandet av staterna för krigsskolan och flygkrigsskolan (senare i detta utlåtande) — vilka stater icke i likhet med övriga stater, där sjuksköterskor finnas upptagna, blivit utbrutna ur respektive anslag — vill utskottet erinra om att en jämkning här kan bliva erforderlig och att denna i så fall torde böra vidtagas av Kungl. Maj:t.

Utskottet anser sig i detta sammanhang även böra erinra därom, att enligt beslut vid 1936 års riksdag någon uppdelning av *furirer* i två löneklasser icke längre skall äga rum. På grund härav synes viss ändring i manskapsavlöningsreglementet böra vidtagas. Utskottet vill föreslå bemyndigande för Kungl. Maj:t att göra denna ändring i nämnda reglemente, samtidigt som utskottet tillstyrker förslaget om rätt för nuvarande furirer av 1:a klassen att bibehålla utgående löneförmåner.

Utskottet anser sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag att i *generella föreskrifter* sammanfatta vad som hittills pläгат upptagas under vissa anmärkningar till de särskilda truppförbandens m. fl. stater.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot beräkningen av lantförsvarets avlöningsanslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) med hänvisning till vad ovan anförts och med avslag å motionerna I: 49 och II: 131 samt II: 75 och II: 140 godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogade förslag till stater för generalitetet,

generalstabskåren, artilleristabskåren, fälttygkåren, fortifikationskåren, intendenturkåren, fältläkarkåren, fältveterinärkåren, arméstaben jämte krigsarkivet, truppslagsinspektionerna samt sjukvårds- och veterinärinspektionerna, arméfördelningsstaberna m. m., rullföringsbefälhavare med biträden, krigsskolan, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, ridskolan, artilleriets skjutskola, arméns underofficersskola, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, officerare och underofficerare vid luftvärnsartilleriet, officerare och underofficerare m. fl. vid ingenjörtrupperna, ingenjörkårerna och signalregementet, officerare och underofficerare vid trängen, trängkårerna, väg- och vattenbyggnadskårens chefsexpedition, tygdepartementets fabriker och anstalter, armémuseum samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg, att gälla under budgetåret 1937/1938, dock beträffande de å vissa stater uppförda icke-ordinarie befattningshavarna och betjäningsspersonalen endast i fråga om de för dessa personalgruppers avlönande erforderliga medelsanvisningarna,

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela föreskrift om skyldighet för personal å aktiv stat eller övergångsstat vid försvarsväsendet att underkasta sig den transport till annat truppförband, som påkallas för den nya försvarsorganisationens genomförande, samt att för tillämpningen av staterna meddela särskilda föreskrifter av i huvudsak samma innehåll, som innefattas i de anmärkningar, vilka äro fogade till de för budgetåret 1936/1937 gällande staterna,

c) godkänna de i en vid ovannämnda statsrådsprotokoll fogad »Förteckning över vissa i stat icke uppförda arvoden m. fl. ersättningar» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret, m. fl.» upptagna arvoden, att utgå under budgetåret 1937/1938,

d) till *avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 26,700,000 kronor,

e) medgiva, att under budgetåret 1937/1938 tillfällig löneförbättring må utgå åt löjtnanter och sergeanter på aktiv stat och övergångsstat ävensom åt furirer (likställda) i överensstämmelse med för innevarande budgetår tillämpade huvudgrunder,

f) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i manskapsavlöningsreglementet, som påkallas av 1936 års riksdags beslut att den hittillsvarande uppdelningen av furirer i två klasser skall upphöra att tillämpas, ävensom medgiva, att furir av första klassen, vilken tillträtt dylik beställning före ingången av juli månad 1937, må, så länge han kvarstår i manskapsbeställning,

bibehållas vid honom såsom furir av första klassen tillkommande avlöningsförmåner,

g) bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1937/1938, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, bereda avskedad beställningshavare av manskapet vid armén med en tjänstetid av minst sex år möjlighet att kvarstå viss tid över stat vid vederbörligt truppförband (kår),

h) medgiva, att vid truppförband av infanteriet, kavalleriet eller artilleriet ledigbliven lön, vilken icke enligt eljest gällande bestämmelser tages i anspråk för beredande av lön åt vid truppförbandet anställd surnumerär fänrik (underlöjtnant), må under budgetåret 1937/1938 disponeras för beredande åt vid annat truppförband inom truppslaget anställd surnumerär fänrik (underlöjtnant) av lön enligt de grunder, som jämlikt av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser om vissa lönedimensioner gälla beträffande i samma bestämmelser avsedd surnumerär fänrik (underlöjtnant), med rätt för sådan officer att därutöver åtnjuta de övriga förmåner, som tillkomma motsvarande ordinarie beställningshavare, samt

i) medgiva, att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, under budgetåret 1937/1938 må till surnumerär fänrik (underlöjtnant) vid armén utgå särskild kontant ersättning för dag med belopp motsvarande sammanlagda värdet av värnpliktigt, likaledes för dag, tillkommande förmåner av penningbidrag, portion och ersättning för begagnande av egna persedlar.

16:o) **Avlöning till personal å övergångsstat vid armén.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, sid. 59 och 60) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *avlöning till personal å övergångsstat vid armén* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 2,390,000 kronor.

17:o) **Inkvarteringsordnande i Stockholm.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, sid. 60) och under erinran att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *inkvarteringsordnande i Stockholm* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 21,450 kronor.

18:o) **Rekryteringskostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, sid. 60 och 61) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *rekryteringskostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

19:o) **Avskedspremier m. m.** Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, sid. 61 och 62), får — under erinran att anslaget för här ifrågavarande ändamål upptagits i enlighet med 1936 års försvarsbeslut — hemställa,

att riksdagen må till *avskedspremier m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 140,000 kronor.

20:o) **Arméns reservstater.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20, sid. 62–64) att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa stater för budgetåret 1937/1938 för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläskårens reservstat i överensstämmelse med vad under punkt 20 av statsrådsprotokollet anförts;

dels medgiva, att furir på stat, vilken direkt befordras till sergeant på reservstat, skall äga uppbära ekiperingshjälp med 450 kronor;

dels och till arméns reservstater för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 880,000 kronor.

Departementschefen har under förevarande punkt till behandling upptagit bland annat frågan om ekiperingshjälp åt underofficer, som efter ingången av budgetåret 1936/1937 från beställning såsom furir på stat befordrats till sergeant å reservstat. Departementschefen har därvid erinrat om, att enligt kungl. brev den 4 november 1927 äger underofficer, vilken tillträtt med lön på aktiv stat förenad beställning, att i samband med beställningens tillträdande enligt vederbörande personalchefs närmare bestämmande uppbära en ekiperingshjälp av 450 kronor, under förutsättning att han icke förut i egenskap av underofficer i reserven kommit i åtnjutande av ekiperingshjälp. Jämlikt bestämmelserna i förordningen den 23 september 1927 angående befäl och civilmilitär personal i arméns reserver (nr 364) äger vidare i reserven utnämnd underofficer vid sin första utnämning i reserven erhålla en ekiperingshjälp av 600 kronor.

Enligt förordningen angående arméns reservstater den 23 juli 1936 kan numera till underofficersbeställning på reservstat vid armén överflyttas även furir, vilken fullgjort för befordran till underofficer på aktiv stat föreskrivna villkor och uppnått visst antal tjänstår. Dylik furir torde med nuvarande bestämmelser angående ekiperingshjälp icke kunna komma i åtnjutande av dylik förmån.

Departementschefen har funnit skäligt, att dessa direkt från furirsbeställning på aktiv stat till underofficersbeställning på reservstat befordrade beställningshavare komma i åtnjutande av ekiperingsbidrag. Bidragen i fråga hava ansetts böra bestämmas till 450 kronor. För deras åtnjutande torde i övrigt de i förenämnda brev den 4 november 1927 angivna grunder böra gälla.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker departementschefens förslag om rätt för furir på aktiv stat, som direkt befordrats till underofficer på reservstat, att komma i åtnjutande av ekiperingshjälp, och synes denna förmån jämväl böra tillkomma furir, som innehar anställning över stat. Departementschefens beräkning av anslaget till arméns reservstater har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa stater för budgetåret 1937/1938 för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkarkårens reservstat i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet den 4 januari 1937 anförts;

b) medgiva, att furir på eller över stat, vilken direkt befordras till sergeant på reservstat, skall äga uppbära ekiperingshjälp med 450 kronor;

c) till arméns reservstater för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 880,000 kronor.

21:o Reservstat för furirer vid Gotlands trupper. I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, sid. 64) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *reservstat för furirer vid Gotlands trupper* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 7,000 kronor.

22:o Personal i arméns reserver och personal över stat. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22, sid. 64—70) att

dels medgiva, att de bestämmelser, vilka enligt 1927 års förordning angående befäl och civilmilitär personal i arméns reserver för närvarande gälla i fråga om rätt för i reserven utnämnd personal eller för efterlevande anhöriga eller annan rättsinnehavare att utbekomma kapitaliserat värde av reservbefäls-pension, skola från och med budgetåret 1937/1938 äga tillämpning jämväl i fråga om sådana reserven tillhörande förtidsavgångna beställningshavare, vilka äro underkastade bestämmelserna i sagda förordning;

dels ock till personal i arméns reserver och personal över stat för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 1,385,000 kronor.

Departementschefen har till en början till behandling upptagit frågan om den förtidsavgångna personalens rätt att utbekomma reservbefäls pensionens kapitaliserade värde. Efter att hava erinrat därom, att detta spörsmål genom motion blev föremål för prövning av 1936 års riksdag, som anhöll, att Kungl. Maj:t måtte taga denna fråga under övervägande, har departementschefen redogjort för myndigheternas förslag i ämnet. För egen del har departementschefen framhållit följande:

»På sätt från olika håll anförts synas åtskilliga skäl tala för att den förtidsavgångna personalen i arméns, kustartilleriets och flygvapnets reserver — på sätt redan är fallet med den förtidsavgångna personalen i flottans reserv — likställes med den i reserven utnämnda personalen i fråga om rätten

att utbekomma det kapitaliserade värdet av reservbefäls pensionen. Orsaken till att dylik rätt hittills icke tillkommit förtidsavgången personal i arméns reserver lär huvudsakligen vara att finna i uttalade farhågor från militärt håll, att en dylik rätt skulle kunna menligt inverka på reservstatens rekrytering. Såsom av arméförvaltningens yttrande framgår lär emellertid, sedan de till reservstatspersonalen utgående löner och pensionsförmåner väsentligt höjts, det nämnda skälet numera icke äga samma bärkraft som förut. Jag finner mig därför kunna ansluta mig till den uppfattningen, att principiell likställighet i förevarande hänseende bör genomföras mellan den förtidsavgångna och den i reserven utnämnda personalen, en likställighet som torde böra gälla dylik personal över hela försvarsväsendet.

Arméförvaltningen har i förenämnda yttrande ifrågasatt, att av statsfinansiella skäl förmånen för den förtidsavgångna personalen i arméns reserver att utbekomma kapitaliserad pension övergångsvis skulle begränsas till att gälla allenast dem, som under budgetåret 1937/1938 eller senare uppnå 42 års ålder, d. v. s. den ålder, då rätten att utbekomma den kapitaliserade pensionen skulle inträda. För min del finner jag knappast bärande skäl kunna anföras för vidtagande av en dylik begränsning, utan föreslår förden skull, att den ifrågavarande rätten från och med nästkommande budgetår skall på samma sätt som nu gäller i fråga om i reserven utnämnd personal tillkomma samtliga de reserven tillhörande förtidsavgångna beställningshavare, vilka äro underkastade bestämmelserna i 1927 års reservbefälsförordning. Samtidigt därmed lär i fråga om förtidsavgången personal böra införas samma rätt för efterlevande anhöriga eller annan rättsinnehavare till dylik beställningshavare, vilken avlidit, innan han tillträtt reservbefäls pension, att utfå det kapitaliserade värdet av pensionen vid tiden för dödsfallet som nu gäller beträffande i reserven utnämnd personal.

De av mig nu framlagda förslagen torde böra underställas riksdagens prövning.

Enligt de av arméförvaltningen gjorda beräkningarna skulle ett medgivande att utbetala kapitaliserad pension till samtliga ifrågavarande beställningshavare kunna komma att medföra en utgift för nästkommande budgetår av omkring 630,000 kronor. Även om man utginge från att vissa beställningshavare, exempelvis en tredjedel av hela antalet, skulle föredraga att i sinom tid komma i åtnjutande av pension i stället för att i förtid lyfta dennas kapitaliserade värde, komme ändå engångsutgiften att uppgå till omkring 420,000 kronor. För min del anser jag mig icke böra vid uppskattningen av anslagsbehovet räkna med att flera än halva antalet av ifrågavarande beställningshavare under nästkommande budgetår skola begagna sig av rätten att utfå det kapitaliserade pensionsvärdet. Jag räknar alltså med en belastning å förevarande anslag under nästa budgetår för det ändamål, varom här är fråga, med 315,000 kronor.»

Vad angår medelsbehovet i övrigt under anslaget till personal i reserven och personal över stat för nästkommande budgetår har arméförvaltningen i skrivelse den 9 september 1936 föreslagit, att detsamma måtte beräknas till 1,190,000 kronor, eller 150,000 kronor mera än det för innevarande år anvisade anslagsbeloppet.

En jämförelse med de kostnadsberäkningar, som legat till grund för uppskattningen av medelsbehovet under anslaget för det nu löpande budgetåret, utvisar, framhåller departementschefen, att ämbetsverket för nästkommande budgetår räknat med en ansevärd utgiftsökning å anslaget. Med hänsyn till att de årsklasser av reservofficerare, som under de närmast kommande åren uppnå

42 års ålder och följaktligen bliva berättigade att utfå det kapitaliserade värdet av reservofficerspensionen, visa en markerad minskning i förhållande till de årsklasser, som under de senaste åren stått i tur att utfå detta kapitalvärde, synes man dock, fortsätter departementschefen, kunna räkna med att åtminstone utgifterna för den kapitaliserade pensionen till i reserven utnämnda officerare under nästa budgetår komma att nedgå. På grund härav har departementschefen ansett, att ifrågavarande anslagskrav bör kunna begränsas till det belopp, vartill detsamma för nästa budgetår uppskattats av särskilda utskottet vid 1936 års riksdag, eller 1,070,000 kronor.

Medelsbehovet å anslaget skulle sålunda för budgetåret 1937/1938 få beräknas till $(315,000 + 1,070,000 =) 1,385,000$ kronor.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot departementschefens förslag om rätt för den förtidsavgångna personalen i arméns, kustartilleriets och flygvapnets reserver att utbekomma det kapitaliserade värdet av reservbefäls pensionen.

I fråga om medelsbehovet under förevarande anslag tillstyrker utskottet den härutinnan gjorda beräkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

- a) medgiva, att de bestämmelser, vilka enligt 1927 års förordning angående befäl och civilmilitär personal i arméns reserver för närvarande gälla i fråga om rätt för i reserven utnämnd personal eller för efterlevande anhöriga eller annan rättsinnehavare att utbekomma kapitaliserat värde av reservbefäls pension, skola från och med budgetåret 1937/1938 äga tillämpning jämväl i fråga om sådana reserven tillhörande förtidsavgångna beställningshavare, vilka äro underkastade bestämmelserna i sagda förordning;
- b) till *personal i arméns reserver och personal över stat* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 1,385,000 kronor.

23:o) **Rese- och traktamentspenningar. Rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsmyndigheterna. Flyttningersättning. Resestipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 23—26, sid. 70—72), som överensstämmer med vad som enligt 1936 års försvarsbeslut beräknats för här ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

- a) till *rese- och traktamentspenningar* ett förslagsanslag av 140,000 kronor;
- b) till *rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsmyndigheterna* ett förslagsanslag av 28,000 kronor;
- c) till *flyttningersättning* ett förslagsanslag av 180,000 kronor;
- d) till *resestipendier* ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

24:o) **De värnpliktigas avlöning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27, sid. 72—75) att till de värnpliktigas avlöning för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 3,000,000 kronor.

Uti en inom andra kammaren av herr *E. Bengtsson* i Kullen väckt motion (nr 1) har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att dagavlöningen till de värnpliktiga, oavsett vilken längd av tjänstgöringstid de fullgöra, måtte höjas till 1 krona per tjänstgöringsdag samt med anledning härav det upptagna förslagsanslaget till de värnpliktigas dagavlöning måtte höjas med 2,260,000 kronor till 5,260,000 kronor.

Beträffande de skäl, motionären anført till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Departementschefen har för nästkommande budgetår beräknat antalet tjänstgöringsdagar till 5,216,000, därav 4,516,000 med ett penningbidrag av 50 öre och återstoden, 700,000 dagar, med ett penningbidrag av 1 krona, vadan alltså för penningbidrag under nästkommande budgetår beräknats ett belopp av $(4,516,000 \times 0.50 + 700,000 \times 1.00 =)$ 2,958,000 kronor.

För avlöningstillägg åt reservofficersaspiranter har, i överensstämmelse med arméförvaltningens förslag, beräknats ett belopp av 35,000 kronor.

Medelsbehovet under anslaget till de värnpliktigas avlöning för budgetåret 1937/1938 utgör således $(2,958,000 + 35,000 =)$ 2,993,000 kronor eller, i avrundat tal, 3,000,000 kronor.

Vidkommande det motionsvis väckta förslaget om höjning av de värnpliktigas dagavlöning finner sig utskottet — under erinran om att yrkanden i enahanda syfte avslagits av 1933 och 1934 års riksdagar — böra avstyrka det nu framställda yrkandet.

Mot departementschefens beräkning av förevarande anslag har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Bengtssons i Kullen förevarande motion (II: 1), till *de värnpliktigas avlöning* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 3,000,000 kronor.

25:o) **Understöd åt vissa värnpliktigas familjer. Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 28 och 29, sid. 75), som överensstämmer med vad som enligt 1936 års försvarsbeslut beräknats för här ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till *understöd åt vissa värnpliktigas familjer* ett förslagsanslag av 90,000 kronor;

b) till *inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.* ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor.

Utskottet.

Understöd m. m.

26:o) **Studiestipendier.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, sid. 76) och under erinran att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *studiestipendier* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

27:o) **Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande. Vissa arbeten å mobiliseringsverket. Konservering av vissa samlingar i krigsarkivet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 31, 32 och 34, sid. 76—78), som överensstämmer med vad som enligt 1936 års försvarsbeslut beräknats för härifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till *understöd åt föreningar och till skrifers utgivande* ett reservationsanslag av 25,000 kronor;

b) till *vissa arbeten å mobiliseringsverket* ett reservationsanslag av 15,000 kronor;

c) för *konservering av vissa samlingar i krigsarkivet* ett reservationsanslag av 8,000 kronor.

28:o) **Frivilliga skytteväsendets befrämjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35, sid. 78—82) att

dels till det frivilliga skytteväsendets befrämjande för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 325,000 kronor;

dels ock medgiva, att av nämnda anslag må till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, under budgetåret 1937/1938 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma tid kunna varda bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Uti en inom andra kammaren av herr *O. E. Sandberg m. fl.* väckt motion (nr 298) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts förslag om statsanslag till den frivilliga skytterörelsens befrämjande.

Vidare har uti en inom andra kammaren av herr *H. Hagberg* i Luleå *m. fl.* väckt motion (nr 316) hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär, att Kungl. Maj:t vid utseende av ombud i den frivilliga skytterörelsens länsförbunds styrelser och i skytteförbundens överstyrelse tar hänsyn till vad i motionen framförts, samt att riksdagen hemställer till Kungl. Maj:t att för en senare riksdag utarbeta och framlägga förslag med syfte att vinna en bred, frivillig anslutning från Sveriges arbetare och bönder till den frivilliga skytterörelsen, varvid nödvändigheten av arbetarrörelsens inflytande och kontroll inom rörelsen garanteras.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

Under en följd av år har riksdagen anvisat medel till det frivilliga skytteväsendets befrämjande. I riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptogs för berörda ändamål ett reservationsanslag av 470,000 kronor. För budgetåren 1932/1933—1935/1936 har anslaget utgått med respektive 280,875, 82,900, 95,655 och 147,625 kronor. Det för innevarande budgetår anvisade anslaget uppgår till 227,325 kronor.

1936 års riksdag (skrivelse nr 370) medgav vidare, att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, finge från förefintliga reservationer under anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under budgetåret 1936/1937 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma tid kunde varda bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

1930 års försvarskommission uttalade i sitt betänkande, att den frivilliga skytterörelsen i vårt land utgjorde en tillgång, som ur försvarssynpunkt icke kunde lämnas obeaktad, och att kommissionen ansåg bärande motiv finnas för att rörelsen ifråga erhöles ett stöd från statsmakternas sida. Det hade ifrågasatts, om icke det statliga understödet till skytterörelsen, i stället för att belasta försvarsbudgeten, borde uppföras å riksstatens åttonde huvudtitel, då skytterörelsen kunde sägas, jämsides med sport och idrott, vara ägnad att främja folkets fysiska träning och fostran. Kommissionen hade emellertid icke ansett det vara ändamålsenligt eller lämpligt att upptaga denna budgettekniska fråga till närmare behandling. Kommissionen upptog i sina kostnadsberäkningar ett reservationsanslag till den frivilliga skytterörelsens befrämjande om 470,000 kronor, vilket belopp emellertid eventuellt borde uppnås i etapper.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t av propositionen nr 225 till 1936 års riksdag, angående försvarsväsendets ordnande, anförde föredragande departementschefen i förevarande hänseende, att delade meningar alltjämt förefunnes rörande den frivilliga skytterörelsens betydelse ur försvarssynpunkt och därmed också rörande lämpligheten av att under fjärde huvudtiteln upptaga anslag för dess befrämjande. Även med den utvidgning av kostnadsramen, som det framlagda förslaget till försvarsväsendets ordnande förutsatte, hade det ansetts nödvändigt att disponera anslagen för tillgodoseende av mera direkt militära behov. Något anslag till skytterörelsens befrämjande hade sålunda icke beräknats. Emellertid kunde ur andra än militära synpunkter ett stödande från statens sida av den frivilliga skytterörelsen övervägas. Den möjlighet för ett sådant stödande, som av försvarskommissionen antytts, syntes därför förtjäna att närmare prövas.

I sitt i denna del av riksdagen godkända utlåtande nr 1 yttrade särskilda utskottet i förevarande hänseende, att utskottet funne sig för sin del böra obetingat ansluta sig till den från olika håll omfattade åsikten, att den frivilliga skytterörelsen, på sätt försvarskommissionen framhållit, ur försvarssynpunkt utgjorde en beaktansvärd tillgång. Utskottet ansåge också, i likhet med försvarskommissionen, att den ifrågavarande rörelsen framdeles liksom hittills vore i behov av ett verksamt stöd från statsmakternas sida. På sätt

kommissionen funnit syntes det därför erforderliga anslagsbeloppet småningom böra åter höjas till vad som före budgetåret 1932/1933 utgick eller 470,000 kronor. Utskottet anförde vidare, att den frivilliga skytterörelsens betydelse för vårt lands försvar närmast skulle häntyda på lämpligheten av att det ifrågavarande anslaget framdeles liksom hittills upptoges å riksstatens fjärde huvudtitel. På sätt i försvarspropositionen framhållits och även av försvarskommissionen antytts, kunde emellertid åtskilliga skäl sägas tala för att anslaget ifråga i framtiden uppfördes å annan huvudtitel eller ock att anslagsbehovet tillgodosåges av andra medel än skattemedel. Då utskottet icke varit i tillfälle att förebringa en uttömmande utredning rörande denna budgettekniska fråga, ville utskottet för sin del uttala en förväntan, att densamma snarast gjordes till föremål för en ingående utredning. I de av utskottet framlagda kostnadsberäkningarna för fjärde huvudtiteln hade emellertid anslaget ifråga icke medtagits.

Skytteförbundens överstyrelse har nu hemställt, att för budgetåret 1937/1938 måtte anvisas ett anslag av 470,000 kronor. Arméförvaltningen har på anförda skäl ansett anslaget böra för nästa budgetår upptagas med 325,000 kronor. Med avseende å detta anslagsäskande har *departementschefen* för egen del anført följande:

»Med hänsyn till vad vid riksdagsbehandlingen av förevarande fråga för lidet år uttalats, torde jämväl för nästkommande budgetår medel böra ställas till förfogande för understöd åt det frivilliga skytteväsendet. Vad angår det i samband med försvarsbeslutet diskuterade spörsmålet rörande finansieringen av utgifterna för ifrågavarande ändamål, har detta numera varit föremål för ingående överväganden. Dessa hava lett därtill, att det för skytterörelsens understödjande avsedda anslaget lämpligen även i fortsättningen bör beräknas under fjärde huvudtiteln.

Vad anslagsbeloppets storlek angår ansluter jag mig till arméförvaltningens förslag, att detsamma för nästkommande budgetår beräknas till 325,000 kronor.

I denna summa torde även böra ingå erforderligt belopp för beredande av dyrtidstillägg under budgetåret 1937/1938 åt den vid skytteförbundens överstyrelsens expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, enligt samma grunder som för samma år komma att fastställas i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.»

Utskottet.

Under erinran om 1936 års försvarsbeslut i denna fråga finner sig utskottet böra tillstyrka, att medel anvisas för nästa budgetår för befrämjande av det frivilliga skytteväsendet. Mot det av departementschefen för ändamålet beräknade beloppet och mot departementschefens förslag i övrigt har utskottet icke funnit anledning att framställa någon invändning. Härav följer, att utskottet avstyrker den i motionen II: 298 gjorda framställningen.

Det i motionen II: 316 väckta förslaget anser utskottet icke böra till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Utskottet vill framhålla, att enligt gällande av Kungl. Maj:t meddelade

föreskrifter skall skytt för att vinna inträde i skytteförening hava fyllt eller under inskrivningsåret fylla 12 år. För att kunna upptagas såsom anslagsberättigad för visst år skall skytt hava fyllt 15 år. Fråga har uppkommit, huruvida icke nämnda åldersgräns för inskrivning i skytteförening får anses vara väl låg och om ej rätten att bliva anslagsberättigad skytt lämpligen bör knytas till en något högre ålder än som nu är gällande. Dessa och därmed sammanhängande spörsmål torde böra närmare utredas och prövas av Kungl. Maj:t och tillfälle beredas riksdagen att därefter härutinnan fatta ståndpunkt.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 298 till det *frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 325,000 kronor;

b) medgiva, att av nämnda anslag må till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, under budgetåret 1937/1938 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma tid kunna varda bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

II. att motionen II: 316 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Intendenturmateriel, remontering, förplägnad, undervisning, övningar m. m.

29:o) **Munderingsutrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36, sid. 82—87) att till munderingsutrustning för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 4,650,000 kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår är anslaget till munderingsutrustning upptaget med ett belopp av 4,408,000 kronor, varav 118,000 kronor avsetts för hästutredningspersedlar och återstoden för beklädnads- samt utrednings- och remtygspersedlar m. m. Det för sistnämnda ändamål avsedda beloppet, 4,290,000 kronor, har beräknats efter en kostnad av 60 öre för man och tjänstgöringsdag.

För budgetåret 1937/1938 har medelsbehovet för beklädnads-, utrednings- och remtygspersedlar m. m. beräknats efter samma grunder som för innevarande budgetår, d. v. s. efter en kostnad av 60 öre för man och tjänstgöringsdag. Då antalet manskapstjänstgöringsdagar för budgetåret 1937/1938 uppskattats till 7,737,000 skulle medelsbehovet för ifrågavarande ändamål uppgå till $(7,737,000 \times 0.60 =)$ 4,642,200 kronor, vilket belopp dock ansetts kunna avrundas nedåt till 4,600,000 kronor eller det i övergångsplanen för den nya härordningen upptagna beloppet.

Under det i riksstaten för innevarande budgetår upptagna anslaget till

kasernutredning, intendenturfordon m. m. finnes upptagen en särskild anslagspost för skidmateriel. Departementschefen har funnit lämplighetsskäl tala för att denna anslagspost, vilken för innevarande budgetår utgått med 50,000 kronor, inordnades under förestående anslag. I enlighet härmed skulle munderingsanslaget för nästa budgetår upptagas under två titlar sålunda:

Titel I. Munderingsutrustning	kronor 4,600,000:—
Titel II. Skidmateriel	» 50.000:—
	<hr/>
	Summa kronor 4,650,000:—

Departementschefen har i detta sammanhang till behandling upptagit frågan om tillhandahållande av för tjänsten erforderliga persedlar åt officerare och underofficerare med vederlikar och därvid framhållit, att för närvarande olika regler gälla med avseende å rätten att från kronans förråd utbekomma utredningspersedlar och vapen m. m. för de officerare, som erhållit sin officersutnämning före respektive efter halvårsskiftet den 1 juli 1922 (i fråga om officerare i reserven före respektive efter halvårsskiftet den 1 juli 1923). Några mera bärande skäl för att även i fortsättningen bibehålla denna olikhet mellan de olika personalkategorierna syntes departementschefen icke föreligga. Tvärtom måste det anses önskvärt, att erforderliga persedlar av det slag, varom här är fråga, genom kronans försorg tillhandahållas all befälspersonal, då bästa garantien därigenom erhålles för att personalen städse bliver försedd med den för tjänstens krav lämpligaste utrustningen. Visserligen kommer, framhåller departementschefen, den ifrågasatta utvidgningen av rätten att från kronans förråd erhålla erforderlig utrustning att medföra något ökad kostnad för statsverket, men som denna merkostnad kommer att inskränka sig till förhöjt underhåll i samband med persedlarnas användning, kommer den att bliva skäligen obetydlig. Departementschefen har därför ansett sig böra föreslå, att den äldre officerspersonalen i förevarande avseende likställes med den yngre och tillerkännes samma rätt som denna att från kronans förråd såsom lån utbekomma viss för tjänsten erforderlig utrustning. I likhet med arméförvaltningen och lönenämnden har departementschefen ansett, att någon inlösen från enskilda icke bör ifrågakomma av sådan materiel, som av dem tidigare anskaffats men som hädanefter är avsedd att i mån av behov tillhandahållas av kronan.

Med hänsyn till behovet av ökat lokalutrymme för arméns centrala beklädnadsverkstad har departementschefen vidare tillstyrkt ett av arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement framlagt förslag om en tillbyggnad till verkstaden. Emot de härför beräknade kostnaderna — högst 97,000 kronor — har departementschefen intet haft att erinra. Dessa kostnader hava ansetts böra bestridas av förevarande anslag.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran.
Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *munderingsutrustning* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 4,650,000 kronor.

30:o) **Kasern- och förplägnadsutredning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37, sid. 87—89) att till kasern- och förplägnadsutredning för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 934,000 kronor.

Enligt 1936 års försvarsbeslut skall förevarande anslag beräknas under tre anslagsposter, nämligen kasernutredning, förplägnadsutredning och skidmateriel. Såsom departementschefen vid behandlingen av anslaget till munderingsutrustning framhållit, borde emellertid sistnämnda anslagspost från och med nästa budgetår överflyttas till nämnda anslag. Till förevarande anslag har däremot överflyttats ett belopp av 10,000 kronor, motsvarande de beräknade kostnaderna för anskaffning och underhåll av gymnastikmateriel, vilka kostnader hittills utgått av undervisningsanslaget.

Medelsbehovet under anslagsposterna till kasernutredning och till förplägnadsutredning har för nästkommande budgetår beräknats till 526,850 kronor, respektive 406,850 kronor eller tillhoppa, i avrundat tal, till 934,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *kasern- och förplägnadsutredning* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 934,000 kronor.

31:o) **Remontering.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38, sid. 90 och 91) att till remontering för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 513,000 kronor.

Uti två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr A. *Mannerskantz m. fl.* (nr 48) och den andra inom andra kammaren av herr A. *Nilsson* i Steneberg *m. fl.* (nr 127) har hemställts, att riksdagen måtte, med ändring av vad Kungl. Maj:t föreslagit, öka det under denna punkt upptagna anslaget med $431 \times 100 = 43,100$ kronor, samt föreskriva att medelpriset för inköpt remont skall vara 1,200 kronor.

Beträffande skälen för detta yrkande hänvisar utskottet till motionen I: 48.

I riksstaten för innevarande budgetår är anslaget till remontering upptaget med 513,000 kronor. Enligt kungl. brev den 30 juni 1936 skola nämnda anslagsbelopp jämte under anslaget beräknade inkomster å 45,000 kronor, tillhoppa 558,000 kronor, disponeras på följande sätt:

Inköp av 431 ridhästar à 1,100 kronor,	kronor 474,100:—
» » 16 draghästar à 700 kronor,	» 11,200:—
Övriga kostnader	» 72,700:—
	<hr/> Summa kronor 558,000:—

För nästkommande budgetår hava kostnaderna för inköp av rid- och draghästar i enlighet med arméförvaltningens förslag beräknats efter samma grunder som för det nu löpande budgetåret eller till 485,300 kronor.

Beträffande de för övriga kostnader under förevarande anslag erforderliga medlen hava dessa i enlighet med arméförvaltningens förslag beräknats sålunda:

Transport-, rese- och diverse kostnader kronor	49,170: —
Omkostnader vid depåerna	» 7,500: —
Å depå störtade remonter (10 st. à 1,100 + 110)	» 12,100: —
	<u>kronor 68,770: —</u>

Sammanlagda medelsbehovet skulle sålunda uppgå till (485,300 + 68,770 =) 554,070 kronor. Härifrån böra emellertid dragas inkomster å anslaget för ersättning för utrangerade stambästar, av arméförvaltningen beräknade till 40,000 kronor. På grund av det sagda har departementschefen ansett, att monteringsanslaget bör upptagas med det i särskilda utskottets övergångsplan för nästa budgetår beräknade beloppet 513,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som förutsätter, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på de av motionärerna berörda förhållandena, finner sig böra avstyrka motionerna.

Departementschefens beräkning av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 48 och II: 127, till *remontering* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 513,000 kronor.

32:o) **Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39, sid. 91—94) att till mathållning för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 7,600,000 kronor.

Förestående anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 6,590,000 kronor.

Departementschefen har ansett, att jämväl under budgetåret 1937/1938 smör bör komma till användning vid arméns matinrättningar i stället för margarin. Under denna förutsättning har normalportionspriset i enlighet med arméförvaltningens förslag ansetts böra bestämmas till (75 + 7 =) 82 öre.

För »övriga kostnader» — med undantag av kostnaderna för kvinnlig köks- och servispersonal — har i enlighet med arméförvaltningens förslag beräknats ett belopp av 9 öre för man och tjänstgöringsdag, vadan alltså medelsbehovet under anslaget för nästkommande budgetår bör, om man bortser från kostnaderna för den kvinnliga köks- och servispersonalen, beräknas på grundval av ett dagskostnadsbelopp av (82 + 9 =) 91 öre.

Anslagsposten för köks- och servisbiträden har upptagits med samma belopp som för innevarande budgetår eller 563,000 kronor.

Det antal tjänstgöringsdagar för fast anställt manskap och värnpliktiga, som bör läggas till grund för anslagsberäkningen, har av departementschefen beräknats till 7,737,000.

Medelsbehovet för arméns mathållning för nästkommande budgetår skulle alltså utgöra $(7,737,000 \times 0.91 + 563,000 =) 7,603,670$ kronor eller, i avrundat tal, 7,600,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *mathållning* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 7,600,000 kronor.

33:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, sid. 94) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 3,080,000 kronor.

34:o) **Skrivmaterialier och expenser.** Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, sid. 94 och 95) hemställer,

att riksdagen må till *skrivmaterialier och expenser* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

35:o) **Tryckningskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:t förslag (punkt 42, sid. 95 och 96) och under erinran att samma belopp beräknats i 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *tryckningskostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 80,000 kronor.

36:o) **Furagering.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43, sid. 96 och 97) att till furagering för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 2,560,000 kronor.

Departementschefen har meddelat, att Kungl. Maj:t genom beslut den 4 december 1936 förordnat, att för armén skall från och med den 1 juli 1937 tills vidare försöksvis tillämpas en ny normalrationsstat bestående av normalfoderstat — uppdelad i en stat nr 1, avsedd för stamhästar, och en stat nr 2, avsedd för ackord- och lejda hästar — och av normalströstat.

Kostnaderna för nästkommande budgetår hava uppskattats för normalfoderstaten nr 1 till 106.65 öre, för normalfoderstaten nr 2 till 113.45 öre och för normalströstaten till 9.3 öre, allt för häst och underhållsdag. För övriga furageringskostnader har beräknats ett dagskostnadsbelopp av 2 öre, under det att kostnaderna för utfodring av de vid remontdepåerna befintliga remonterna uppskattats till 190,000 kronor.

Under budgetåret 1937/1938 har antalet underhållsdagar beräknats bliva: enligt normalfoderstaten nr 1 1,760,000, enligt normalfoderstaten nr 2 240,000 och enligt normalströstaten 2,000,000. Med tillämpning av de förut angivna grunderna för dagskostnadernas beräkning skulle alltså medelsbehovet för

furagering under nästkommande budgetår uppgå till $(1,760,000 \times 1.0665 + 240,000 \times 1.1345 + 2,000,000 \times 0.093 + 2,000,000 \times 0.02 + 190,000 =) 2,565,320$ kronor eller, i avrundat tal, 2,560,000 kronor.

Utskottet. Den av departementschefen verkställda beräkningen av anslaget till furagering har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *furagering* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 2,560,000 kronor.

37:o) **Veterinärvård.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44, sid. 97) att till veterinärvård för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 106,000 kronor.

Medelsbehovet för veterinärvård har under en följd av år beräknats efter en dagskostnad av 4.8 öre för häst. Denna beräkningsgrund har även ansetts böra tillämpas vid beräkning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1937/1938. Då antalet hästunderhållsdagar för sistnämnda budgetår uppskattats till 2,200,000, skulle medelsbehovet alltså komma att uppgå till $(0.048 \times 2,200,000 =) 105,600$ kronor eller, i runt tal, 106,000 kronor.

Utskottet. Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till anslagsberäkning, hemställer,

att riksdagen må till *veterinärvård* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 106,000 kronor.

38:o) **Undervisningsmateriel, undervisningsverk och utbildningskurser.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45, sid. 97—100) att till undervisningsmateriel, undervisningsverk och utbildningskurser för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,040,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 1,000,000 kronor.

Medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1937/1938 har av Kungl. Maj:t beräknats på följande sätt:

Titel I. Undervisningsmateriel	kronor	67,000:—
Titel II. De fasta undervisningsverken m. m.	»	532,000:—
Titel III. Särskilda skolor och utbildningskurser samt oförutsedda behov	»	475,000:—
	Summa kronor	1,074,000:—

Med hänsyn emellertid till beräknade reservationer å anslaget har medelsanvisningen å riksstaten ansetts kunna begränsas till 1,040,000 kronor.

Utskottet. De till grund för Kungl. Maj:ts förevarande anslagsäskande liggande beräkningarna hava ej föranlett någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *undervisningsmateriel, undervisningsverk och utbildningskurser* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,040,000 kronor.

39:o) **Truppförbandens övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46, sid. 100—105) att till truppförbandens övningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,960,000 kronor.

I statsverkspropositionen till 1936 års riksdag uppskattades medelsbehovet under reservationsanslaget till truppförbandens övningar till 1,600,000 kronor enligt följande beräkning:

Titel	I. Hästlega	kronor	216,550:—
»	II. Befälsövningar	»	130,000:—
»	III. Vinterövningar	»	175,000:—
»	IV. Truppförbandens övriga övningar	»	970,000:—
»	V. Frivilliga övningar med landstormen och övningar med frivilliga automobilkåren	»	108,000:—
		<u>Summa kronor</u>	<u>1,599,550:—</u>

eller, i avrundat tal, 1,600,000 kronor.

Riksdagen ansåg skäl tala för en förhöjning av anslaget utöver det belopp, som av Kungl. Maj:t föreslagits, och beslöt, att detsamma skulle ökas med 100,000 kronor.

I enlighet härmed upptogs anslaget i riksstaten för innevarande budgetår med 1,700,000 kronor.

Enligt särskilda utskottets vid 1936 års riksdag kostnadsberäkningar skulle förevarande anslag i riksstaten för budgetåret 1937/1938 upptagas med ett belopp av 1,900,000 kronor.

Departementschefen har för nästkommande budgetår beräknat medelsbehovet under anslaget till truppförbandens övningar på följande sätt:

Titel	I. Hästlega	kronor	262,500:—
»	II. Befälsövningar	»	130,000:—
»	III. Vinterövningar	»	250,000:—
»	IV. Truppförbandens övriga övningar	»	874,000:—
»	V. Vissa frivilliga övningar	»	108,000:—
»	VI. Luftförsvarsövningar	»	36,000:—
»	VII. Driv- och smörjmedel	»	300,000:—
		<u>Summa kronor</u>	<u>1,960,500:—</u>

eller, i avrundat tal, 1,960,000 kronor.

Utskottet, som icke ansett sig böra framställa någon erinran mot den av departementschefen verkställda beräkningen av förevarande anslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *truppförbandens övningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,960,000 kronor.

40:o) **Fält- och fälttjänstövningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, sid. 105), som överensstämmer med vad som enligt 1936 års försvarsbeslut beräknats för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *fält- och fälttjänstövningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

41:o) **Arméns hundväsande. Arméns brevduveväsande.** Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 48 och 49, sid. 105 och 106), hemställer,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till *arméns hundväsande* ett reservationsanslag av 8,000 kronor;

b) till *arméns brevduveväsande* ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

Sjukvård m. m.

42:o) **Sjukvård.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, sid. 106 och 107) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *sjukvård* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 485,000 kronor.

43:o) **Arméns bakteriologiska laboratorium. Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 51 och 52, sid. 107 och 108) och under erinran att samma belopp upptagits under innevarande budgetår för här ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till *arméns bakteriologiska laboratorium* ett förslagsanslag av 2,000 kronor;

b) till befrämjande av det *frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

Tygmateriel.

44:o) **Vapen och ammunition m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, sid. 108), som överensstämmer med vad som enligt 1936 års försvarsbeslut beräknats för här ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *vapen och ammunition m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 4,900,000 kronor.

45:o) **Anskaffning och underhåll av motorfordon.** Kungl. Maj:t har föreslagit (punkt 54, sid. 108 och 109) att till anskaffning och underhåll av motorfordon för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr O. Werner i Höjen m. fl. väckt motion (nr 309), vari hemstälts, att riksdagen måtte anslå medel till ett belopp av 534,000 kronor för anskaffning av generatorgasdrivna motorfordon till trängtrupperna.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, hänvisas till motionen.

Förevarande anslag har för nästkommande budgetår av departementschefen beräknats till 700,000 kronor eller samma belopp, som bestämts enligt 1936 års försvarsbeslut.

Vidkommande den motionsvis gjorda framställningen finner utskottet frågan om upprätthållande och utvecklande av generatorgasdrift vara av stort allmänt intresse och förtjänt av särskild uppmärksamhet. Erinras må också att Kungl. Maj:t den 15 januari innevarande år tillsatt en kommitté för att utreda detta spörsmål. Under uttalande av sin förvissning att berörda kommitté utrustas med alla de hjälpmedel, som behövas för att utredningen skall på ett allsidigt och tillförlitligt sätt kunna verkställas, finner utskottet anledning icke nu föreligga att tillstyrka riksdagen att på grund av motion anvisa medel för ändamålet.

Utskottet

Mot departementschefens beräkning av förevarande anslag har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 309, till *anskaffning och underhåll av motorfordon* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

46:o) **Anskaffning och underhåll av ingenjörmateriel m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, sid. 109 och 110), som överensstämmer med vad som enligt 1936 års försvarsbeslut beräknades för här ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *anskaffning och underhåll av ingenjörmateriel m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

Materielanskaffning sammanhängande med 1936 års arméorganisation.

47:o) **Viss materielanskaffning (anslag nr 1).** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56, sid. 110—113) att till viss materielanskaffning för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 17,000,000 kronor.

Enligt särskilda utskottets vid 1936 års riksdag av riksdagen godkända kostnadsberäkningar för den nya försvarsorganisationen förutsattes den av utskottet föreslagna materielanskaffningen för arméorganisationens genomförande komma att draga en kostnad av sammanlagt 79,500,000 kronor.

Såsom framgår av nyssnämnda riksdags skrivelse nr 328, punkterna 14:o) och 15:o), förutsatte riksdagen, att denna summa skulle med 50,000,000 kronor utgå under budgetåren 1936/1937—1938/1939, varvid 17,000,000 kronor skulle anvisas för vardera av budgetåren 1936/1937 och 1937/1938 samt 16,000,000 kronor för budgetåret 1938/1939. Av vissa skäl ansåg riksdagen det lämpligt, att Kungl. Maj:t lämnades befoget att utan avvaktan på anvisandet av de för budgetåren 1937/1938 och 1938/1939 avsedda anslagen vidtagna erforderliga åtgärder beträffande dispositionen av dessa anslag. Jämlikt riksdagens beslut skulle anslagsbeloppet å 50,000,000 kronor av Kungl. Maj:t i stort fördelas enligt en i riksdagens förenämnda skrivelse intagen plan.

Beträffande återstoden, 29,500,000 kronor, av den för materielanskaffning avsedda totalsumman förutsatte riksdagen, att densamma skulle fördelas till utgående under en tioårsperiod enligt en i särskilda utskottets utlåtande nr 1 intagen plan. Anvisningen för budgetåret 1936/1937 skulle utgöra 5,851,750 kronor och i huvudsak disponeras på i riksdagens omförmälda skrivelse angivet sätt.

För nästkommande budgetår har departementschefen nu begärt det för samma budgetår avsedda beloppet eller 17,000,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må till *viss materielanskaffning* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 17,000,000 kronor.

48:o) **Viss materielanskaffning (anslag nr 2).** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57, sid. 113 och 114) att till viss materielanskaffning för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 7,749,550 kronor.

Såsom under föregående punkt omförmälts förutsatte 1936 års riksdag, att den totalsumma av 79,500,000 kronor, som beräknades bliva erforderlig för engångsanskaffning av materiel m. m. i samband med den av nämnda års riksdag beslutade nyorganisationen av lantförsvaret, skulle med sammanlagt 50,000,000 kronor (anslag nr 1) utgå under budgetåren 1936/1937—1938/1939, under det att återstoden, 29,500,000 kronor (anslag nr 2), skulle fördelas till utgående under en tioårsperiod enligt en i särskilda utskottets vid samma riksdag utlåtande nr 1 införd tablå.

I enlighet med denna tablå har för innevarande budgetår för ifrågavarande ändamål anvisats ett belopp av 5,851,750 kronor.

I sin skrivelse den 9 september 1936 har arméförvaltningen erinrat om att anslagsbeloppet för den materielanskaffning, varom här vore fråga, för nästkommande budgetår enligt nyssnämnda tablå skulle utgöra 7,749,550 kronor, vilket belopp av arméförvaltningen begärts.

Denna arméförvaltningens hemställan, vilken ansluter sig till den av riksdagen godkända planen för medelsanvisning för ifrågavarande materielanskaffning, har departementschefen funnit sig böra biträda.

Mot beräkningen av förevarande anslag har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *viss materielanskaffning* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 7,749,550 kronor.

49:o) **Motioner om åtgärder till klarläggande av formerna för användande av luftvärnsmateriel, anskaffad på frivillighetens väg, samt om anslag till luftvärnsmateriel m. m.** Uti två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *F. Domö m. fl.* (nr 85) och den andra inom andra kammaren av herr *G. Bagge m. fl.* (nr 214) har hemställts,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om snara åtgärder till klarläggande av formerna för användande av luftvärnsmateriel, anskaffad på frivillighetens väg;

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om prövning av möjligheterna för statens affärsdrivande verk att själva sörja för sitt luftvärnsskydd;

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om framläggande för innevarande års riksdag av de förslag beträffande nyssberörda frågor, varom riksdagsbeslut befinnas erforderliga; samt

att riksdagen måtte besluta omedelbar anskaffning av luftvärnsmateriel, utöver den av 1936 års riksdag beslutade, till ett belopp av 13 miljoner kronor att med 4.33 miljoner kronor per år fördelas på de tre närmaste budgetåren.

Vidare har uti två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *O. A. Nordborg m. fl.* (nr 143) och den andra inom andra kammaren av herr *H. Andersson i Grimbo m. fl.* (nr 323) hemställts, bland annat, att riksdagen måtte för anskaffning av permanenta luftvärnsbatterier för Göteborgs stad och hamn anvisa 3,500,000 kronor att utgå uppdelat på två kommande budgetår.

Slutligen har uti en inom andra kammaren av herrar *C. G. Tengström* och *O. Osberg* väckt motion (nr 302) hemställts, att riksdagen måtte för anskaffning av permanenta luftvärnsbatterier för Göteborgs stad och hamn anvisa 3,500,000 kronor att utgå med 875,000 kronor under vart och ett av fyra kommande budgetår.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna I: 85, I: 143 och II: 302.

Såsom i motionerna erinrats hava av företag, sammanslutningar och kommuner på skilda håll inom landet åtgärder vidtagits eller planerats för anskaffning på frivillighetens väg av luftvärnsmateriel till skydd för hemorten. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer händelseutvecklingen på berörda område och vidtager de mått och steg, som efter prövning av detta spörsmål i hela dess vidd kunna befinnas för syftet mest lämpliga och ändamålsenliga. På grund härav finner sig utskottet böra avstyrka de föreliggande motionerna.

Utskottet.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må avslå motionerna I: 85 och II: 214 samt I: 143 och II: 323, sistnämnda båda motioner i den del, varom här är fråga, ävensom motionen II: 302.

Byggnader m. m.

50:o) **Byggnader, övningsfält och skjutbanor.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, sid. 114—116) och under erinran att anslaget upptagits i enlighet med 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må för *byggnader, övningsfält och skjutbanor* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 2,800,000 kronor.

51:o) **Vissa nybyggnadsarbeten m. m. vid Svea ingenjörkårs förläggning på Laxön. Garagebyggnad för arméns intendenturförråd i Boden.** Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 59 och 60, sid. 116—118), hemställer,

att riksdagen må

a) för *vissa nybyggnadsarbeten m. m. vid Svea ingenjörkårs förläggning på Laxön* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 45,000 kronor;

b) till uppförande av en *garagebyggnad för arméns intendenturförråd i Boden* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 35,000 kronor.

52:o) **Uppvärmningsanläggning inom Bodens ingenjörkårs kasernetablissemant. Uppvärmningsanläggning inom arméns underofficersskolas etablissemant i Uppsala.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 61 och 62, sid. 118—120) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) för utförande av *uppvärmningsanläggning inom Bodens ingenjörkårs kasernetablissemant* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor;

b) för utförande av *uppvärmningsanläggning inom arméns underofficersskolas etablissemant i Uppsala* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 210,000 kronor.

53:o) **Utvidgning av Upplands regementes övningsfält.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63, sid. 120—124) att

dels för utvidgning av Upplands regementes övningsfält för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor;

dels ock medgiva, att sådana i det blivande övningsområdets ytterkanter belägna mindre områden, vilka utan olägenhet för lantförsvaret kunna avstås, må för vinnande av ändamålsenligare gränser för övningsfältet bortbytas eller

försäljas, varvid inflytande köpeskillingsmedel enligt Kungl. Maj:ts beprövande må användas till förvärv av annan för gränsernas tillrättande lämpligt belägen mark.

Departementschefen har redogjort för av arméförvaltningens fortifikationsdepartement gjorda framställningar om förvärv av erforderligt område för utvidgning av Upplands regementes övningsfält samt för egen del i ärendet anfört följande:

»Av den i ärendet verkställda utredningen finner jag ådagalagt, att det av Upplands regemente och arméns underofficersskola för närvarande disponerade övningsfältet vid Uppsala icke är tillfyllest för att övningar i kul-sprute- och granatkastarskjutningar skola kunna bedrivas på ett tillfredsställande sätt. En utvidgning av övningsfältet torde därför vara ofrånkomlig. Ur övnings synpunkt synes det vara önskvärt och lämpligt, att denna utvidgning sker genom förvärv av härför erforderlig mark i Hågaåns dalgång, som är belägen på lämpligt avstånd från förlägningsplatsen.

Av den till inköp ifrågasatta marken utgöres huvuddelen av egendomen Norby södra, som efter verkställda avsöndringar m. m. omfattar en areal av omkring 67 hektar. För detta område har markägaren Elias Carlsson avgivit ett till den 1 augusti 1937 gällande försäljningsanbud å 80,000 kronor, varvid han dock förbehållit sig att hyresfritt bebo huvudbyggnaden å gården under fem år efter köpets avslutande ävensom uppsatt vissa andra villkor för försäljningen.

Med hänsyn till att egendomen i fråga enligt två av akademifogden John Eriksson och länsjägmästaren R. Lübeck den 5 och den 17 november 1934 avgivna värderingsutlåtanden åsatts ett värde av 80,089 kronor, måste det av Carlsson avgivna anbudet anses skäligt, och jag finner mig därför böra tillstyrka dess antagande.

De övriga nu till inköp ifrågasatta områdena utgöras såsom av fortifikationsdepartementets utredning framgår av: 1) en ängslott om 4.1210 hektar under hemmanen Norby 3² och 5³ tillhörig J. A. Sahlin, 2) en ängslott om 3.5680 hektar under egendomen $\frac{3}{8}$ mantal Malma 3² tillhörig Sven A. Nilsson, 3) en ängslott om 4.5270 hektar under egendomen Malma 4² och 4⁵ (Valsätra) tillhörig Olof Larsson samt 4) en skogsremsa om 20 hektar under $\frac{3}{8}$ mantal Håga 4¹ tillhörig L. Bergvalls stärbhus.

Av dessa områden har den Sahlin tillhöriga ängslotten vid verkställd värdering åsatts ett värde av 900 kronor per hektar eller tillhopa alltså 3,708 kronor. Agaren har emellertid för densamma begärt 31,000 kronor, varför expropriationsförfarande torde bli nödvändigt.

De båda Nilsson och Larsson tillhöriga ängslotterna hava vid värdering åsatts ett värde av 1,980 kronor respektive 2,615 kronor. Då markägarna för dessa områden fordrat en köpeskillning av 4,500 kronor respektive 4,000 kronor, synes även i dessa fall expropriation bli nödvändig. Så torde även bli fallet för förvärvande av det Bergvalls stärbhus tillhöriga skogsområdet, vilket ägaren förklarar sig icke vilja försälja.

Med hänsyn till att expropriationsförfarande sålunda torde bli erforderligt för förvärvande på skäliga villkor av dessa markområden har fortifikationsdepartementet vid medelsbehovets beräkning ansett, att de dessa områden vid värdering åsatta värdena borde förhöjas med 20 procent, varigenom medelsbehovet för markinköpen skulle komma att uppgå till 94,000 kronor. Härtill borde läggas 6,000 kronor till expropriations-, avstycknings- och lagfartskostnader m. m.

Emot de sålunda för ifrågavarande ändamål beräknade kostnaderna (94,000 + 6,000 =) 100,000 kronor har jag icke något att erinra.

Med hänsyn till vad fortifikationsdepartementet anført angående de till inköp avsedda områdenas gränser finner jag mig böra föreslå, att, därest riksdagen anvisar medel för ifrågavarande markinköp, riksdagens medgivande samtidigt inhämtas till försäljning eller bortbytande av sådana i det blivande övningsområdets ytterkanter belägna mindre delar, vilka utan olägenhet för lantförsvaret kunna avstås, med rätt för Kungl. Maj:t att i vederlag för sådan försäld eller bortbytt mark förvärva andra intill övningsfältet belägna områden, vilkas innehavande ur kronans synpunkt är önskvärt.»

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, hemställer,

att riksdagen må

a) för *utvidgning av Upplands regementes övningsfält* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor;

b) medgiva, att sådana i det blivande övningsområdets ytterkanter belägna mindre områden, vilka utan olägenhet för lantförsvaret kunna avstås, må för vinnande av ändamålsenligare gränser för övningsfältet bortbytas eller försälas, varvid inflytande köpeskillingsmedel enligt Kungl. Maj:ts beprövande må användas till förvärfv av annan för gränsernas tillrättande lämpligt belägen mark.

54:o) **Utvidgning av Bodens skjutfält.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64, sid. 124—129) att för utvidgning av Bodens skjutfält för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 175,000 kronor.

I sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för nästa budgetår har *arméförvaltningen* gjort framställning om anvisande av medel för utvidgning av Bodens skjutfält. Efter att hava redogjort för innehållet i berörda framställning har *departementschefen* framhållit bland annat, att av utredningen i förevarande ärende med full tydlighet framginge, att det för närvarande av Bodens trupper disponerade skjutfältsområdet icke längre vore tillräckligt för sitt ändamål. Situationen vore sådan, framhåller departementschefen, att en rationell skjututbildning enligt de militära myndigheternas mening icke kunde bedrivas vid de till Boden förlagda artilleritruppförbanden, därest icke de svårigheter, som markfrågan beredde, bleve undanröjda. Med hänsyn härtill har departementschefen ansett det ofrånkomligt, att åtgärder nu vidtoges för erhållande av en förbättring i förevarande avseende. I likhet med arméförvaltningen har även departementschefen ansett, att den enda framkomliga vägen för nående av detta mål vore att genom förvärfvande av enskild mark i tillräcklig omfattning skaffa kronan kontroll över de områden, som behövde disponeras vid skarpskjutningarnas bedrivande.

Enligt upprättat värderingsinstrument uppginge den sammanlagda till inköp ifrågasatta markarealen till 642.4560 hektar med ett uppskattat värde av 371,530 kronor.

Såsom arméförvaltningen framhållit, fortsätter departementschefen, torde det icke bliva möjligt att genom frivilliga överenskommelser förvärva samtliga de till inköp avsedda områdena för i värderingsinstrumentet angivna belopp, utan i vissa fall torde man få räkna med att tillgripa expropriation. Med hänsyn härtill kunde möjligen den av värderingsmännen angivna sammanlagda värderingssumman, 371,530 kronor, komma att visa sig vara något för låg. I huru stor utsträckning detta kunde komma att visa sig vara fallet undandroge sig emellertid för närvarande varje bedömande. Arméförvaltningen hade räknat med, att de sammanlagda kostnaderna för markförvärvet — inklusive utredningskostnader — icke komme att överstiga 400,000 kronor, och denna summa torde enligt departementschefens mening böra läggas till grund för beräkning av medelsbehovet.

I likhet med arméförvaltningen har departementschefen ansett, att utvidgningen av skjutfältet borde ske successivt under de närmaste åren. För nästkommande budgetår torde för ändamålet böra avses ett belopp av 175,000 kronor. Det torde, framhåller departementschefen, få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av vederbörande myndigheter meddela de närmare bestämmelser angående dispositionen av detta belopp.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må för *utvidgning av Bodens skjutfält* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 175,000 kronor.

55:o) **Förvärv av vissa fastigheter för Karl Gustavs stads gevärsfaktori m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 65, sid. 129 och 130) att för förvärv av vissa fastigheter för Karl Gustavs stads gevärsfaktori för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 23,300 kronor.

I en den 4 januari 1937 dagtecknad proposition (nr 4) har Kungl. Maj:t vidare, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att ett kronan tillhörigt mellan badhustomten, kvarteret Verkmästaren samt Bruks- och Hamngatorna beläget markområde om 3,609 kvadratmeter av stadsågan nr 1332 i Eskilstuna må i samband med förvärvande från staden av tomterna nr 1 och 2 i kvarteret Norra vattenverket med äldre beteckningar Räckhammaren nr 69, Stampen och Piphammaren nr 70 i Eskilstuna för en köpeskillning av 43,308 kronor överlätas till Eskilstuna stad.

Under förevarande punkt i statsverkspropositionen, fjärde huvudtiteln, har departementschefen meddelat, att arméförvaltningens artilleri- och fortifikationsdepartement med skrivelse den 5 november 1936 avgivit förslag av innebörd, att gevärsfaktoriets ökade behov av byggnader borde tillgodoses genom förvärv av vissa till faktoriets område gränsande fabrikstomter. Likviden skulle enligt två preliminärt upprättade avtal ske genom markbyte mellan kronan och Eskilstuna stad, varvid kronan skulle hava att till staden erlægga

en mellangift av 22,692 kronor. Till denna kostnad borde läggas dittills havda utredningskostnader och lagfartskostnader samt möjligen uppstående ytterligare kostnader i ärendet, beräknade till omkring 600 kronor. Departementen hemställde, att nämnda preliminära avtal måtte godkännas samt att till bestridande av omförmälda kostnader måtte anvisas högst 23,300 kronor.

För egen del har departementschefen ansett sig böra biträda departementens förevarande hemställan.

I ovanberörda proposition nr 4 har departementschefen till behandling upptagit frågan om godkännande av det föreslagna markbytet. Efter att hava närmare redogjort för den till grund härför liggande utredningen har departementschefen för egen del i ärendet anfört följande:

»Såsom närmare framgår av vad styresmannen för Karl Gustavs stads gevärsfaktori anfört torde på grund av den ökade verksamheten vid faktoriet en utvidgning av dess lokaler vara nödvändig. Utredningen i ärendet torde ock få anses giva vid handen, att ett förvärvande av de till inköp föreslagna tomterna nr 1 och 2 i kvarteret Norra vattenverket med äldre beteckningar Räckhammaren nr 69, Stampen och Piphammaren nr 70 i Eskilstuna skulle innebära en tillfredsställande lösning av denna fråga.

Förslaget innebär, att de nämnda fastigheterna skola förvärfvas genom markbyte mot ett kronan tillhörigt, mellan badhustomten, kvarteret Verkmästaren samt Bruks- och Hamngatorna beläget markområde om 3,609 kvadratmeter av stadsågan nr 1332 i Eskilstuna i enlighet med två särskilda köpekontrakt mellan arméförvaltningens fortifikationsdepartement, å kronans vägnar, å ena, samt Eskilstuna stad, å andra sidan. De förstnämnda fastigheterna hava därvid värderats till 66,000 kronor, under det att det område, som staden skulle erhålla, upptagits till ett värde av 43,308 kronor. Kronan skulle alltså hava att kontant gälda 22,692 kronor, vartill komma utredningskostnader och lagfartskostnader, beräknade till omkring 600 kronor, eller alltså sammanlagt i avrundat tal omkring 23,300 kronor.

Då jag anser de värden, som åsatts respektive fastigheter, vara godtagbara samt köpe- och försäljningsvillkoren i övrigt icke föranleda någon erinran från min sida, finner jag mig kunna i likhet med byggnadsstyrelsen tillstyrka godkännande av avtalen.

Framställning om anvisande av medel för bestridande av kostnaderna för fastighetsförvärvet har — såsom nyss erinrats — redan gjorts under fjärde huvudtiteln i statsverkspropositionen.

Emellertid läser riksdagens medgivande till ifrågavarande markutbyte böra inhämtas.»

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot de av Kungl. Maj:t gjorda framställningarna, får hemställa,

att riksdagen må

a) för förvärv av vissa fastigheter för Karl Gustavs stads gevärsfaktori för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 23,300 kronor;

b) medgiva, att ett kronan tillhörigt mellan badhustomten, kvarteret Verkmästaren samt Bruks- och Hamngatorna beläget markområde om 3,609 kvadratmeter av stadsågan nr 1332 i Eskilstuna må i samband med förvärvande från staden av tom-

terna nr 1 och 2 i kvarteret Norra vattenverket med äldre beteckningar Räckhammaren nr 69, Stampen och Piphammaren nr 70 i Eskilstuna för en köpeskilling av 43,308 kronor överlåtas till Eskilstuna stad.

56:o) **Motion om anslag för uppförande av intendenturverkstadslokaler vid Skånska trängkåren i Hässleholm.** Uti en inom andra kammaren av herr *L. A. Björklund* väckt motion (nr 119) har hemställts, att riksdagen må besluta ställa nödiga medel till arméförvaltningens förfogande för uppförande av intendenturverkstadslokaler vid Skånska trängkåren i Hässleholm.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet vill erinra därom, att uti en med arméförvaltningens intendents- och civila departement gemensam skrivelse till Konungen den 26 januari 1937 ämbetsverkets fortifikationsdepartement anfört, bland annat, att den för Skånska trängkårens intendenturverkstäder avsedda byggnaden — inrymmande skrädderi-, linnestagnings- och skomakeriverkstäder — icke längre vore för avsedda ändamål användbar. I berörda skrivelse framhölls, att fortifikationsdepartementet hade för avsikt att i samband med förslag till äskanden till 1938 års riksdag avgiva förslag om uppförande av en ny förrådsbyggnad vid kåren. Därest medel härtill bleve beviljade, kunde byggnaden likväl icke beräknas bliva färdig att tagas i bruk förrän under budgetåret 1939/1940, vadan frågan om verkstadslokaler för kåren syntes böra intill dess ordnas provisoriskt, vilket kunde ske därigenom att kårens skomakeriverkstad finge disponera samtliga verkstadslokaler i den nuvarande byggnaden samt att lokal för kårens skrädderi- och linnestagningsverkstäder tills vidare förhyrdes. I anslutning till vad sålunda anförts hemställde fortifikations-, intendents- och civila departementen, att för dylik förhyrning under tiden 1 april 1937—30 juni 1938 ett belopp av 1,500 kronor måtte få tagas i anspråk av lantförsvarets anslag till extra utgifter. I brev den 19 februari innevarande år har Kungl. Maj:t bifallit den sålunda gjorda framställningen.

Utskottet.

Under återopande av det anförda finner sig utskottet böra avstyrka den föreliggande motionen.

Utskottet hemställer alltså,

att motionen II: 119 ej må av riksdagen bifallas.

Diverse.

57:o) **Ersättning för rustning och rotering. Extra utgifter.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 66 och 67, sid. 130) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *ersättning för rustning och rotering* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 160,000 kronor;

b) till *extra utgifter* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

58:o) **Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, sid. 130 och 131) och under erinran att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet, att riksdagen må till *semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 245,000 kronor.

59:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid lantförsvaret.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid lantförsvaret (punkt 69, sid. 132) avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

E. SJÖFÖRSVARET.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

60:o) **Avlöning till personal vid marinförvaltningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70, sid. 133—135) att

dels fastställa en vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1937 intagen förändrad personalförteckning för den civila personal vid marinförvaltningen, som uppbär avlöning enligt avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen;

dels ock, med godkännande av vid nämnda statsrådsprotokoll fogade förslag till stat för marinförvaltningen, att tillämpas under budgetåret 1937/1938, till avlöning till personal vid marinförvaltningen för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 299,600 kronor.

Förevarande anslag har beräknats i enlighet med 1936 års försvarsbeslut.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande personalförteckning för den civila personal vid marinförvaltningen, vilken uppbär avlöning enligt avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen:

Personalförteckning.

Befattning.	Tjänstemän å ordinarie stat:	Lönegrad
1 marinöverkommissarie		A 1
1 amiralitetsråd		B 30
1 revisionskommissarie.....		B 26
1 kamrerare		B 26
1 sekreterare		B 24
2 notarier		B 21
1 marinkassör.....		B 21
4 revisorer		B 21
1 revisor och bokhållare		B 21
3 kansliskrivare.....		B 11
1 förste expeditionsvakt		B 7
3 kanslibiträden		B 7
3 expeditionsvakter.....		B 5
7 kontorsbiträden.....		B 4

b) med godkännande av vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogade förslag till stat för marinförvaltningen, att tillämpas under budgetåret 1937/1938, till *avlönning till personal vid marinförvaltningen* för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 299,600 kronor.

61:o) **Motioner angående bibehållande av skeppsgosseinstitutionen m. m.** Uti en inom andra kammaren av herr *A. Törnkvist m. fl.* väckt motion (nr 12), har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att i marinorganisationen fortfarande skall ingå en skeppsgossekår om i motionen angiven ungefärlig storlek och organisation, och att denna skeppsgossekår förläggas till Karlskrona.

Vidare har uti två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *F. Domö m. fl.* (nr 88) och den andra inom andra kammaren av herr *G. Bagge m. fl.* (nr 212) hemställts, att riksdagen måtte besluta, att med indragning av skeppsgossekåren tillsvidare må anstå, och att en utredning rörande behovet av en skeppsgossekår snarast möjligt verkställas, varvid särskilt beaktas vad försvarscommissionen härutinnan föreslagit.

Slutligen har uti en inom andra kammaren av herr *E. Lithander m. fl.* väckt motion (nr 324) hemställts, att riksdagen måtte besluta, att med indragning av skeppsgossekåren tillsvidare må anstå, och att en utredning rörande behovet av skeppsgossekårerna snarast möjligt verkställas, varvid förlägningsfrågan upptages till förnyad prövning.

I enlighet med 1936 års riksdags beslut i försvarsfrågan skall skeppsgosseinstitutionen avvecklas, och denna avveckling skall taga sin början under år 1937.

Av motionen nr II: 12 inhämtas, bland annat, följande.

Bihang till riksdagens protokoll 1937. 6 saml. Nr 4.

Försvarskommissionen, som föreslog bibehållande av en till Karlskrona förlagd skeppsgossekår, sammanfattade fördelarna med skeppsgossekåren på följande sätt:

Skeppsgosseinstitutionen bidrager till att i viss mån säkerställa sjömanskårens såväl kvantitativa som kvalitativa rekrytering, då nämligen skeppsgossekårens egen rekrytering visat sig vara relativt oberoende av konjunkturväxlingarna på den allmänna arbetsmarknaden.

Genom skeppsgossarnas utbildning å segelfartyg tillföres flottan väl sjömansutbildat manskap, som i detta hänseende är väsentligt överlägset det kontraktsanställda manskapet.

Skeppsgossarna, av vilka i allmänhet ett flertal har för avsikt att kvarstanna i flottans tjänst, utgöra en god rekryteringskälla för flottans underofficerskår. Av däcksavdelningens underofficerare äro sålunda för närvarande ej mindre än omkring 80 procent f. d. skeppsgossar.

Genom att det karlskrivna manskapet i allmänhet kvarstannar längre i tjänst än det kontraktsanställda, lämpa sig de f. d. skeppsgossarna bättre för erhållande av specialutbildning såsom riktare, avståndsobservatörer och eldledningsmän m. m. Staten erhåller sålunda bättre valuta för påkostad specialutbildning — exempelvis ammunitionskostnad för riktartutbildning — då den utbildade under längre tid kan utnyttjas för tjänst inom sitt speciella fack.

I betraktande av de obestridliga fördelar, som skeppsgosseinstitutionen innebär såväl ur tjänste- som ekonomiska synpunkter har kommissionen kommit till den uppfattningen, att nämnda institution alltjämt bör bibehållas inom marinorganisationen. Kommissionen har härvid beaktat jämväl det förhållandet, att segelutbildningen fortfarande, såväl i Sverige som flerstädes utomlands, anses såsom den ojämförligt förnämligaste, när det gäller danandet av goda sjömän.

Kommissionens förslag avsåg en väsentlig rationalisering av den nuvarande skeppsgosseinstitutionen såväl i fråga om utbildning som beträffande kostnader.

Enligt försvarskommissionens förslag, som tillstyrktes av marinens myndigheter, skulle Marstrandskåren indragas och all rekrytering till och utbildning vid skeppsgossekåren ske i Karlskrona. Enär den i Karlskrona varje år karlskrivna skeppsgossekontingenten är den ojämförligt största, torde det också föreligga skäl att vid ett allmänt bedömande av institutionens betydelse i första hand taga sikte på de resultat, som vunnits vid flottans huvudstation. Vissa uppgifter, som hänföra sig uteslutande till Karlskrona, lämnas därefter i motionen. Sålunda upplyses, bland annat, att en nyligen verkställd undersökning omfattande åren 1931—1935 beträffande resultatet av underofficersutbildningen inom däcksavdelningen givit vid handen, att de årskottingenter, som de angivna åren voro i tur att genomgå denna utbildning, vid antagningen under åren 1925—1929 utgjordes av sammanlagt 422 karlskrivna och 525 kontraktsanställda. Av dessa genomgingo 68 karlskrivna och 9 kontraktsanställda godkänd utbildning. Av det karlskrivna manskapet förvärvade sålunda under den ifrågavarande perioden 16.1 % men av det kontraktsanställda endast 1.7 % kompetens för befordran till underofficer. Att denna proportion icke är någon tillfällighet framgår av försvarskommissionens betänkande, där det erinras om att ej mindre än omkring 80 % av antalet

underofficerare å däcksavdelningen hava passerat skeppsgossevägen. Att detta fortfarande äger sin giltighet beträffande Karlskrona station belyses av en i motionen införd tablå, utvisande ställningen den 1 januari 1937, av vilken det framgår, att av 372 underofficerare och flaggkorpraler vid däcksavdelningen, 298 tillhöra kategorien karlskrivna och 74 kategorien kontraktsanställda, d. v. s. 80.10 % äro karlskrivna. En motsvarande undersökning under korpralsutbildningens skede visar, att under åren 1925—1933 korpralskompetens vunnits av 65 % av det karlskrivna och 40 % av det kontraktsanställda manskapet.

Utbildningen vid skeppsgossekåren är icke begränsad endast till det militära området utan gossarna meddelas också värdefulla insikter genom undervisningen i skeppsgosseskolan, vilken skola har karaktär av högre folkskola. Försvarskommissionen föreslog därjämte, att möjlighet borde beredas visst antal begåvade och i övrigt lämpade skeppsgossar att erhålla utbildning till officerare på stat, och detta uppslag synes värt beaktande.

Skeppsgossekåren är vidare av betydelse i syfte att säkerställa sjömanskårens rekrytering, då på grund av förhållandena på den allmänna arbetsmarknaden svårigheter uppstå att rekrytera kategorien kontraktsanställt manskap, och kåren fyller icke blott betydelsefulla uppgifter inom sjöförsvaret utan utgör också en institution av framträdande social betydelse. Det förhållandet att staten årligen omhändertager en gosse från ett var av omkring 150, kanske i de flesta fall fattiga svenska hem, uppfostrar och utbildar honom samt skaffar honom möjlighet att uppnå tryggad och aktad ställning i samhället, vare sig detta sedermera blir i militär tjänst eller icke, bör uppmärksammas.

Enligt motionärernas uppfattning tala starka skäl för ett bibehållande av skeppsgosseinstitutionen, dock med organisationen omlagd i stort sett enligt försvarskommissionens förslag, sålunda

endast *en* skeppsgossekår, förlagd till Karlskrona och i f. d. Karlskrona grenadjärregementets för ändamålet disponibla kasernetablissemang därstädes, kåren omfattande 450 gossar,

utbildningen så ordnad att karlskrivning kan ske till 2. klass sjöman, samt de ekonomiska förhållandena ordnade enligt försvarskommissionens förslag.

Kåren bör huvudsakligen avses för rekrytering av sjömanskåren i Karlskrona.

I en till motionen II: 12 fogad bilaga hava upptagits kostnadsberäkningar för skeppsgosseinstitutionen, uppgjorda i anslutning till det motionsvis framlagda förslaget och i övrigt grundade på försvarskommissionens organisationsförslag och kostnadsberäkningar. Beräkningarna upptaga dels de merkostnader ett bibehållande av skeppsgossekåren skulle föranleda under de två budgetår — 1937—1938 och 1938—1939 — som återstå till dess kåren jämlikt årets försvarsbeslut skulle hava avvecklats, dels ock de merkostnader, som skeppsgossekåren skulle föranleda från och med budgetåret 1939—1940.

Av beräkningarna framgår, att kostnadsökningarna skulle bliva för budget-

året 1937—1938 52,925 kronor, för budgetåret 1938—1939 182,395 kronor samt från och med budgetåret 1939—1940 378,000 kronor.

I de likalydande motionerna I: 88 och II: 212 hava i huvudsak anförts samma skäl för ett bibehållande av skeppsgosseinstitutionen som i motionen II: 12. Därutöver har, bland annat, anförts följande.

»Vad försvarskommissionen anført beträffande skeppsgosseinstitutionen och dess betydelse synes i allo välgrundat och förtjänt av största beaktande. Kommissionens förslag tillstyrktes också av samtliga därav berörda marinens myndigheter.

Oberoende härav beslöts emellertid skeppsgossekårens indragande.

Motiveringen härför, sådan den återfinnes i proposition 225/1936, synes dock knappast övertygande och torde i väsentliga stycken icke vara hållbar, särskilt när det gäller förhållandena vid flottans huvudstation, Karlskrona.»

I motionen nr II: 324 anföres rörande förläggningsfrågan för skeppsgossar, bland annat, följande.

Försvarskommissionen anför som skäl för en förflyttning, att förväntningarna att erhålla en lämplig rekrytering från västkustens fiskarbefolkning till Marstrandskåren ej blivit uppfyllda. Detta vilja vi ej bestrida. Men lika litet torde någon kunna bestrida, att just en kärförläggning till västkusten i hög grad befördrat rekryteringen från mellersta och övre Sverige, vilket också var ett av önskemålen vid beslutet om en skeppsgossekårs förläggning till Marstrand 1907. Möjligen med undantag för högkonjunkturperioden under 1920-talet har Marstrandskåren varit fulltalig, och under senare år har blott en del eller ett fåtal av de inträdessökande kunnat antagas. Till cirka 70 vakanta platser vid Marstrandskåren hösten 1935 ankommo från olika delar av nästan hela landet omkring 400 ansökningar. Av dessa hänvisades ett hundratal till Karlskronakåren, som tydligen då hade brist på sökande. För varje initierad är det också känt, att anslutningen till Marstrandskåren har varit och är proportionsvis ojämförligt mycket större än till Karlskronakåren.

Att detta ur rekryteringssynpunkt önskvärda och lyckliga förhållande beträffande Marstrand föreligger, har givetvis sin första och enda förklaring i att sjöfolk helst vill till västkusten för att där få sin utbildning i den rätta miljön. Ett annat förhållande, som icke *kan* eller *får* underskattas, är, att vårt land i Marstrand äger den plats, som *dels* på grund av sina naturliga förutsättningar erbjuder de bästa fackutbildningsmöjligheter, ja, så goda att man skulle kunna säga, att Marstrand står utan tävlan vid val av plats för en sjömanskår, *dels* på grund av sitt avskilda läge och sin ringa storlek erbjuder den trygghetskänsla, som föräldrar ha rätt att fordra, då de sända ut sina söner i deras känsligaste ålder att leva ett ur många synpunkter riskfyllt kasernliv. Det ringa antalet rymningsförsök och utstraffningsföreseelser i Marstrand, som annorstädes i de flesta fall torde ha sin grund i vantrevnad och missnöje, torde med all tydlighet vittna om såväl trivsel som ett rätt och framgångsrikt handhavande av pojarna inom Marstrandförläggningen. Detta lyckliga och enastående förhållande anse vi borde vara starkt vägande skäl vid val av plats för en förläggning.

Samma uppfattning av förläggningen fick statsutskottet vid besök i Marstrand år 1925, som ansåg, att detta var en avgörande faktor för kårens bibehållande i Marstrand.

Att under sådana förhållanden — utan tvingande skäl — indraga Mar-

strandskåren förefaller omotiverat. En sådan åtgärd skulle av mycket att döma kunna bli ödesdiger för skeppsgossekårens bestånd som institution.

Marstrandskårens kasereringsfråga har numera blivit löst på tillfredsställande sätt. Skollokaler, som fylla uppställda krav, finnas inredda, och även övriga erforderliga lokaler kunna anses tillfredsställande. Vattenfrågan samt lokal för gymnastik och idrottsplats komma inom den närmaste tiden att ordnas i Marstrand utan direkta kostnader i samband med försvaret för statens vidkommande. En förflyttning av kåren från Marstrand kan ej heller ur ekonomisk synpunkt försvaras.

Man får ej heller förbise, att en förflyttning av kåren från Marstrand kommer att för denna stads räkning medföra stark rubbning i dess skatte- och näringsförhållande. År 1935 uppgick stadens samtliga skattekrönor till 10,275: 20, varav 1,326: 80 kom på skeppsgossekåren. Efter en skattesats av 11 kronor per skattekrona erhöles alltså i skatteintäkt från nämnda kår samma år kronor 14,424: 80. Därtill kommer vad staden indirekt förtjänar på kåren genom arbeten, elektricitetsverk, försäljning av varor m. m.

Vid ett indragande av kåren i Marstrand kan därför staten knappast undandraga sig en särskild ersättning till staden i fråga. Då i närvarande tid stora bekymmer föreligga för ett upphjälpande av Bohusläns näringsliv bör detta också mana statsmakterna till försiktighet vid åtgärder som kunna för detta län undandraga skatteobjekt och arbetstillfällen av olika slag.

Då därtill mycket vägande invändningar anförts från fackmannahåll, därifrån även bestyrkts att skeppsgossekåren i Marstrand fyllt en ytterst viktig uppgift inte minst därigenom, att den varit förlagd till en ort, där hela miljön starkt präglats av sjömansyrket, så anse motionärerna, att en utredning om skeppsgossekårens fortbestånd bör föranstaltas, varvid även förlägningsfrågan upptages till förnyad undersökning.

Utskottet, som anser tillräckliga skäl icke vara anförda för ett frångående av 1936 års riksdags beslut i nu behandlade fråga och alltså avstyrker de föreliggande motionerna, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen med avslag å herr A. Törnkvists m. fl., herrar F. Domös m. fl. och G. Bagges m. fl. samt herr E. Lithanders m. fl. förevarande motioner (II: 12, I: 88 och II: 212 samt II: 324) må

- a) besluta, att med indragning av skeppsgossekåren icke skall anstå;
- b) besluta, att någon framställning till Kungl. Maj:t rörande förnyad utredning av behovet av en skeppsgossekår ej skall från riksdagens sida avlätas.

62:o) **Motion angående utredning i fråga om kustartilleriets organisation.** Uti en inom första kammaren av herrar C. Forssell och M. Västberg väckt motion (nr 90) har hemställts, att riksdagen måtte begära en skyndsamt och allsidig utredning rörande den nuvarande kustförsvarsorganisationens verkningar i olika avseenden, kustartilleriets uppdelning i sådan riktning, att artilleriet

med dess personal överföres till armén och minvapnet med dess personal till flottan samtidigt som en enhetlig taktisk organisation genomföres.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet.

Frågan om en uppdelning av kustartilleriet på flottan och armén har vid flera tillfällen varit föremål för överväganden, och senast inom 1930 års försvarskommission ägnades densamma ingående uppmärksamhet. Av olika orsaker stannade emellertid kommissionen för att föreslå, att kustartilleriets organisation skulle bibehållas. Kommissionen uttalade dock, att frågan om kustartilleriets omorganisation i en framtid, sedan erfarenhet rörande den av kommissionen föreslagna försvarsorganisationen vunnits, måhända borde göras till föremål för undersökning. I enlighet med kommissionens förslag beslöts vid 1936 års riksdag, att kustartilleriet i den då antagna nya försvarsordningen skulle ingå i marinen.

Då denna nya försvarsorganisation ännu icke genomförts och några erfarenheter på området sålunda ännu icke kunna hava vunnits, finner utskottet sig böra avstyrka vidtagandet av åtgärder i av motionärerna angiven riktning.

Utskottet får alltså hemställa,

att herrar C. Forssells och M. Västbergs förevarande motion (I: 90) icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

63:o) **Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 71, sid. 135—153) att

dels godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogade förslag till stater för chefen för marinen och vid marin-staben anställd personal, flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår m. fl., kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, marinens ecklesiastikstat och marinens poliskår, sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinens underofficersskolor m. m. och sjörullföringsbefälhavare med biträden, att gälla under budgetåret 1937/1938,

dels godkänna de i en vid nämnda statsrådsprotokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» i kolumnen »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret m. fl.» upptagna arvoden,

dels medgiva, att under budgetåret 1937/1938 må, i överensstämmelse med för innevarande budgetår tillämpade huvudgrunder, till löjtnanter samt underofficerare av 2:a och 3:e graden på aktiv stat och övergångsstat ävensom till flaggkorpraler utgå tillfällig löneförbättring,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1937/1938, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, bereda avskedad beställningshavare av manskapet vid marinen med en tjänstetid av minst sex år möjlighet att kvarstå viss tid över stat vid vederbörlig kår (truppförband),

dels medgiva, att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, under budgetåret 1937/1938 må till surnummerär fänrik (underlöjtnant) vid marinen utgå särskild kontant ersättning för dag med belopp, motsvarande sammanlagda värdet av värnpliktig, likaledes för dag, tillkommande förmåner av penningbidrag, portion och ersättning för begagnande av egna persedlar,

dels medgiva, att kostnaderna för frivillig tjänstgöring vid flottan och kustartilleriet av underofficerare å reservstat och i reserven må — i den mån sådan tjänstgöring betingas av vakanser inom vederbörlig underofficerskår — bestridas av genom vakanserna inbesparade medel,

dels ock till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 11,700,000 kronor.

Uti två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *F. Domö m. fl.* (nr 86) och den andra inom andra kammaren av herr *G. Bagge m. fl.* (nr 215) har med avseende å förevarande anslag hemställts, att riksdagen måtte för anställande av erforderlig personal till sjöförsvarets lokalstyrkor samt till två motortorpedbåtar bevilja ett anslag av 880,000 kronor.

Vidare har uti två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *O. A. Nordborg m. fl.* (nr 143) och den andra inom andra kammaren av herr *H. Andersson* i *Grimbo m. fl.* (nr 323) med avseende å förevarande anslag hemställts, att riksdagen måtte för ökning av flottans personalstater från och med budgetåret 1937/1938 anvisa ett belopp av 72,125 kronor.

Anslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. är i riksstaten för budgetåret 1936/1937 upptaget med 11,900,000 kronor.

Enligt kostnadsberäkningarna för den nya marinorganisationen har upp rättats förslag till gemensam stat för *chefen för marinen och vid marininstaben anställd civil personal*. I fråga om chefen för marinen har marinförvaltningen erinrat därom, att enligt 1936 års försvarsbeslut såväl chefen för arméstaben som chefen för marininstaben skola vara beställningshavare i lönegraden O. 7. Under det att chefen för arméstaben enligt nämnda riksdagsbeslut skall — utöver lönen — åtnjuta ett årligt arvode, motsvarande skillnaden mellan löneförmånerna enligt lönegraden O. 7 och lönegraden O. 8, har samma förmån emellertid icke beräknats för chefen för marininstaben. Under framhållande att marininstabschefens befattning torde få anses lika ansvarsfull och arbetskrävande som arméstabschefens, har marinförvaltningen hemställt, att jämväl marininstabschefen måtte få komma i åtnjutande av ett årligt arvode, beräknat enligt nyssnämnda grund, samt att medel härför måtte beräknas å förevarande stat. Departementschefen har ansett sig böra tillstyrka denna marinförvaltningens framställning och har å staten beräknat ett arvode åt chefen för marininstaben å 1,932 kronor.

I fråga om *staten för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och*

skeppsgossekår m. fl. har departementschefen föreslagit, att antalet beställningar skall upptagas enligt 1936 års försvarsbeslut, vilket i förhållande till nu gällande stat innebär att antalet flaggmän minskas med 1, att 3 av de 7 kommandörbeställningarna hänföras till lönegraden O. 7, att antalet kommandörkapten av 1:a graden ökas med 1 och antalet kapten med 6, medan antalet underlöjtnanter (fänrikar) minskas med 1 till 45, samt att inom sjömanskåren antalet korpraler (högbåtsmän) ökas med 15 till 1,079 samt antalet meniga, som nu uppgår till 1,835, varav 135 under allenast fem månader av året, ökas till 1,840. Däremot har till skillnad från 1936 års försvarsbeslut å förevarande stat för nästa budgetår uppförts 5 underofficerare av 3:e graden och till följd härav antalet flaggkorpraler i staten begränsats till 270.

Under tiden för den beslutade avvecklingen av skeppsgossekåren föreslås dagavlöning och ordningsmannaarvoden till skeppsgossar bära upptagas enligt nu gällande grunder.

Departementschefen föreslår vidare, att vakanta underbefälslöner vid flottan — i likhet med vad förhållandet är vid armén och flygvapnet — bära få tagas i anspråk för beredande av avlöning åt ett mot vederbörliga vakanser svarande antal beställningshavare inom närmast lägre lönegrader.

Beträffande *staten för kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl.* har departementschefen föreslagit uppförande av det antal beställningshavare, som angivits i den å sid. 145 och 146 i särskilda utskottets utlåtande nr 1 införda tablån över kustartilleriets personal under uppsättnings-tiden, dock med den avvikelser att antalet flaggkorpraler minskats till 63 på grund av att 2 underofficerare av 3. graden beräknas komma att kvarstå under nästkommande budgetår. Liksom vid flottan föreslår departementschefen att vakanta underbefälslöner vid kustartilleriet bära få tagas i anspråk för beredande av avlöning åt ett mot vederbörliga vakanser svarande antal beställningshavare inom närmast lägre lönegrader.

Beträffande *mariningenjörkåren* föreslås för nästa budgetår i förhållande till 1936 års försvarsbeslut viss jämkning som betingas därav, att några marinunderingenjörer icke komma att finnas förrän tidigast budgetåret 1940/1941 och mariningenjörer av 2. graden i reserven (stipendiater) icke förrän budgetåret 1941/1942, enär den första omgången mariningenjörskadetter, som utbildas enligt den nu gällande utbildningsplanen, icke förr har hunnit genomgå föreskriven utbildning.

Ifråga om *marinintendenturkåren* föreslås, att denna skall organiseras enligt 1936 års försvarsbeslut, dock att den för Gotlands kustartillerikår avsedda kaptensbeställningen skall disponeras från och med den tidpunkt under budgetåret 1937/1938, som Kungl. Maj:t bestämmer.

Vad beträffar *marinläkarkåren* föreslås densamma skola bestå av det antal beställningshavare, som beräknades i 1936 års försvarsbeslut, utom beträffande den marinläkare av 1. graden, vilken är avsedd för Gotlands kustartillerikår. Denne anses icke erforderlig under budgetåret 1937/1938.

I enlighet med 1936 års marinorganisation föreslås *marinens poliskår* skola bestå av 2 överkonstaplar, tillika poliskommissarier, 2 överkonstaplar, 32 kon-

staplar samt 6 extra ordinarie konstaplar, vilket innebär en ökning av den nuvarande polispersonalen med 23 konstaplar och 3 extra ordinarie konstaplar. Samtliga 18 konstaplar å övergångstat beräknas i samband härmed kunna återflyttas på aktiv stat och övergångstaten för poliskåren sålunda upphöra.

I övrigt hava endast föreslagits vissa smärre jämkningar i staterna och sådana ändringar, som betingas av de nya grunderna för anslagens beräkning.

Departementschefen har på därom av marinförvaltningen gjord framställning föreslagit, att medel, som inbesparas genom vakanser i löjtnantsbeställningar vid flottan, kustartilleriet och marinintendenturkåren må — i enlighet med de grunder, som i motsvarande avseende gälla i fråga om armén tillhörande personal — disponeras för beredande av avlöning åt surnumerära fänrikar (underlöjtnanter) vid respektive flottan, kustartilleriet och marinintendenturkåren.

Slutligen har departementschefen, i anledning av framställning i ämnet från marinförvaltningen, hemställt om riksdagens medgivande till att kostnaderna för frivillig tjänstgöring vid flottan och kustartilleriet av underofficerare å reservstat och i reserven må — i likhet med vad av 1919 års riksdag genom skrivelse nr 32 medgivits i fråga om motsvarande kostnader för officerare å reservstat och i reserven — i den mån sådan tjänstgöring betingas av vakanser inom vederbörlig underofficerskår bestridas av genom vakanserna inbesparade medel.

I anledning av vad sålunda föreslagits har avlöningsanslaget för budgetåret 1937/1938 beräknats behöva i riksstaten upptagas med 11,924,329 kronor. Nämda belopp har emellertid ansetts böra å ena sidan ökas med 25,400 kronor för bestridande av merkostnader för manskap, som åtnjuter avlöning enligt äldre avlöningsbestämmelser, och å andra sidan minskas dels med, i avrundat tal, 183,000 kronor, utgörande beräknad ersättning för tjänstebostäder, dels med 8,000 kronor i anledning av vakanssättning av visst antal löner för högbåtsmän, och dels slutligen med 63,900 kronor på grund av att för pensionerad personal avsedda befattningar förväntas komma att uppehållas av personal på övergångsstat. Anslagssumman skulle alltså utgöra 11,694,829 kronor eller, i avrundat tal, 11,700,000 kronor.

Vidkommande frågan om tillfällig löneförbättring för löjtnanter samt underofficerare av 2:a och 3:e graden på aktiv stat och övergångsstat samt till flaggkorpraler ävensom ovanberörda motioner om i samband med vissa i motionerna angivna organisationsåtgärder stående ökning av flottans personalstater avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande. Härav möjligen påkallade ändringar torde ej behöva för budgetåret 1937/1938 upptagas i vederbörliga stater.

Utskottet.

Beträffande den framlagda anslagsberäkningen i övrigt och de av departementschefen i samband därmed avgivna förslagen har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet, som i övrigt hänvisar till vad som under motsvarande anslag för lantförsvaret blivit anfört, hemställer,

att riksdagen må

a) med hänvisning till vad som ovan anförts godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogade förslag till stater för chefen för marinen och vid marininstaben anställd personal, flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår m. fl., kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, marinens ecklesiastikstat och marinens poliskår, sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinens underofficersskolor m. m. och sjörullföringsbefälhavare med biträden, att gälla under budgetåret 1937/1938,

b) godkänna de i en vid ovannämnda statsrådsprotokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» i kolumnen »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret m. fl.» upptagna arvoden,

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1937/1938, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, bereda avskedad beställningshavare av manskapet vid marinen med en tjänstetid av minst sex år möjlighet att kvarstå viss tid över stat vid vederbörlig kår (truppförband),

d) medgiva, att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, under budgetåret 1937/1938 må till surnumerär fänrik (underlöjtnant) vid marinen utgå särskild kontant ersättning för dag med belopp, motsvarande sammanlagda värdet av värnpliktig, likaledes för dag, tillkommande förmåner av penningbidrag, portion och ersättning för begagnande av egna persedlar,

e) medgiva, att kostnaderna för frivillig tjänstgöring vid flottan och kustartilleriet av underofficerare å reservstat och i reserven må — i den mån sådan tjänstgöring betingas av vakanser inom vederbörlig underofficerskår — bestridas av genom vakanserna inbesparade medel,

f) till *avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 11,700,000 kronor.

64:o) **Avlöning till personal å övergångsstat vid marinen.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, sid. 153 och 154) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *avlöning till personal å övergångsstat vid marinen* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 1.165,000 kronor.

65:o) **Rekryteringskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 73, sid. 154 och 155) att till rekryteringskostnader för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 120,000 kronor.

Till rekryteringskostnader har i riksstaten för budgetåret 1936/1937 upptagits ett anslag å 120,000 kronor, varav 10,000 kronor avsetts för civilianställning.

Efter genomförandet av den nya marinorganisationen har anslaget beräknats på följande sätt:

I. Rekryteringsmedel.

Rekryteringskostnader vid flottans sjömanskår	kronor 33,000: —	
Rekryteringskostnader vid kustartilleriet	» 14,000: —	kronor 47,000: —

II. Avskedspremier.

Avskedspremier vid flottan	kronor 66,000: —	
» » kustartilleriet	» 16,000: —	kronor 82,000: —
		<u>Summa kronor 129,000: —</u>

För civilianställnings befrämjande skall från och med budgetåret 1937/1938 ett särskilt för samtliga försvarsgrenar gemensamt anslag uppföras å riksstaten.

Departementschefen föreslår, i enlighet med av marinförvaltningen gjord framställning, att anslaget till rekryteringskostnader måtte i riksstaten för nästkommande budgetår upptagas med enahanda belopp som för innevarande budgetår eller sålunda 120,000 kronor, varav beräknats för flottan 99,000 kronor eller samma belopp, som för motsvarande ändamål upptagits i kostnadsberäkningarna för den nya marinorganisationen, samt för kustartilleriet 21,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *rekryteringskostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 120,000 kronor.

66:o) **Marinens reservstat.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 74, sid. 155 och 156) att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa stat för budgetåret 1937/1938 för marinens reservstat i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 anförts;

dels medgiva, att flaggkorpral vid kustartilleriet, vilken direkt befordras till underofficer av andra graden på reservstat, skall äga uppbära ekiperingsbidrag med 450 kronor;

dels ock för bestridande av kostnaderna för marinens reservstat för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 70,000 kronor.

Departementschefen har under denna punkt framhållit följande:

Enligt 1936 års försvarsbeslut skall den av 1925 års riksdag beslutade avvecklingen av flottans reservstat i mån av kvarstående beställningshavares avgång ur tjänst fortsätta.

Vad beträffar kustartilleriets reservstat har densamma enligt beslut av 1936 års riksdag från och med budgetåret 1936/1937 erhållit följande sammansättning:

- 1 överste,
- 2 majorer,
- 5 kompaniofficerare samt
- 6 underofficerare.

Genom kungörelse den 23 juli 1936, nr 476, och brev samma dag har Kungl. Maj:t i anledning av riksdagens beslut meddelat ändrade bestämmelser rörande reservstatspersonalens avlönings- och pensionsförhållanden, att lända till efter rättelse från och med den 1 juli 1936.

I riksstaten för det löpande budgetåret har förevarande anslag upptagits med 72,440 kronor, varav 56,358 kronor avsetts till löner åt vederbörande personal.

Då någon avgång från flottans reservstat icke beräknas komma att inträffa under budgetåret 1936/1937 torde den för innevarande budgetår fastställda staten för marinens reservstat bära oförändrad gälla under ytterligare ett budgetår.

I fråga om anslagsbehovet för budgetåret 1937/1938 torde detsamma, på sätt av marinförvaltningen föreslagits, bära beräknas, för kustartilleriets reservstat till 50,000 kronor eller samma belopp, som för ändamålet uppförts i kostnadsberäkningarna för den nya marinorganisationen, samt för flottans reservstat, för vilken medel icke finnas upptagna i nämnda kostnadsberäkningar, till 20,000 kronor, eller tillhoppa 70,000 kronor.

På sätt anförts vid behandlingen av anslaget till arméns reservstat lärer jämväl i fråga om kustartilleriets reservstat bära gälla, att flaggkorpral, vilken direkt befordras till underofficer av andra graden på reservstat, skall äga uppbära ekiperingshjälp med 450 kronor.

Vederbörlig stat torde för nästkommande budgetår få fastställas av Kungl. Maj:t.

Utskottet.

Utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag eller mot vad departementschefen i samband därmed yttrat, får hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa stat för budgetåret 1937/1938 för marinens reservstat i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 anförts;

b) medgiva, att flaggkorpral vid kustartilleriet, vilken direkt befordras till underofficer av andra graden på reservstat, skall äga uppbära ekiperingsbidrag med 450 kronor;

c) för bestridande av kostnaderna för *marinens reservstat* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 70,000 kronor.

67:o **Marinens reservpersonal.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, sid. 156) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att de bestämmelser, vilka enligt 1927 års förordning angående befäl i kustartilleriets reserv för närvarande gälla i fråga om rätt för i reserven utnämnd personal eller för efterlevande anhöriga eller annan rättsinnehavare att utbekomma kapitaliserat värde av reservbefäls pension, skola från och med budgetåret 1937/1938 äga tillämpning jämväl i fråga om sådana reserven tillhörande förtidsavgångna beställningshavare, vilka äro underkastade bestämmelserna i sagda förordning;

b) till *marinens reservpersonal* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 238,000 kronor.

68:o) **Rese- och traktamentspenningar. Flyttningersättning. Resestipendier.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 76—78, sid. 157 och 158) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *rese- och traktamentspenningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 70,000 kronor;

b) till *flyttningersättning* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 55,000 kronor;

c) till *resestipendier* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 14,000 kronor.

De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

69:o) **De värnpliktigas avlöning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 79, sid. 158—160) att till de värnpliktigas avlöning för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 467,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 489,000 kronor.

Departementschefen har för budgetåret 1937/1938 beräknat antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga m. fl. vid marinen till 830,179. Därav hava 728,670 dagar upptagits med ett penningbidrag av 50 öre och 101,509 dagar med ett penningbidrag av 1 krona, vadan alltså för penningbidrag under nästkommande budgetår borde beräknas ett belopp av $(728,670 \times 0.50 + 101,509 \times 1.00 =)$ 465,844 kronor.

I det sålunda beräknade antalet tjänstgöringsdagar inginge 82,817 för flottan avsedda tjänstgöringsdagar ur ersättningsreserven. I överensstämmelse med i proposition nr 225 till 1936 års riksdag gjort uttalande hava av ifrågavarande ersättningsreservvister 50 man ansetts böra avses för tillgodo-seende av bemanningsbehovet å statens isbrytarfartyg.

För beredande av avlöningstillägg till dels reservkadetter vid kustartilleriet, beräknat till sammanlagt 1,300 kronor, dels ock reservintendentskadetter, beräknat till sammanlagt 200 kronor, hava därjämte under anslaget beräknats tillhopa 1,500 kronor.

Anslagsbehovet skulle alltså uppgå till (465,844 + 1,500 =) 467,344 kronor eller, i avrundat tal, 467,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den verkställda beräkningen av förevarande anslag, får hemställa,

att riksdagen må till *de värnpliktigas avlöning* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 467,000 kronor.

70:o) **Understöd åt vissa värnpliktigas familjer. Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 80 och 81, sid. 161) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till *understöd åt vissa värnpliktigas familjer* ett förslagsanslag av 15,000 kronor;

b) till *inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.* ett förslagsanslag av 148,000 kronor.

Undervisning, understöd, expenser m. m.

71:o) **Undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m.** På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, sid. 161 och 162) och under erinran att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 35,000 kronor.

72:o) **Studiestipendier.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att till studiestipendier för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 7,000 kronor.

I kostnadsberäkningarna för den nya marinorganisationen hava för kustartilleriet upptagits två årliga studiestipendiebelopp, vardera å 1,000 kronor, eller tillhopa 2,000 kronor. I fråga om flottan har däremot något medelsbelopp för studiestipendier icke uppförts i berörda kostnadsberäkningar.

Marinförvaltningen har — under anförande, att stipendiatorganisationen beräknades vara gällande jämväl för flottan under budgetåret 1937/1938 — med hänsyn till de senaste årens erfarenheter angående antalet stipendiaterna uppskattat medelsbehovet under anslaget till 7,000 kronor, varav 5,000 kronor beräknades erforderliga för flottan och 2,000 kronor för kustartilleriet.

Departementschefen har icke haft något att erinra emot denna marinförvaltningens beräkning av anslaget och har därför förordnat, att ett belopp av 7,000 kronor måtte äskas av riksdagen för ändamålet.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *studiestipendier* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 7,000 kronor.

73:o) **Understöd åt föreningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 84, sid. 163 och 164) att till understöd åt föreningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Reservationsanslaget till understöd åt föreningar har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med ett belopp av 8,500 kronor.

Departementschefen har nu, i enlighet med av marinförvaltningen i sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår gjord framställning, hemställt, att anslaget måtte i riksstaten för budgetåret 1937/1938 upptagas med 10,000 kronor eller samma belopp, vartill anslagsbehovet uppskattats i kostnadsberäkningarna för den nya marinorganisationen. Av detta belopp skulle enligt nämnda kostnadsberäkningar 9,000 kronor åbelöpa flottan och 1,000 kronor kustartilleriet.

Mot Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *understöd åt föreningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

74:o) **Skrivmaterialier och expenser m. m. Tryckningskostnader. Biblioteksverksamhet för underofficerare och manskap vid marinen.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 85—87, sid. 164—166) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till *skrivmaterialier och expenser m. m.* ett reservationsanslag av 366,700 kronor;

b) till *tryckningskostnader* ett förslagsanslag av 40,000 kronor;

c) till *biblioteksverksamhet för underofficerare och manskap vid marinen* ett reservationsanslag av 6,000 kronor.

Förplägnad, beklädnad m. m.

75:o) **Förplägnad.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 88, sid. 167 och 168) att till förplägnad för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 2,852,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2,614,000 kronor.

Med hänsyn till att jämväl under nästkommande år smör bör komma till användning i stället för margarin vid försvarsväsendets matinrättningar, har portionskostnaden för man och dag beräknats till 1 krona 7 öre i land och 1 krona 46 öre ombord.

Med utgångspunkt från 1,437,686 tjänstgöringsdagar i land och 900,000 tjänstgöringsdagar ombord har departementschefen beräknat anslagsbehovet för budgetåret 1937/1938 till $(1.07 \times 1,437,686 + 1.46 \times 900,000 =)$ 2,852,324 kronor 2 öre eller, i avrundat tal, 2,852,000 kronor.

Utskottet.

Mot den av departementschefen verkställda beräkningen av anslagsbehovet har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *förplägnad* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 2,852,000 kronor.

76:o) **Beklädnad.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89, sid. 168) att till beklädnad för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,285,700 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 1,251,700 kronor.

Även för nästkommande budgetår har medelsbehovet under förevarande anslag ansetts böra beräknas efter 55 öre för man och tjänstgöringsdag, vilken beräkningsgrund jämväl tillämpats i kostnadsberäkningarna för den nya marinorganisationen. Då antalet tjänstgöringsdagar, som bör komma i betraktande vid anslaget beräknande, utgör 2,337,686, skulle alltså medelsbehovet för nästa budgetår uppgå till $(0.55 \times 2,337,686 =)$ 1,285,727 kronor 30 öre eller, i avrundat tal, 1,285,700 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *beklädnad* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,285,700 kronor.

77:o) **Kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 90, sid. 168 och 169) att till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 167,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 153,700 kronor.

I enlighet med gällande grunder, vilka även tillämpats i kostnadsberäkningarna för den nya marinorganisationen, har anslagsbehovet för nästkommande budgetår, på sätt av marinförvaltningen föreslagits, ansetts böra beräknas efter en dagskostnad av 12 öre för det under förplägnadsanslaget för samma budgetår angivna antalet tjänstgöringsdagar i land, 1,437,686, ökat med 66,000 dagar, motsvarande det för sjöreservens personal beräknade antalet tjänstgöringsdagar. Det därvid erhållna beloppet $(0.12 \times [1,437,686 + 66,000] =)$ 180,442 kronor 32 öre har ansetts böra å ena sidan reduceras med 20,000 kronor, motsvarande den kostnadsminskning, vilken beräknats uppstå till följd av att personal, som åtnjuter hyresbidrag eller inkvarteringsersättning, själv ombesörjer sin inkvartering och förplägnad, men å andra sidan ökas med ett belopp av 6,500 kronor, avsett för anskaffande av musikinstrument för flottan och kustartilleriet. Det belopp, som härigenom uppstår (180,442: 32 —

20,000 + 6,500 =) 166,942 kronor 32 öre eller, i avrundat tal, 167,000 kronor, utgör anslagsbehovet för nästkommande budgetår, vilket belopp av Kungl. Maj:t äskats.

Mot departementschefens beräkning av förevarande anslag har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 167,000 kronor.

Utskottet.

78:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91, sid. 169—171) att till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 814,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 796,000 kronor.

För nästkommande budgetår har under anslaget ansetts böra beräknas dels i enlighet med de kostnadsberäkningar, vilka legat till grund för den nya marinorganisationen, 510,000 kronor för flottan och 290,000 kronor för kustartilleriet, dels ock utöver nämnda belopp 14,000 kronor till bestridande av kostnaderna för tvätt m. m. för skeppsgossar eller sålunda tillhopa (510,000 + 290,000 + 14,000 =) 814,000 kronor.

Departementschefen har i detta sammanhang anmält, att marinförvaltningen i skrivelse den 29 januari 1936 gjort framställning om utfärdande av enhetliga bestämmelser för marinens vidkommande i fråga om, bland annat, bestridandet av kostnaderna för uppvärmning och belysning, förbrukning av vatten samt städning och övrig renhållning i lokaler i kronans hus, upplåtna till mässar eller samlingsrum för officerare och underofficerare eller till marketenterier m. m. för manskap. De av marinförvaltningen härtinnan föreslagna bestämmelserna äro i huvudsak av enahanda innebörd som de för armén i motsvarande hänseenden sedan den 7 juli 1911 gällande utom så till vida, att uppvärmning av kök och ekonomirum samt bostäder för mässbetjäning, där fråga är om byggnad med central värmeledning, samt uppvärmning och belysning av lokaler, varest marketenterirörelse genom entreprenör bedrivs, avses skola lämnas kostnadsfritt.

I likhet med riksräkenskapsverket, som den 30 mars 1936 avgivit utlåtande i anledning av marinförvaltningens förevarande framställning, har departementschefen funnit sig icke hava något att i princip erinra mot marinförvaltningens här omförmälda förslag, vilket för övrigt till stor del grundar sig på rådande praxis. Den utgiftsökning å anslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., som ett biträdande av förslaget medför, har ej heller ansetts bliva av den storleksordning, att anslaget av sådan anledning behöver undergå förhöjning.

Utskottet.

Mot Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 814,000 kronor.

79:o) **Modernisering av vissa marinrättningar vid marinen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 92, sid. 171 och 172) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *modernisering av vissa marinrättningar vid marinen* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

Övningar.

80:o) **Flottans krigsberedskap och övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 93, sid. 172 och 173) att till flottans krigsberedskap och övningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 4,440,000 kronor.

I skrivelse den 10 september 1936, varav inhämtas, att chefen för marin-staben beräknat anslagsbehovet under nästkommande budgetår till 4,570,000 kronor, har marinförvaltningen framhållit att, ehuru ämbetsverket icke hade något att erinra mot de sålunda gjorda beräkningarna av medelsbehovet å detta anslag, ämbetsverket likväl ansåge sig icke böra föreslå större medelsanvisning än 4,440,000 kronor eller samma belopp, vartill medelsbehovet uppskattats i kostnadsberäkningarna för den nya marinorganisationen. I enlighet härmed har Kungl. Maj:t för nästa budgetår äskat ett belopp av 4,440,000 kronor för ändamålet.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må till *flottans krigsberedskap och övningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 4,440,000 kronor.

81:o) **Kustartilleriets krigsberedskap och övningar. Krigsövningar vid kustfästningarna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 94 och 95, sid. 173), som stå i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *kustartilleriets krigsberedskap och övningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 525,000 kronor;

b) till *krigsövningar vid kustfästningarna* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

Sjukvård.

82:o) **Sjukvård.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkten 96, sid. 173 och 174) att till sjukvård för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 195,000 kronor.

I kostnadsberäkningarna för den nya marinorganisationen har medelsbehovet under anslaget efter genomförd organisation uppskattats till 206,000 kronor.

Departementschefen har för nästkommande budgetår uppskattat anslaget till 199,860 kronor, eller, i avrundat tal, 200,000 kronor, av vilket belopp 165,000 kronor beräknas åbelöpa flottan och 35,000 kronor kustartilleriet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *sjukvård* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Flytande materiel och byggnader.

[83:o) **Underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande detta anslag (punkt 97, sid. 174—177) ävensom herr *O. A. Nordborgs m. fl.* och herr *H. Anderssons* i *Grimbo m. fl.* likalydande motioner I: 143 och II: 323, i vad dessa motioner avse förevarande anslag, avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

84:o) **Flottans ersättningsbyggnad.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande detta anslag (punkt 98, sid. 177—180) ävensom herr *F. Domös m. fl.* och herr *G. Bagges m. fl.* likalydande motioner I: 86 och II: 215, i vad dessa motioner avse förevarande anslag, avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

85:o) **Motioner om materielanskaffning åt sjöförsvaret.** I fråga om herr *F. Domös m. fl.* och herr *G. Bagges m. fl.* likalydande motioner I: 86 och II: 215, i vad dessa motioner avse materielanskaffning åt sjöförsvaret, samt herr *O. Jeppssons* motion II: 207 avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

86:o) **Befästningar, kustartilleriets kaserner m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99, sid. 180 och 181) och under erinran att för innevarande budgetår anvisats samma belopp för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *befästningar, kustartilleriets kaserner m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 335,000 kronor.

87:o) **Kustartilleriets materiel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, sid. 181 och 182), som står i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *kustartilleriets materiel m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

88:o) **Anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 101, sid. 182—184) att till anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 36,100 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 40,000 kronor.

Enligt kostnadsberäkningarna för den nya marinorganisationen skola de årliga kostnaderna för här ifrågavarande ändamål utgöra, i avrundat tal, 57,000 kronor.

Departementschefen har för nästkommande budgetår uppskattat medelsbehovet under anslaget till 36,100 kronor, varav 16,100 kronor beräknats för flottan och 20,000 kronor för kustartilleriet.

Utskottet.

Den av departementschefen verkställda beräkningen av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 36,100 kronor.

89:o) **Ersättningsbyggnad av kustartilleriets båtmateriel.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102, sid. 184—187), som står i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *ersättningsbyggnad av kustartilleriets båtmateriel* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 135,000 kronor.

90:o) **Baracker i Vaxholms fästnings yttre linje m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103, sid. 187 och 188) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *baracker i Vaxholms fästnings yttre linje m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

91:o) **Nytt tändmedelshus för Stockholms örlogsvarv. Kajarbeten å Stockholms örlogsvarv.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 104 och 105, sid. 188 och 189) hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva,

a) att till uppförande av ett *nytt tändmedelshus för Stockholms örlogsvarv* ett belopp av 70,000 kronor må disponeras ur Stockholms varvs byggnadsfond;

b) att till *kajarbeten å Stockholms örlogsvarv* ett belopp av 35,000 kronor må disponeras ur Stockholms varvs byggnadsfond.

92:o) **Bombsäkert skyddsrum för viss torpedmateriel vid Karlskrona örlogsstation.** Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106, sid. 189), hemställa,

att riksdagen må till anordnande av *bombsäkert skyddsrum för viss torpedmateriel vid Karlskrona örlogsstation* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

93:o) **Ny ångpanna i ångcentralen å Stumholmen i Karlskrona.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107, sid. 189 och 190) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *ny ångpanna i ångcentralen å Stumholmen i Karlskrona* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

94:o) **Skorstensanläggning vid flottans skifferoljeverk å Kinnekulle.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108, sid. 190 och 191) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *skorstensanläggning vid flottans skifferoljeverk å Kinnekulle* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor.

95:o) **Motion om anslag till införande av värmeledning i amiralitetskyrkan i Karlskrona.** Uti en inom andra kammaren av herr *B. Holmgren* väckt motion (nr 77) har hemställts, att riksdagen ville besluta att för värmeledning i amiralitetskyrkan i Karlskrona för budgetåret 1937/1938 bevilja ett reservationsanslag av 26,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet.

Utskottet, som avlagt besök i amiralitetskyrkan i Karlskrona, har därvid kunnat konstatera, att uppvärmningsförhållandena inom kyrkan icke äro ordnade på ett tillfredsställande sätt. Enligt utskottets mening vore det önskvärt, om värmeledning kunde där anordnas. Då emellertid utredning för närvarande pågår i fråga om restaurering av kyrkan, synes det utskottet lämpligast, att anordnandet av värmeledning kommer till utförande i samband härmed och således båda arbetena verkställas samtidigt. Utskottet har därför velat framhålla önskvärdheten av att frågan om kyrkans restaurering påskyndas, så att värmeledningen kan inom en nära framtid komma till utförande.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,
att motionen II: 77 ej må av riksdagen bifallas.

Artilleri-, min-, torped-, radio- och annan teknisk materiel m. m.

96:o) **Motioner om anslag till luftskyddsmateriel för örlogsstationer och varv m. m.** I fråga om herr *F. Domös m. fl.* och herr *G. Bagges m. fl.* likalydande motioner I: 86 och II: 215, i vad dessa motioner avse förevarande ändamål, samt herrar *O. Jeppssons* och *A. Nilssons* i Steneberg motion II: 208 avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed
anmäles.

97:o) **Motioner om anslag för utflyttning till havsbandet av bestyckningen i Älvsborgs fästning.** Beträffande herr *F. Domös m. fl.* och herr *G. Bagges m. fl.* likalydande motioner I: 86 och II: 215 samt herr *O. A. Nordborgs m. fl.* och herr *H. Anderssons* i Grimbo *m. fl.* likalydande motioner I: 143 och II: 323, i vad samtliga dessa motioner avse förevarande ändamål, avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed
anmäles.

98:o) **Skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, sid. 191 och 192) och under erinran att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,
att riksdagen må till *skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

99:o) **Luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, sid. 192) hemställer utskottet,
att riksdagen må till anskaffning av *luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 90,000 kronor.

100:o) **Minmateriel för marinen.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 111, sid. 192 och 193) hemställer utskottet,

att riksdagen må till anskaffande av *minmateriel för marinen* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 156,000 kronor.

101:o) **Prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m. Motmedel mot undervattensbåtar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 112 och 113, sid. 193) och under erinran att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor;

b) till anskaffning av *motmedel mot undervattensbåtar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

102:o) **Försök med teknisk materiel. Brandrör. Modernisering av flottans artilleriammunition. Nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 114—117, sid. 193—196) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *försök med teknisk materiel* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 65,000 kronor;

b) till anskaffning av *brandrör* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 24,000 kronor;

c) till *modernisering av flottans artilleriammunition* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 45,000 kronor;

d) till isättande av *nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 29,000 kronor.

103:o) **Radiomateriel för marinen. Minbanor för hjälpfartyg. Hydrofonmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 118—120, sid. 196) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *radiomateriel för marinen* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor;

b) till *minbanor för hjälpfartyg* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor;

c) till anskaffande av *hydrofonmateriel* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

104:o) **Minsvepningsmateriel. Militärfyrlampor m. m. Chifferapparater.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 121—123, sid. 197) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till anskaffande av *minsvepningsmateriel* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor;

b) till anskaffande av *militärfyrlampor m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor;

c) till anskaffande av *chifferapparater* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor.

105:o) **Åtgärder för industriens krigsorganisation och marinförvaltningens krigsförberedelser.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 124, sid. 197 och 198) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *åtgärder för industriens krigsorganisation och marinförvaltningens krigsförberedelser* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 45,000 kronor.

Kustartillerimateriel.

106:o) **Viss materiel för kustartilleriet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 125, sid. 199), som står i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *viss materiel för kustartilleriet* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,422,000 kronor.

107:o) **Kustartilleriförsvaret på Gotland.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 126, sid. 199 och 200), som står i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må till ordnande av *kustartilleriförsvaret på Gotland* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 212,000 kronor.

108:o) **Luftvärnsmateriel för kustfästningarna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 127, sid. 200), som står i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *luftvärnsmateriel för kustfästningarna* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

109:o) **Särskild materielanskaffning för kustartilleriet.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 128, sid. 200 och 201), som står i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *särskild materielanskaffning för kustartilleriet* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

Sjökarteverket.

110:o) **Avlöning till personal vid sjökarteverket.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 129, sid 201—204) att dels fastställa följande förändrade personalförteckning för den civila personalen å ordinarie stat vid sjökarteverket:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
1 chef, arvode enligt 5 § civila avlöningsreglementet	—
3 förste aktuarier	B 26
1 aktuarie	B 22
1 kartograf	B 22
1 föreståndare för militärdetaljen (militärkartograf)	B 21
1 redogörare	B 18
9 ritare	B 15
5 gravörer	B 15
2 ritbiträden	B 7
1 kanslibiträde	B 7
1 expeditionsvakt	B 5;

dels ock, med godkännande av ett vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogat förslag till stat för sjökarteverket, att tillämpas under budgetåret 1937/1938, till avlöning till personal vid sjökarteverket för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 248,900 kronor.

Uti två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *C. Lindley* (nr 31) och den andra inom andra kammaren av herr *C. Lindberg* i Stockholm (nr 73) har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att redaktörsbefattningen vid tidskriften »Underrättelser för sjöfarande» från och med nästkommande budgetår uppföres å ordinarie stat med placering i 24:e lönegraden i avlöningsreglementet för den civila statsförvaltningen, samt att för anställningen bör fordras förutom språkkunskap och nautisk bildning jämväl god erfarenhet i handelssjöfart. I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen I: 31.

Departementschefens beräkning av förevarande anslag står i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut.

Vidkommande det motionsvis gjorda yrkandet om ändrad löneställning för redaktören för tidskriften »Underrättelser för sjöfarande» vill utskottet erinra därom, att motioner i samma syfte voro föremål för prövning senast vid 1935 års riksdag, men då icke föranledde någon riksdagens åtgärd. Med hänsyn härtill och då enligt 1936 års försvarsbeslut ifrågavarande befattning skall uppehållas av pensionerad officer med arvode av 3,600 kronor för år, finner sig utskottet böra avstyrka den av motionärerna gjorda framställningen. Jämväl i övrigt avstyrkas motionerua.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda beräkningen av förevarande anslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 31 och II: 73,

a) fastställa följande personalförteckning för den civila personalen å ordinarie stat vid sjökarteverket:

Befattning	Lönegrad
1 chef, arvode enligt 5 § civila avlöningsreglementet ...	—
3 förste aktuarier.....	B 26
1 aktuarie	B 22
1 kartograf	B 22
1 föreståndare för militärdetaljen (militärkartograf).....	B 21
1 redogörare	B 18
9 ritare	B 15
5 gravörer.....	B 15
2 ritbiträden	B 7
1 kanslibitråde	B 7
1 expeditivsvakt.....	B 5

b) med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogade förslag till stat för sjökarteverket, att tillämpas under budgetåret 1937/1938, till *avlöning till personal vid sjökarteverket* för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 248,900 kronor.

111:o) **Omkostnader för sjömätningsväsendet. Omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet. Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande.»** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 130—132, sid. 204 och 205), som stå i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *omkostnader för sjömätningsväsendet* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 327,000 kronor;

b) till *omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor;

c) till redigering och utgivning av *tidskriften »Underrättelser för sjöfarande»* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 22,000 kronor.

112:o) **Bidrag till internationella hydrografiska byrån. Förnyelse av sjökarteverkets båtmateriel.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 133 och 134, sid. 205 och 206), som stå i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till beredande av *bidrag till internationella hydrografiska byrån* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 12,000 kronor;

b) till *förnyelse av sjökarteverkets båtmaterial* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 13,000 kronor.

113:o) **Inventarier för sjökarteverkets lokaler.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 135, sid. 206) hemställer utskottet,

att riksdagen må till nyanskaffning av *inventarier för sjökarteverkets lokaler* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 4,600 kronor.

Diverse.

114:o) **Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m. Extra utgifter. Semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 136—138, sid. 206—208) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 12,000 kronor;

b) till *extra utgifter* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 95,000 kronor;

c) till *semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 192,000 kronor.

115:o) **Revidering av vissa sjökort. Flyttningskostnader m. m. för de sjökrigshistoriska samlingarna.** Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 139 och 140, sid. 208 och 209), får hemställa,

att riksdagen må

a) till *revidering av vissa sjökort* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor;

b) till *flyttningskostnader m. m. för de sjökrigshistoriska samlingarna* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,400 kronor.

116:o) **Avveckling av skeppsgossekåren i Marstrand.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 141, sid. 209) avger utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

117:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret.** I fråga om Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 142, sid. 210) avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed anmäles.

F. FLYGVAPNET.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

118:o) **Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 143, sid. 211—217) att

dels medgiva, att de bestämmelser, vilka enligt 1934 års förordning angående personal i flygvapnets reserv för närvarande gälla i fråga om rätt för i reserven utnämnd personal eller för efterlevande anhöriga eller annan rättsinnehavare att utbetomma kapitaliserat värde av reservbefäls pension, skola från och med budgetåret 1937/1938 äga tillämpning jämväl ifråga om sådana reserven tillhörande förtidsavgångna beställningshavare, vilka äro underkastade bestämmelserna i sagda förordning;

dels godkänna de vid stadsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogade förslag till stater för officerare, underofficerare och civilmilitär personal vid flygvapnet, flygstaben, flygförvaltningen samt flygflottiljerna och flygkrigsskolan, att gälla för budgetåret 1937/1938;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1937/1938, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, bereda avskedad beställningshavare av manskapet vid flygvapnet med en tjänstetid av minst sex år möjlighet att kvarstå viss tid över stat vid vederbörligt truppförband;

dels ock till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 2,856,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2,255,000 kronor.

Departementschefen har för nästkommande budgetår beräknat anslaget på följande sätt:

A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater. Under denna rubrik upptagas staterna för officerare, underofficerare och civilmilitär personal vid flygvapnet, flygstaben, flygförvaltningen samt flygflottiljerna och flygkrigsskolan.

Staten för officerare, underofficerare och civilmilitär personal vid flygvapnet. Ifrågavarande stat har i enlighet med 1936 års försvarsbeslut och med tillämpning av de nya grunderna för beräkning av avlöningsanslag uppskattats till 1,634,649 kronor.

Staten för flygstaben. Nu gällande stat upptager dels avlöning till en expeditionsvakt, dels ock arvoden till fyra pensionerade officerare och två

pensionerade underofficerare. Härjämte finnes å staten uppfört ett belopp av 12,000 kronor till ortstillägg m. m. åt flygattachéer.

För nästkommande budgetår hava å staten härutöver beräknats dels arvode åt ytterligare en pensionerad underofficer, dels 12,000 kronor till ytterligare ortstillägg m. m. åt flygattachéer, dels ock medel till avlöning åt en automobilförare åt chefen för flygvapnet i lönegraden Eo. 6, vilken befattningshavare för närvarande finnes upptagen i förteckningen över vissa i stat icke uppförda löner och arvoden vid flygvapnet. Vidare har för anställande av viss icke-ordinarie personal upptagits ett belopp av 4,160 kronor. Statens slutsumma beräknas till 53,369 kronor.

Staten för flygförvaltningen. Enligt 1936 års försvarsbeslut skall till flygförvaltningens civilbyrå från och med nästkommande budgetår överflyttas den kamerala revisionen av flygvapnets räkenskaper, vilken nu äger rum inom riksräkenskapsverket. På grund härav hava å staten beräknats medel för beredande av avlöning åt 1 revisionskommissarie i lönegraden B 26, 1 kassör och bokhållare i lönegraden B 21 samt 2 revisorer likaledes i lönegraden B 21.

För att bringa staten i överensstämmelse med kostnadsberäkningarna för den nya flygorganisationen har vidare å staten uppförts arvoden för ytterligare 2 pensionerade officerare och 1 pensionerad underofficer.

Slutligen hava under staten beräknats medel till arvoden å 1,200 kronor för 2 beställningshavare vid försökscentralen, som för närvarande finnas upptagna i förteckningen över vissa i stat icke uppförda löner och arvoden vid flygvapnet. Statens slutsumma beräknas till 128,972 kronor.

Staterna för flygflottiljerna och flygkrigsskolan. Den personal, som för nästkommande budgetår ansetts böra upptagas å förevarande stater, framgår av en i propositionen intagen tablå.

Departementschefen har framhållit, att till grund för beräkningen av personalbehovet hava legat särskilda utskottets plan för personalens utökning under övergångsperioden samt övriga kostnadsberäkningar för den nya flygvapenorganisationen. Vad beträffar antalet meniga har emellertid härvid en avvikelse skett från utskottets plan, i det att antalet meniga i ovanberörda tablå upptagits till 280 i stället för i planen beräknade 180. En inom flygstaben vidtagen utredning har nämligen givit vid handen, framhåller departementschefen, att personalbehovet för de nytillkommande flottiljerna och för de följande årens rekrytering av underofficerare och underbefäl kräver en större manskapsstyrka under nästkommande budgetår än vad som av särskilda utskottet förutsatts. Den avvikelse från utskottets plan, som ifrågasvarande ökning med 100 meniga innebär, är emellertid av tillfällig natur och avser icke en utvidgning av den planerade organisationen utan endast ett möjliggörande av densammas genomförande.

Beträffande köksföreståndarna, husmödrarna och portvakten, vilken är avsedd för Hässlö flygfält, äro desamma för närvarande upptagna i förteckningen över vissa i stat icke uppförda löner och arvoden vid flygvapnet.

Med tillämpning av de nya grunderna för beräkning av avlöningsanslag

komma staterna för flygförbanden att sluta å följande belopp: Västmanlands flygflottilj 181,653 kronor, Roslagens flygflottilj 119,973 kronor, Östgöta flygflottilj 121,245 kronor, Jämtlands flygflottilj 128,019 kronor och flygkrigsskolan 172,383 kronor.

Vad beträffar staten för flygkrigsskolan har departementschefen i detta sammanhang anmärkt, att densamma kan komma att undergå viss ändring beroende på resultatet av den förut omtalade, ännu icke färdigställda utredningen angående sjuksköterskepersonalens avlöningsförhållanden.

B. Arvoden för upprätthållande av läkarvården under semester m. m. På skäl som anförts i statsverkspropositionen (sid. 214) har departementschefen under denna rubrik upptagit ett belopp av 6,325 kronor.

C. Felräkningspenningar. Under erinran att i kostnadsberäkningarna för den nya flygvapenorganisationen medelsbehovet under denna anslagspost efter genomförd organisation uppskattats till 4,400 kronor, har anslagstiteln för nästa budgetår beräknats till 2,400 kronor.

D. Hyresbidrag åt visst underbefäl. E. Anställningspenningar. Ifrågavarande båda anslagsrubriker, vilka i kostnadsberäkningarna för den nya flygvapenorganisationen efter genomförd organisation beräknats till respektive 23,040 och 7,650 kronor, hava för nästa budgetår uppskattats till respektive 10,000 kronor och 7,500 kronor.

F. Arvoden till lärare vid vissa av flygvapnets skolor. Under denna anslagspost, som i kostnadsberäkningarna för den nya flygvapenorganisationen vid genomförd organisation uppskattats till 50,000 kronor, hava med hänsyn till flygskolans och kadettskolans tillkomst för nästkommande budgetår beräknats 40,000 kronor.

G. Ekiperingshjälp. Under denna anslagsrubrik hava i enlighet med kostnadsberäkningarna för den nya flygvapenorganisationen upptagits 12,000 kronor.

H. Vissa arvoden m. m. För detta ändamål har under nästkommande budgetår upptagits ett belopp av 4,520 kronor.

I. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m. J. Rekryteringskostnader. K. Flygvapnets reservpersonal. Med hänsyn till den omfattning, som flygvapenorganisationen under nästkommande budgetår förutsättes komma att erhålla, hava ifrågavarande anslagsposter, som vid genomförd organisation uppskattats till respektive 15,000, 20,000 och 129,900 kronor, beräknats till 9,000 kronor för »Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m.», 12,000 kronor för »Rekryteringskostnader» och 113,000 kronor för »Flygvapnets reservpersonal».

Departementschefen har framhållit, att, på sätt förut i fråga om arméns reserver anförts, i fråga om förtidsavgången personal i flygvapnets reserv, böra införas samma bestämmelser angående rätt att utbekomma kapitaliserat värde av reservbefäls pension, som för närvarande gälla i fråga om den i reserven utnämnda personalen. Någon inverkan på storleken av anslagsposten till flygvapnets reservpersonal för nästa budgetår kommer icke att därav föranledas.

L. Avlöning till reservofficerare vid armén och marinen under tjänstgöring vid flygvapnet. Under denna anslagspost har beräknats ett belopp av 16,940 kronor.

M. Rese- och traktamentspenningar. N. Flyttningersättning. O. Semester åt vid flygvapnet anställda arbetare. Anslagsbehovet under förevarande rubriker, som vid genomförd nyorganisation beräknats till respektive 60,000, 55,000 och 62,500 kronor, har för nästkommande budgetår uppskattats till respektive 41,000, 30,000 och 32,000 kronor.

P. Dagarvoden åt officerare, tjänstgörande i för intendenturpersonal avsedda befattningar. För nästkommande budgetår har under rubriken beräknats samma belopp som för innevarande budgetår eller 700 kronor.

Q. Inkvarteringsersättning åt manskap vid Roslagens flygflottilj. Denna anslagspost har beräknats till enahanda belopp som för innevarande budgetår eller 2,900 kronor.

I enlighet med vad ovan anförts har departementschefen låtit uppgöra beräkning av utgifterna under anslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m. för budgetåret 1937/1938. Denna beräkning slutar å 2,880,548 kronor. Från detta belopp hava avdragits 25,000 kronor, motsvarande beräknad ersättning för tjänstebostäder. Anslagssumman skulle följaktligen utgöra (2,880,548 — 25,000 =) 2,855,548 kronor eller, i avrundat tal, 2,856,000 kronor.

Vidkommande frågan rörande beredande av möjlighet för avskedad manskap att kvarstå viss tid över stat har departementschefen åberopat vad han härutinnan under lantförsvarets avlöningsanslag anført.

[Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda beräkningen av flygvapnets avlöningsanslag, får under åberopande av vad utskottet anført under lantförsvarets avlöningsanslag, hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva, att de bestämmelser, vilka enligt 1934 års förordning angående personal i flygvapnets reserv för närvarande gälla i fråga om rätt för i reserven utnämnd personal eller för efterlevande anhöriga eller annan rättsinnehavare att utbe-

Utskottet.

komma kapitaliserat värde av reservbefäls pension, skola från och med budgetåret 1937/1938 äga tillämpning jämväl ifråga om sådana reserven tillhörande förtidsavgångna beställningshavare, vilka äro underkastade bestämmelserna i sagda förordning;

b) under hänvisning till vad ovan anförts godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogade förslag till stater för officerare, underofficerare och civilmilitär personal vid flygvapnet, flygstaben, flygförvaltningen samt flygflottiljerna och flygkrigsskolan, att gälla för budgetåret 1937/1938;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1937/1938, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, bereda avskedad beställningshavare av manskapet vid flygvapnet med en tjänstetid av minst sex år möjlighet att kvarstå viss tid över stat vid vederbörligt truppförband;

d) till *avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 2,856,000 kronor.

119:o) **Resestipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 144, sid. 217 och 218), och under erinran att i kostnadsberäkningarna för den nya flygorganisationen medelsbehovet under anslaget efter genomförd organisation uppskattats till 20,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *resestipendier* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 12,000 kronor.

De värnpliktigas avlöning m. m.

120:o) **De värnpliktigas avlöning och färder m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 145, sid. 218 och 219) att till de värnpliktigas avlöning och färder m. m. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 241,000 kronor.

Förevarande anslag, som för innevarande budgetår är upptaget med 160,000 kronor, har i enlighet med grunderna för 1936 års försvarsbeslut för budgetåret 1937/1938 beräknats sålunda:

Titel I. De värnpliktigas avlöning	kronor	187,200:—
Titel II. Understöd åt vissa värnpliktigas familjer	»	4,000:—
Titel III. Färdkostnader	»	50.000:—
		<hr/>
	Summa kronor	241,200:—

eller, i avrundat tal, 241,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot beräkningen av anslaget till de värnpliktigas avlöning och färder m. m., får hemställa,

att riksdagen må till *de värnpliktigas avlöning och färder m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 241,000 kronor.

Expenser m. m.

121:o) **Skrivmaterialier och expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 146, sid. 219) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *skrivmaterialier och expenser m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 85,500 kronor.

122:o) **Tryckningskostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 147, sid. 220) och under erinran att anslaget enligt 1936 års försvarsbeslut beräknats till 17,000 kronor men ansetts för nästa budgetår kunna på grund av förefintlig reservation begränsas till 5,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *tryckningskostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

123:o) **Flygkartor.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 148, sid. 220), som innebär samma medelsanvisning som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till anskaffning av *flygkartor* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

Förplägnad, intendenturmateriel och övningar.

124:o) **Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 149, sid. 220—223) att till mathållning för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 545,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 356,000 kronor.

Flygförvaltningen har hemställt om beredande av portionsförstärkning åt eleverna vid flygkrigsskolans kadettskola samt i flygvapnets underofficersskola till ett belopp av 33 % av i normalportionen ingående proviantartiklars värde, vilket förslag av departementschefen tillstyrkts.

Vidkommande härefter beräkningen av medelsbehovet under mathållningsanslaget har, såsom under arméns motsvarande anslag framhållits, även under nästkommande budgetår smör ansetts böra komma till användning i stället för margarin vid försvarsväsendets matinrättningar. Till följd härav har normalportionspriset uppskattats till 85 öre.

För »övriga kostnader» — med undantag av kostnaderna för kvinnlig köks- och servispersonal — har i enlighet med flygförvaltningens förslag beräknats ett belopp av 17 öre för man och tjänstgöringsdag. Medelsbehovet under anslaget för nästkommande budgetår bör alltså, om man bortser från kostnaderna för den kvinnliga köks- och servispersonalen, beräknas på grundval av ett dagskostnadsbelopp av $(85 + 17 =)$ 1 krona 2 öre.

Beträffande kostnaderna för de kvinnliga köks- och servisbiträdena hava — i likhet med vad förhållandet är vid armén — desamma ansetts bära från och med nästkommande budgetår upptagas såsom en särskild anslagspost, vilken beräknats till ett belopp av 24,225 kronor.

Antalet tjänstgöringsdagar för de värnpliktiga vid flygvapnet har beräknats till 290,269 eller, i runt tal, 290,300. För flygvapnets fast anställda manskap hava tjänstgöringsdagarna beräknats till 219,000. Sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar skulle alltså utgöra $(290,300 + 219,000 =)$ 509,300. I följd härav skulle medelsbehovet komma att uppgå till $(509,300 \times 1.02 =)$ 519,486 kronor.

Härtill har emellertid lagts ett belopp av 2,000 kronor för ökade kostnader under sjökommendering.

Sammanlagda medelsbehovet under nästkommande budgetår skulle alltså uppgå till $(24,225 + 519,486 + 2,000 =)$ 545,711 kronor eller, i avrundat tal, 545,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:t förslag, får hemställa,

att riksdagen må till *mathållning* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 545,000 kronor.

125:o) **Intendenturmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 150, sid. 223—225) att till intendenturmateriel för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 406,000 kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår har reservationsanslaget till intendenturmateriel upptagits med 267,300 kronor.

Anslaget har beräknats å fyra titlar sålunda:

Titel	I. Beklädnads- och munderingsutrustning.....	kronor	177,430: —
»	II. Speciell flygarbeklädnad	»	35,000: —
»	III. Kasernutredning	»	32,260: —
»	IV. Förplägnadsutredning	»	22,582: —

Summa kronor 267,272: —

eller, i avrundat tal, 267,300 kronor.

Anslagsposten till beklädnads- och munderingsutrustning har för nästa budgetår beräknats efter samma grunder som för innevarande budgetår eller 55 öre för man och tjänstgöringsdag. I enlighet härmed kommer medelsbehovet under denna titel att utgöra $(509,300 \times 0.55 =)$ 280,115 kronor.

I fråga om anslagstiteln speciell flygarbeklädnad har densamma ansetts bära ökas med 15,000 kronor till 50,000 kronor.

Vidkommande anslagstitlarna kasernutredning och förplägnadsutredning, vilka under de gångna åren beräknats efter 10 respektive 7 öre per man och tjänstgöringsdag, hava desamma för nästa budgetår ansetts böra beräknas efter 9 öre per man och tjänstgöringsdag för kasernutredning samt efter 6 öre per man och tjänstgöringsdag för förplägnadsutredning. Till följd härav skulle medelsbehovet under kasernutredning utgöra ($509,300 \times 0.09 =$) 45,837 kronor samt under förplägnadsutredning ($509,300 \times 0.06 =$) 30,558 kronor.

Medelsanvisningen under anslaget skulle alltså för nästa budgetår bliva, i avrundat tal, 406,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den verkställda beräkningen av här ifrågavarande anslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *intendenturmateriel* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 406,000 kronor.

126:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 151, sid. 225) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 234,000 kronor.

127:o) **Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 152, sid. 225 och 226) att till engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 748,000 kronor.

Såsom framgår av 1936 års riksdags särskilda utskotts utlåtande nr 1, sid. 165, har utskottet i engångskostnader för viss intendentur-, flyg- och vapenmateriel beräknat ett belopp av 15,185,000 kronor, att utgå under de sex första övergångsåren.

Beträffande kostnadernas fördelning på olika materielslag borde det enligt utskottets förmenande ankomma på Kungl. Maj:t att avgiva förslag därom i samband med framställning om medlens anvisande.

Enligt de grundläggande kostnadsberäkningarna för den nya flygorganisationen äro av nämnda belopp 3,940,000 kronor avsedda för intendenturmateriel.

Härav har under förevarande anslag för budgetåret 1936/1937 anvisats ett belopp av 200,000 kronor.

Av den sammanställning, som finnes införd i särskilda utskottets förenämnda utlåtande, sid. 167, inhämtas, att till oförmälda engångskostnader för viss intendentur-, flyg- och vapenmateriel för nästkommande budgetår beräknats tillhopa 3,125,000 kronor.

I enlighet med flygförvaltningens förslag har departementschefen ansett sistnämnda belopp böra fördelas sålunda:

intendenturmateriel	kronor	748,000: —
vapenmateriel	»	1,384,000: —
flygmateriel	»	993,000: —
	<u>Summa kronor</u>	<u>3,125,000: —</u>

I förevarande sammanhang hava medel äskats för anskaffning av intendenturmateriel eller alltså 748,000 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke föranlett någon erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 748,000 kronor.

128:o) **Flygvapnets övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 153, sid. 226) att till flygvapnets övningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 2,500,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2,250,000 kronor. Härtill kommer emellertid ett belopp av omkring 180,000 kronor, som väntas inflyta genom författningsenlig restitution av erlagda tull- och skattemedel för bensin.

I kostnadsberäkningarna för den nya flygorganisationen har medelsbehovet under anslaget efter genomförd organisation beräknats till 5,225,000 kronor.

Flygförvaltningen har för nästa budgetår beräknat medelsbehovet till 2,700,000 kronor. Härvid beräknas emellertid omkring 200,000 kronor komma att inflyta genom restitution å erlagda tull- och skattemedel för bensin. I anslutning härtill har flygförvaltningen hemställt, att anslaget måtte i riksstaten upptagas med (2,700,000 — 200,000 =) 2,500,000 kronor, vilket belopp av Kungl. Maj:t äskats.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot beräkningen av förevarande anslag, får hemställa,

att riksdagen må till *flygvapnets övningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 2,500,000 kronor.

129:o) **Motorfordon och motorbåtar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 154, sid. 226—228) att till motorfordon och motorbåtar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 350,000 kronor.

För innevarande budgetår är anslaget, som enligt beslut av 1936 års riksdag med ingången av sistnämnda budgetår erhållit sin nuvarande benämning, i riksstaten uppfört med 291,000 kronor.

Enligt kostnadsberäkningarna för den nya flygvapenorganisationen har värdet av erforderligt bestånd av motorfordon och motorbåtar såväl som de

årliga kostnaderna för anskaffning och beståndets upprätthållande samt underhålls- och driftskostnader efter genomförd organisation beräknats till 525,000 kronor.

Enligt grunderna för nämnda kostnadsberäkningar har medelsbehovet under anslaget för nästkommande budgetår beräknats till 356,000 kronor.

Departementschefen har för nästa budgetår begärt ett anslag av 350,000 kronor, vilket belopp beräknats med hänsyn till att å anslaget ansetts kunna disponeras reservationer å 20,000 kronor.

Utskottet, som lämnat Kungl. Maj:ts förslag utan erinran, får hemställa, *Utskottet.*
att riksdagen må till *motorfordon och motorbåtar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 350,000 kronor.

Sjukvård.

130:o) **Sjukvård.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 155, sid. 228 och 229) att till sjukvård för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 38,000 kronor.

I kostnadsberäkningarna för den nya flygvapenorganisationen har medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår beräknats till 41,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, *Utskottet.*
att riksdagen må till *sjukvård* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 38,000 kronor.

Vapen och ammunition.

131:o) **Vapen och ammunition.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 156, sid. 229), som står i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *vapen och ammunition* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 272,000 kronor.

132:o) **Engångskostnader för anskaffning av vapenmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 157, sid. 229) att till engångskostnader för anskaffning av vapenmateriel för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,384,000 kronor.

Under hänvisning till vad som ovan anförts under punkt 127:o) har för här ifrågasvarande ändamål äskats ett belopp av 1,384,000 kronor. *Utskottet.*

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,
att riksdagen må till *engångskostnader för anskaffning av vapenmateriel* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,384,000 kronor.

Flygmateriel.

133:o) **Anskaffning och förnyelse av flygmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 158, sid. 231) att till anskaffning och förnyelse av flygmateriel för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 9,800,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 9,800,000 kronor.

I enlighet med flygförvaltningens förslag har departementschefen ansett att jämväl för nästkommande budgetår böra under anslaget upptagas 9,800,000 kronor eller samma belopp, varmed anslaget enligt de grundläggande kostnadsberäkningarna för den nya flygvapenorganisationen bör utgå under vart och ett av de budgetår flygvapnets övergångsperiod beräknats omfatta.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må till *anskaffning och förnyelse av flygmateriel* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 9,800,000 kronor.

134:o) **Underhåll av flygmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 159, sid. 231) att till underhåll av flygmateriel för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,900,000 kronor.

Under anslagsrubriken »Underhåll av flygmateriel m. m.» har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 2,960,000 kronor.

Enligt 1936 års försvarsbeslut har årskvoten för flygmaterielanslagen för budgetåret 1937/1938 beräknats till sammanlagt 11,735,000 kronor. Då av detta belopp 9,800,000 kronor avsetts för anskaffning och förnyelse av flygmateriel och departementschefen under en kommande punkt hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen anvisa 35,000 kronor till flygindustriens krigsorganisation, hava sålunda under förevarande anslag, som från och med nästkommande budgetår ansetts böra benämnas »Underhåll av flygmateriel», beräknats [11,735,000 — (9,800,000 + 35,000) =] 1,900,000 kronor.

Utskottet.

Den av departementschefen verkställda beräkningen av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *underhåll av flygmateriel* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,900,000 kronor.

135:o) **Engångskostnader för anskaffning av flygmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 160, sid. 231) att till engångskostnader för anskaffning av flygmateriel för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 993,000 kronor.

Under hänvisning till vad som anförts under punkt 127:o) har för här ifrågakvarande ändamål äskats ett belopp av 993,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *engångskostnader för anskaffning av flygmateriel* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 993,000 kronor.

136:o) **Flygindustriens krigsorganisation.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 161, sid. 232), som står i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *flygindustriens krigsorganisation* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 35,000 kronor.

Byggnader, flygfält m. m.

137:o) **Byggnader, flygfält m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 162, sid. 232), vilket innebär samma medelsanvisning som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *byggnader, flygfält m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 260,000 kronor.

Diverse.

138:o) **Extra utgifter.** Utskottet, som ansett, att jämnande av huvudtitelns slutsumma bör ske med anlåtande av flygvapnets anslag till extra utgifter, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 163, sid. 232 och 233), vilket står i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut, hemställa,

att riksdagen må till *extra utgifter* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 55,000 kronor; dock att i anslaget må göras den jämkning, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

139:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid flygvapnet.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid flygvapnet (punkt 164, sid. 233) avger utskottet senare under riksdagen utlåtande, vilket härmed

anmäles.

G. GEMENSAMMA ANSLAG.

Försvarsväsendets kemiska anstalt.

140:o) **Försvarsväsendets kemiska anstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 165, sid. 236 och 237) att

dels godkänna ett vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogat förslag till stat för försvarsväsendets kemiska anstalt, att tillämpas under budgetåret 1937/1938;

dels ock till försvarsväsendets kemiska anstalt: avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 25,000 kronor.

Enligt 1936 års försvarsbeslut skall en central kemisk anstalt inrättas för försvarsväsendet. Anstalten skall hava till uppgift, bland annat, att handlägga de frågor av teknisk och vetenskaplig natur, som hänföra sig till de militära och civila gasskyddsproblemen.

Enligt 1936 års försvarsbeslut har för försvarsväsendets kemiska anstalt beräknats följande personal:

Militär personal:

	Lönegrad.
1 överstelöjtnant eller major, styresman, arvode	O. 5 l. O. 4
1 kapten, arbetsofficer, arvode	O. 3

Civil personal:

1 professor	B. 30
1 ingenjör, arvode	B. 27
1 kemisk assistent, arvode	B. 22
1 verkmästare	B. 14
1 kanslibiträde	B. 7
1 expeditionsvakt	B. 5

Dessutom har för anstalten beräknats en pensionerad underofficer som expeditionsunderofficer.

Till styresmannen och arbetsofficeren hava utöver lön beräknats särskilda arvoden om 2,400 kronor respektive 1,200 kronor.

Ehuru genom försvarsbeslutet icke blivit bestämt vid vilken tidpunkt organiserandet av den nya kemiska anstalten borde ske, har departementschefen i enlighet med ett av arméförvaltningen framlagt förslag föreslagit, att dess upprättande igångsattes redan under nästkommande budgetår.

Departementschefen har dock ansett, att med genomförandet av anstaltens fullständiga personalorganisation bör anstå, till dess nybyggnaden för anstalten kan beräknas vara färdigställd. Då detta icke lär kunna förväntas vara fallet förrän med ingången av budgetåret 1938/1939, har departementschefen ansett, att för nästkommande budgetår bör för anstalten beräknas allenast den personal, som lämpligen bör handhava förberedandet av anstaltens fullständiga organisation. I första hand har därvid styresman-

nen ansetts böra komma i fråga. Vidare har departementschefen funnit lämpligt, att befattningen som professor tillsättes redan under nästkommande budgetår. En motsvarande befattning finnes i själva verket redan nu, bekostad genom bidrag från de olika försvarsgrenarnas anslag till extra utgifter. Slutligen har behov synts föreligga att anställa det för anstalten beräknade kanslibiträdet redan från och med nästa budgetår.

Med anställandet av den för den kemiska anstalten i övrigt beräknade personalen har ansetts böra anstå till dess anstaltens nybyggnad färdigställts och i varje fall till budgetåret 1938/1939.

För avlöning åt de nämnda befattningshavarna har upptagits ett anslagsbelopp av, i avrundat tal, 24,000 kronor. Något anslagsbelopp för det i försvarsbeslutet beräknade särskilda arvudet till styresmannen har dock icke ansetts böra beräknas för nästa budgetår. Därjämte har uppförts en anslagspost till särskilda löneförmåner åt ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, beräknad till 1,000 kronor.

Utskottet, som tillstyrker den av departementschefen verkställda beräkningen av förevarande anslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogade förslaget till stat för försvarsväsendets kemiska anstalt, att tillämpas under budgetåret 1937/1938;

b) till *Försvarsväsendets kemiska anstalt: Avlöningar* för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 25,000 kronor.

141:o) **Försvarsväsendets kemiska anstalt: Dyrtidstillägg.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 166, sid. 237 och 238) avger utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

142:o) **Försvarsväsendets kemiska anstalt: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 167, sid. 238) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsväsendets kemiska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 6,000 kronor.

Militärmeteorologisk informationstjänst.

143:o) **Militärmeteorologisk informationstjänst: Avlöningar.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 168, sid. 238—240) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till militärmeteorologisk informationstjänst: avlöningar för budgetåret 1937/1938 beräkna ett förslagsanslag av 42,900 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t uti en den 5 februari 1937 dagtecknad proposition (nr 76), under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att dels fastställa följande personalförteckning för den militärmeteorologiska informationstjänsten:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1	föreståndare	B 24
2	militärmeteorologer	B 18;

dels godkänna följande avlöningsstat för den militärmeteorologiska informationstjänsten, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1937/1938;

Avlöningsstat.

1.	Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> kronor	21,400:—
2.	Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
	a. Grundavlöningar m. m. kronor	17,000:—
	b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	1,000:—
		» 18,000:—
3.	Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3,000:—
	<u>Summa förslagsanslag kronor</u>	<u>42,400:—</u>

dels ock till militärmeteorologisk informationstjänst: avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 42,400 kronor.

Efter att hava redogjort för styrelsens för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt framställning om anslagsbehovet för den militärmeteorologiska informationstjänsten för nästa budgetår och vederbörande myndigheters däröver avgivna utlåtanden har departementschefen för egen del i ärendet anfört följande:

»I och med den avsevärt utvidgade verksamhet, som bland annat genom flygvapnets fortgående utveckling kommit att åvila den militära avdelningen inom statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, lär det vara väl motiverat, att den personal därstädes, vilken redan förut under åtskilliga år befunnits erforderlig, beredes en fastare och därmed förmånligare ställning än som hittills tillkommit densamma, liksom ock att viss utökning av personalen äger rum.

Vad till en början beträffar föreståndaren för avdelningen, vilken för närvarande åtnjuter avlöning såsom extra ordinarie befattningshavare i 21:a lönegraden, har anstaltens styrelse i sitt senaste yttrande i ärendet föreslagit, att ifrågakvarande befattning skulle uppföras å ordinarie stat i lönegraden B 26. På sätt allmänna civilförvaltningens lönenämnd anfört finner jag mig emellertid för närvarande icke kunna tillstyrka, att föreståndarbefattningen uppföres i högre lönegrad än B 24. Då befattningens behövlighet för framtiden enligt min mening torde få anses till fullo ådagalagd, anser jag mig

böra föreslå, att densamma i anslutning till vad såväl styrelsen som anstalten hemställt uppföres såsom ordinarie befattning.

Styrelsens framställning om inrättande av två ordinarie befattningar för militärmeteorologer i lönegraden B 18 anser jag mig ock böra biträda.

Beträffande den icke-ordinarie personalen ansluter jag mig till styrelsens förslag, att medel böra beräknas för en militärmeteorolog i 18:e lönegraden och fyra biträden i 12:e lönegraden. Med hänsyn till att ifrågavarande personal, enligt vad av utredningen i ärendet framgår, avses för stadigvarande tjänst å militäravdelningen, läser densamma emellertid böra erhålla ställning som extra ordinarie personal i stället för extra, såsom av styrelsen ifrågasatts.

För avlöning åt den av mig föreslagna ordinarie personalen å militäravdelningen bör enligt de antagna grunderna för beräkning av avlöningsanslag upptagas en anslagspost å tillhoppa 21,372 kronor eller, i avrundat tal, 21,400 kronor.

Grundavlöningsarna till den föreslagna icke-ordinarie personalen belöpa sig till ett sammanlagt belopp av 17,796 kronor, vilken summa emellertid bör minskas med dels tjänstepensionsavdrag, 492 kronor, och dels familjepensionsavdrag, 732 kronor, eller med tillhoppa 1,224 kronor till 16,572 kronor. Berörda belopp läser vid beräkningen av anslagsposten för ifrågavarande ändamål böra avrundas uppåt till 17,000 kronor. För avlöningsförhöjningar m. m. torde böra beräknas ett belopp av 1,000 kronor.

Slutligen bör upptagas en anslagspost för särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, avsedd dels för provisoriska dyrortstillsägg, beräknade till ett sammanlagt belopp av 2,200 kronor, dels för den kompensation för den icke-ordinarie personalens familjepensionsavdrag, som må komma att beviljas, beräknad till 800 kronor. Anslagsposten i fråga bör således upptagas till 3,000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag skulle sålunda uppgå till (21,400 + 17,000 + 1,000 + 3,000 =) 42,400 kronor.

En med beaktande av det anförda uppgjord personalförteckning för den militärmeteorologiska informationstjänsten torde, liksom ett i anslutning till anslagsberäkningen uppgjort förslag till avlöningsstat, böra underställas riksdagen för godkännande.»

Kungl. Maj:ts förslag har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande personalförteckning för den militärmeteorologiska informationstjänsten:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 föreståndare	B 24
2 militärmeteorologer	B 18;

b) godkänna följande avlöningsstat för den militärmeteorologiska informationstjänsten, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	21,400: —
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m. kronor	17,000: —	
b. Avlöningsförhöjningar		
m. m., <i>förslagsvis</i>	» 1,000: —	» 18,000: —
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	3,000: —
	Summa förslagsanslag	kronor 42,400: —

c) till *Militärmeteorologisk informationstjänst*: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 42,400 kronor.

144:o) **Militärmeteorologisk informationstjänst: Dyrtidstillägg.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 169, sid. 240) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till militärmeteorologisk informationstjänst: dyrtidstillägg för budgetåret 1937/1938 beräkna ett förslagsanslag av 4,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t uti en den 5 februari 1937 dagtecknad proposition (nr 76), under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till militärmeteorologisk informationstjänst: dyrtidstillägg för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 4,000 kronor.

Beträffande detta ärende avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

145:o) **Militärmeteorologisk informationstjänst: Omkostnader.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 170, sid. 240) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till militärmeteorologisk informationstjänst: omkostnader för budgetåret 1937/1938 beräkna ett förslagsanslag av 16,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t uti en den 5 februari 1937 dagtecknad proposition (nr 76), under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till militärmeteorologisk informationstjänst: omkostnader för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 16,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må till *Militärmeteorologisk informationstjänst*: *Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 16,000 kronor.

Diverse.

146:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 171, sid. 240 och 241) avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed
anmäles.

147:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 172, sid. 241), som står i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 90,000 kronor.

148:o) **Försvarsväsendets lönenämnd.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 173, sid. 241), vilket innebär samma medelsanvisning som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *försvarsväsendets lönenämnd* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 11,000 kronor.

149:o) **Befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet.** Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 174, sid. 241 och 242), får, under erinran att detsamma står i överensstämmelse med 1936 års försvarsbeslut, hemställa,

att riksdagen må till *befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

150:o) **Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 175, sid. 242) avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed
anmäles.

151:o) **Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 176, sid. 242 och 243) får utskottet, som senare kommer att yttra sig om grunderna för det provisoriska dyrortstilläggets utgående, hemställa,

att riksdagen må

a) till beredande av *provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 400,000 kronor;

b) medgiva, *ej mindre* att å hyresbidragen till de beställningshavare av manskapsgrad, till vilka lön utgår enligt i avlöningsreglementet den 11 maj 1928 (nr 128) för fast anställt manskap vid försvarsväsendet intagna löneplaner och som hava Stockholm såsom förläggningssort, må under budgetåret 1937/1938 utgå tillfällig förstärkning med ett efter 240 kronor för år beräknat belopp, *än även* att härav föranledda kostnader må bestridas från vederbörande under fjärde huvudtiteln uppförda anslag till personalens avlöning.

152:o) **Kommunalutskylder för försvarsväsendets till tjänstebostäder upplåtna fastigheter. Reglering av vissa kursförluster.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 177 och 178, sid. 243 och 244) och under erinran att för ifrågavarande ändamål upptagits samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *kommunalutskylder för försvarsväsendets till tjänstebostäder upplåtna fastigheter* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 83,000 kronor;

b) till *reglering av vissa kursförluster* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 75,000 kronor.

153:o) **Underhållskostnader för vissa samvetsömma värnpliktiga.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 179, sid. 244 och 245) att till underhållskostnader för vissa samvetsömma värnpliktiga för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 345,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 270,000 kronor.

Med utgångspunkt från ett dagskostnadspris av 3 kronor och ett tjänstgöringsdagantal av 115,000 har medelsbehovet under anslaget för nästkommande budgetår beräknats till ($3 \times 115,000 =$) 345,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda beräkningen av förevarande anslag, får hemställa,

att riksdagen må till *underhållskostnader för vissa samvetsömma värnpliktiga* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 345,000 kronor.

154:o) **Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 180, sid. 245—250) att dels besluta, att tills vidare från och med budgetåret 1937/1938 skall finnas ett för försvarsväsendet gemensamt centralt organ, benämnt »Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå», med i huvudsak den organisation, som angivits i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937, dels ock till försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 20,000 kronor.

I proposition, nr 203, till 1934 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen, bland annat, att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som i det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över försvarsärenden angivits, under budgetåret 1934/1935 anordna en för hela försvarsväsendet gemensam central civilanställningsbyrå. Därvid förutsattes, att kostnaderna för byråns verksamhet, beräknade till 20,000 kronor om året, skulle kunna täckas genom anlitan- de av medel, anvisade å de särskilda försvarsgrenarnas rekryteringsanslag med 16,000 kronor för lantförsvaret, 3,500 kronor för sjöförsvaret och 500 kronor för flygvapnet.

I fråga om civilanställningsbyråns sammansättning föreslogs i propositionen, att densamma skulle bestå av fem ledamöter, varav en tillika ordförande. Av ledamöterna skulle endast ordföranden hava mera stadigvarande tjänstgöring, under det att de övriga endast skulle fungera vid sammanträdena. Vid byrån skulle vara med ständig tjänstgöring anställda en sekreterare samt en annan tjänsteman som expeditionsbiträde och redogörare.

I sin skrivelse nr 4 (punkten 6) anmälde 1934 års riksdag, att nyssberörda proposition bifallits. Riksdagen uttalade i samband härmed, bland annat, att frågan, huruvida den enligt ifrågavarande förslag åsyftade organisationen kunde anses vara den bästa möjliga, syntes riksdagen icke kunna då avgöras, enär detta bleve beroende på de uppnådda resultaten av verksamheten. Det gällde nämligen här att i mer än ett avseende försöka sig fram.

Kungl. Maj:t förordnade därefter genom beslut den 15 juni 1934, att ett centralorgan för civilanställningsverksamheten vid försvarsväsendet m. m., benämnt »Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå», skulle försöksvis anordnas för budgetåret 1934/1935. Samtidigt utfärdades instruktion för byrån.

För vinnande av ytterligare erfarenhet rörande lämpligaste sättet för ordnandet av civilanställningsarbetet vid försvarsväsendet har riksdagen sedermera, efter framställningar av Kungl. Maj:t, medgivit, att byrån finge fortsätta sin verksamhet under budgetåren 1935/1936 och 1936/1937, och att de för byrån erforderliga medlen finge på samma sätt tagas i anspråk.

Enligt den för byrån sedan budgetåret 1935/1936 gällande instruktionen skall byrån hava till huvudsaklig uppgift att till främjande av verksamheten för beredande av civil anställning åt uttjänt militärmanskap ägna handläggning åt hithörande frågor av mera allmän natur. Byrån har därvid att utöva ledande och rådgivande verksamhet jämväl i fråga om det arbete, som bedrives av de lokala civilanställningskommissionerna. Byrån äger tillika till behandling upptaga vissa allmänna spörsmål rörande försvarsväsendets manskapsrekrytering.

Byrån skall vidare enligt instruktionen bestå av fem ledamöter, av vilka en är ordförande. Suppleanter utses till motsvarande antal som antalet ledamöter. Ledamöterna jämte suppleanter förordnas av Kungl. Maj:t. Sekreterare åt byrån utses av chefen för försvarsdepartementet. Övrig erforderlig kanslipersonal antages av byrån.

Då byrån icke sammanträder, företrädes densamma av ordföranden, vilken därvid åligger att i enlighet med de riktlinjer, som må hava vid sammanträde med byrån fastställts, självständigt handhava de byråns uppgifter, vilka hänföra sig till förhandlingar med myndigheter och arbetsgivare samt upplysningars införskaffande och lämnande eller i övrigt äro av mera löpande natur. Sekreteraren är ordföranden behjälplig i dennes verksamhet och är jämväl, enligt ordförandens bestämmande och under hans ledning, självständigt verksam med ärendens förberedande, upplysningars införskaffande och därmed jämförliga arbeten.

Enligt den för civilanställningsbyrån för närvarande gällande, av Kungl. Maj:t den 30 juni 1936 fastställda staten disponeras det för byrån avsedda medelsbeloppet, 20,000 kronor, på följande sätt:

Arvode till ordföranden	kronor	2,400: —
Sammanträdesarvoden à 20 kronor för dag till byråns övrige ledamöter	»	960: —
Arvode till sekreteraren	»	7,212: —
Arvode till förste kontorist och redogörare	»	2,988: —
Arvode till skrivbiträde	»	1,836: —
Expenser, extra skrivhjälp, vikariatsersättningar, annonser, trycksaker, resor m. m.	»	4,604: —
<hr/>		
Summa kronor		20,000: —

I Kungl. Maj:ts proposition nr 225 till 1936 års riksdag, angående försvarsväsendets ordnande, berördes frågan om den centrala civilanställningsbyrån. Föredragande departementschefen anförde därutinnan, att organen för civilanställningsverksamheten syntes även i fortsättningen tillsvärdare bära bedriva sin verksamhet efter samma linjer och i samma former som hittills. Beträffande den centrala civilanställningsbyrån förutsatte departementschefen emellertid, att Kungl. Maj:t skulle kunna vidtaga de smärre organisatoriska förändringar, som kunde påkallas av omständigheterna. Det syntes vidare lämpligt, att kostnaderna för byråns verksamhet uppfördes under ett för samtliga försvarsgrenar gemensamt anslag, därvid för ändamålet liksom hittills beräknades ett belopp av 20,000 kronor.

Vid riksdagsbehandlingen av försvarspropositionen framfördes ingen erinran emot vad i propositionen sålunda anförts. I särskilda utskottets kostnadsberäkningar upptogs också ett anslag å 20,000 kronor för försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå.

I skrivelse den 23 november 1936 har försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå, under åberopande av vad senast vid försvarsfrågans behandling i fråga om byrån förekommit, hemställt, bland annat, att för budgetåret 1937/1938 måtte för byrån äskas ett anslag av 20,000 kronor. Byrån har därvid tillika anförts, att erfarenheterna givit vid handen, att det med hänsyn till arbetet inom byrån vore önskvärt, att denna erhöles sin slutliga organisation snarast möjligt, icke minst med hänsyn till den hos byrån anställda personalen, vilken så länge den endast förordnades i sina befattningar för viss tid icke kunde grunda tjänste- eller familjepensionsrätt.

Departementschefen har uttalat, att då den centrala civilanställningsbyråns verksamhet pågått alltsedan den 1 juli 1934, tiden nu syntes vara inne att upptaga till bedömande frågan om formerna för det fortsatta bedrivandet av byråns verksamhet. Därvid lärer, framhåller departementschefen, till en början kunna konstateras, att byråns insatser för befrämjande av det uttjänta militärmanuskapets civilanställning varit av stor betydelse och att resultatet av verksamheten måste sägas hava motsvarat de förväntningar, som därutinnan uppställdes vid byråns tillkomst. Byrån måste också sägas fylla en viktig uppgift inom ett mången gång rätt ömtåligt område. Efter den erfarenhet av byråns verksamhet, som sålunda numera står till buds, har byrån syntes departementschefen böra givas en mera fast och permanent karaktär än den för närvarande äger, även om anledning icke förefinnes att låta själva arbetsuppgifterna för densamma undergå någon principiell förändring.

I samband härmed borde frågan om byråns inre organisation upptagas till bedömande. I sådant avseende ansåge sig departementschefen till en början böra föreslå, att — icke minst med hänsyn till den numera avsevärda mängden löpande ärenden vid byrån — en befattning som föreståndare för byrån inrättades. Denna befattning borde då ersätta den nuvarande sekreterarbefattningen. Föreståndaren borde emellertid enligt departementschefens mening äga en självständigare ställning än den som för närvarande tillkomme sekreteraren gentemot byråns ledamöter. Dessa borde därför bilda en byråns styrelse, inför vilken föreståndaren borde hava att i första hand svara för utövningen av sin verksamhet. Därmed skulle också den särskilda befattning med byråns löpande uppgifter, som enligt byråns nuvarande instruktion tillkomme byråns ordförande, kunna upphöra. Härav följde, att ordförandearvodet, för närvarande 2,400 kronor om året, kunde nedsättas till 500 kronor om året. Till ordföranden skulle dessutom liksom till de övriga ledamöterna utgå särskild ersättning med 20 kronor för varje sammanträde.

Liksom hittills skulle byrån lyda direkt under Kungl. Maj:t.

Vad beträffade anställningsformen för byråns personal, syntes departementschefen de för stadigvarande tjänst avsedda befattningshavarna böra anställas såsom extra ordinarie tjänstemän med avlöning enligt kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 397) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen. Därvid skulle föreståndarbefattningen hänföras till 24:e lönegraden i den i 7 § nämnda kungörelse intagna löneplanen. För den händelse den nuvarande sekreteraren, vilken åtnjöte arvode motsvarande 23:e löneklassen i nämnda löneplan, komme att förordnas till föreståndare, borde han emellertid från början placeras i nämnda löneklass av 24:e lönegraden. Vidare borde anställas en kontorist och ett kontorsbiträde, den förre placerad i 9:e och den senare i 4:e lönegraden av samma löneplan. Därest å kontoristbefattningen förordnades den nuvarande förste kontoristen, vilken åtnjöte arvode motsvarande 8:e löneklassen, skulle han från början placeras i nämnda löneklass av 9:e lönegraden i löneplanen.

I anslutning till genomförandet av den nämnda anställningsformen för

personalen borde civila tjänstepensionsreglementet och allmänna familjepensionsreglementet bliva tillämpliga å befattningshavarna i fråga.

Den nya organisationen av civilanställningsbyrån borde träda i tillämpning från och med budgetåret 1937/1938.

De anslagsmedel, som skulle bliva erforderliga för byråns verksamhet efter omorganisationen, förutsatte departementschefen icke komma att överstiga det hittills beräknade beloppet, 20,000 kronor, vilket belopp borde såsom ett särskilt anslag äskas av riksdagen för nästkommande budgetår. Stat för anslaget borde i sinom tid fastställas av Kungl. Maj:t.

Utskottet.

Utskottet har i fråga om löneställningen för den kontorist, som skall anställas vid civilanställningsbyrån och ersätta den nuvarande förste kontoristen och redogöraren, uppmärksammat, att denne hänförs till 9:e lönegraden i den i § 7 i kungörelsen den 15 juni 1935 med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen intagna löneplanen. Då emellertid kontorister regelmässigt såväl vid kommunikationsverken som vid försvarsväsendet äro hänförda till 8:e lönegraden och förste kontorister till 10:e lönegraden i vederbörlig löneplan, kan det ifrågasättas, om icke här ifrågavarande befattningshavare bör hänföras till antingen 8:e eller 10:e lönegraden. Utskottet förutsätter, att frågan om löneställningen för berörde befattningshavare av Kungl. Maj:t toges under förnyat övervägande. I varje fall torde böra tillses, att den nuvarande innehavaren av motsvarande befattning icke kommer att få vidkännas någon löneminskning.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) besluta, att tills vidare från och med budgetåret 1937/1938 skall finnas ett för försvarsväsendet gemensamt centralt organ, benämnt »Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå», med i huvudsak den organisation, som i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 och här ovan angivits;

b) till *försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 20,000 kronor.

155:o) **Civilanställnings befrämjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 181, sid. 250—252) att till civilanställnings befrämjande för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

I sitt utlåtande nr 1, vilket i förevarande avseende av riksdagen lämnades utan erinran, framhöll särskilda utskottet vid 1936 års riksdag, att det enligt utskottets mening såväl ur rekryteringssynpunkt som med hänsyn till det avgående militärmanskapets intressen vore av synnerlig vikt, att

civilanställningsfrågan erhöle en tillfredsställande lösning. Av stor betydelse härvidlag syntes det vara att, bland annat, bereda de fast anställda av manskapet möjlighet att inhämta sådana kunskaper, som kunde komma dem till godo vid sökande av civila befattningar. Utskottet fann sig därför böra tillstyrka, att ett anslag av 40,000 kronor ställdes till Kungl. Maj:ts förfogande för bestridande av kostnader, som bleve förenade med anordnandet av särskilda kurser i civilanställningssyfte.

Beträffande frågan om anvisande av medel för främjande av civilanställning för nästkommande budgetår har försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 november 1936 rörande anslagets storlek anfört i huvudsak följande.

Enligt byråns uppfattning funnes anledning att för nästa budgetår beräkna anslaget för här ifrågasvarande ändamål till något lägre belopp än det i försvarsbeslutet upptagna. Erfarenheter hade ännu icke vunnits rörande det behov av utbildning i civilanställningssyfte, som kunde bliva en följd av Kungl. Maj:ts beslut den 11 september 1936 angående beredande av viss företrädesrätt för militärmanuskap vid tillsättande av civila och civilmilitära befattningar i statens tjänst, och vad beträffade utbildning för tillgodoseendet av behovet av arbetskraft på den allmänna arbetsmarknaden, så vore det alltjämt förenat med mycket stora svårigheter att beräkna behovet av ny arbetskraft på skilda arbetsområden. Det syntes sålunda icke vara utslutet att anslagsbehovet under budgetåret 1937/1938 för här ifrågasvarande ändamål kunde komma att visa sig vara mindre än det i försvarsbeslutet beräknade beloppet, 40,000 kronor. På grund av dessa omständigheter kunde det sålunda vara lämpligt att för nästa budgetår beräkna ett mindre anslag än det av årets riksdag i försvarsbeslutet angivna, men dock icke understigande 25,000 kronor.

Departementschefen har i ämnet för egen del anfört följande.

»I enlighet med försvarsbeslutet bör från och med nästkommande budgetår för befrämjande av civilanställning anvisas ett för samtliga försvarsgrenar gemensamt anslag. Såsom civilanställningsbyrå framhållit torde anslaget för det kommande budgetåret, innan någon erfarenhet angående medelsbehovet för ifrågasvarande ändamål vunnits, böra upptagas med något mindre belopp än det av särskilda utskottet beräknade och lämpligen begränsas till 25,000 kronor.

Anslaget torde böra ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för den fördelning, som Kungl. Maj:t kan finna påkallad.»

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förvarande förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *civilanställnings befrämjande* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

Stockholm den 9 mars 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar *Nilsson* i Malmö, *Borell*, *Bergström*, *Gustafsson* i Benestad, *Pauli*, *Holmström*, *Lindström*, *Rahmn*, *von Heland*, *Englund*, *Domö* och *Bäckström*; samt

från a n d r a kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist*, *Strindlund*, *Eriksson* i Stockholm, *Persson* i Falla, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Ward*, *Andersson* i Södergård och *Bergvall*, dock att vid behandlingen av

punkterna 28:o)—155:o) i stället för herr *Jansson* i Falun deltagit herr *Persson* i Tidaholm,

punkterna 45:o)—155:o) i stället för herr *Bergvall* deltagit herr *Danielsson* samt i stället för herr *Ward* herr *Erlander* samt

punkterna 45:o)—60:o) i stället för herr *Strindlund* deltagit herr *de Geer* i Hanaskog.

Reservationer:

vid *punkt 14:o)* (avlöning till personal vid arméförvaltningen) av herr *Törnkvist*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka motionen II: 311.

vid *punkt 15:o)* (avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl.) av herrar *Holmström*, *Lindström*, *Rahmn*, *Englund*, *Domö* och *Magnusson* i Skövde, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Genom fastställandet av 1936 års arméorganisation, vilken medfört en betydande utökning av Karlsborgs luftvärnsregemente och förläggning av Västgöta flygflottilj till platsen, kommer Karlsborgs garnison, vilken även omfattar ett intendenturkompani, jämte landets största ammunitionsfabrik och tygverkstäder, att bliva en av Sveriges större garnisonsorter. Vid den omorganisation av armémusiken, som beslöts skola äga rum i samband med 1936 års försvarsbesluts genomförande, ifrågasattes dock ingen ändring av musikkåren vid Karlsborgs luftvärnsregemente utan ansågs densamma böra bibehållas såsom en kår av typ III. Då Karlsborgs garnison vid jämförelse med andra garnisoner bliver lika stor och i många fall större än andra garnisoner, som tilldelats en musikkår av typ II, synes enligt utskottets mening vid 1936 års riksdags beslut i denna fråga tillbörlig hänsyn icke hava tagits till det förhållandet att Karlsborgs garnison skall utökas i sådan utsträckning, som kommer att ske.

En annan omständighet, som icke heller i detta sammanhang bör förbises, är, att de säregna förhållandena i Karlsborg göra, att musiken därstädes måste tillmätas en större betydelse än vid garnisoner, som äro förlagda till städer, där tillfälle gives att höra annan musik och större möjligheter finnas till kulturella förströelser.

Utskottet har på de nu anförda skälen funnit sig böra tillstyrka den i herr *Magnussons* i Skövde m. fl. motion (II: 140) gjorda framställningen, att

musikkåren vid Karlsborgs luftvärnsregemente utökas från typ III till typ II.

Jämväl de i motionerna I: 49 och II: 131 anförda skälen rörande behovet av förstärkning av militärmusiken i Göteborg synas utskottet giva vid handen, att musikkåren vid Göta artilleriregemente bör få motsvarande ökning.

Ett genomförande av motionärernas förslag torde icke behöva medföra ökning av anslaget slutsumma.

Vidkommande det i motionen II: 75 gjorda yrkandet om utökning av musikkåren vid Livregementet till häst har utskottet icke funnit tillräckliga skäl föreligga för ett bifall till framställningen i fråga.

De allmänna grunder, — — — = utskottet — — — truppförbandens m. fl. stater.

Då utskottet icke i övrigt funnit anledning till erinran mot beräkningen av lantförsvarets avlöningsanslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) med hänvisning till vad ovan anförts och med bifall till motionen II: 140 samt motionerna I: 49 och II: 131 ävensom med avslag å motionen II: 75 godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogade förslag till stater för generalitetet, generalstabskåren, artilleristabskåren, fälttygkåren, fortifikationskåren, intendenturkåren, fältläkarkåren, fältveterinärkåren, arméstaben jämte krigsarkivet, truppslagsinspektionerna samt sjukvårds- och veterinärinspektionerna, arméfördelningsstaberna m. m., rullföringsbefälhavare med biträden, krigsskolan, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, ridskolan, artilleriets skjutskola, arméns underofficersskola, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet — vidkommande staterna för Göta artilleriregemente och för Karlsborgs luftvärnsregemente med iakttagande av den utökning av musikpersonalen, som utskottet ovan föreslagit — officerare och underofficerare vid luftvärnsartilleriet, officerare och underofficerare m. fl. vid ingenjörtrupperna, ingenjörkårerna och signalregementet, officerare och underofficerare vid trängen, trängkårerna, väg- och vattenbyggnadskårens chefsexpedition, tygdepartementets fabriker och anstalter, armémuseum samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg, att gälla under budgetåret 1937/1938, dock beträffande de å vissa stater uppförda icke-ordinarie befattningshavarna, och betjäningsspersonalen endast i fråga om de för dessa personalgruppers avlöande erforderliga medelsanvisningarna,

b) — i) = utskottet.»

vid *punkt 49:0* (motioner om åtgärder till klarläggande av formerna för användande av luftvärnsmateriel, anskaffad på frivillighetens väg, samt om anslag till luftvärnsmateriel)

1) av herrar *Borell, Holmström, Rahmn, Domö, Magnusson* i Skövde och *Persson* i Falla, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Såsom i motionerna I: 85 och II: 214 framhållits innebar 1936 års försvarsbeslut anskaffning av luftvärnsartilleri endast för Stockholm, fästningarna, flygbaserna och fältarmén. För våra större städer, vår industri, våra kraftverk och hamnar m. m. utom huvudstaden beräknade däremot 1936 års riksdag intet. Med hänsyn till flygvapnets utveckling till det främsta anfällsmedlet i ett kommande krig och de risker, för vilka våra industrier m. m. därigenom kunna komma att bli utsatta, måste den knappa tillgången av luftvärnsartilleri ingiva allvarlig oro. Dessa farhågor hava på skilda håll tagit sig uttryck i åtgärder att på frivillighetens väg anskaffa luftvärnsmateriel för försvar av hemorten. Det intresse, som sålunda gjort sig gällande, är enligt utskottets mening en försvarstillgång, som i möjligaste mån bör av statsmakterna tillvaratagas och främjas. Det är i sådant syfte erforderligt, att statliga åtgärder vidtagas till klarläggande av formerna för användande av på frivillighetens väg anskaffad luftvärnsmateriel. Det synes utskottet vidare önskvärt att i samband härmed till prövning upptaga frågan om möjligheterna för statens affärsdrivande verk att själva sörja för sitt luftvärnsskydd.

Med hänsyn till det intresse som sålunda på frivillighetens väg kommit till uttryck för anskaffning av luftvärnsmateriel, synes det utskottet rimligt, att även staten bidrager till denna del av försvarsberedskapen. Utskottet har därför ansett sig böra giva sin anslutning till den i motionerna I: 85 och II: 214 gjorda framställningen om anvisande av ett belopp av 13 miljoner kronor — att fördelas på de tre närmaste budgetåren — för anskaffning av luftvärnsmateriel utöver den av 1936 års riksdag beslutade. För detta belopp anskaffad materiel — 6 st. 7 cm luftvärnsbatterier med tillbehör samt ett 50-tal 40 mm automatkanonavdelningar — skulle enligt chefens för generalstaben remissyttrande till 1930 års försvarskommission kunna bemannas utan förändring av 1936 års försvarsordnings fredsorganisatoriska ram med reservbefäl från de beslutade två luftvärnsregementena och landstormspersonal.

Vidkommande de i motionerna I: 143 och II: 323 samt i motionen II: 302 gjorda framställningarna, vilka avse anskaffning av permanenta luftvärnsbatterier uteslutande för Göteborgs stad och hamn, kommer med hänsyn till den ställning, utskottet ovan intagit till de förstberörda motionerna, i vad de avse anvisande av medel för anskaffning av luftvärnsmateriel, syftet i dessa senare motioner att bli tillgodosett.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

- I. att riksdagen må med bifall till motionerna I: 85 och II: 214,
 - a) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om snara åtgärder till klarläggande av formerna för användande av luftvärnsmateriel, anskaffad på frivillighetens väg;
 - b) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om prövning av möjligheterna för statens affärsdrivande verk att själva sörja för sitt luftvärnsskydd;

c) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om framläggande för innevarande års riksdag av de förslag beträffande nyssberörda frågor, varom riksdagsbeslut befinnas erforderliga;

d) för anskaffning av *luftvärnsmateriel*, utöver den av 1936 års riksdag beslutade anskaffningen, anvisa för budgetåret 1937/1938 ett reservationsanslag av 4,330,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att omedelbart vidtaga åtgärder för anskaffning av dylik materiel intill ett belopp av 13,000,000 kronor.

II. att motionerna I: 143 och II: 323 samt II: 302, förstnämnda två motioner i den del, varom här är fråga, må anses besvarade med vad utskottet ovan anfört.»

2) av *desamma*, som beträffande motionerna I: 143 och II: 323 velat tillstyrka nämnda motioner i den del, varom här är fråga.

vid *punkt 61:o*) (motioner angående bibehållande av skeppsgosseinstitutionen m. m.)

1) av herrar *Borell, Holmström, Rahmn, Englund, Domö, Magnusson i Skövde, Törnkvist* och *Persson* i Falla, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»De skäl, som i förevarande motioner anförts för bibehållande av skeppsgosseinstitutionen giva, enligt utskottets mening, vid handen, att denna institution haft och alltjämt har en mycket stor betydelse för säkerställandet av såväl den kvantitativa som den kvalitativa rekryteringen av manskap och underofficerare vid flottans däcksavdelning. Sålunda må framhållas, att av däcksavdelningens underofficerare, i vad gäller Karlskrona station, för närvarande ej mindre än omkring 80 procent utgöras av f. d. skeppsgossar. Härav framgår alltså, att endast en ringa procent av det kontraktsanställda manskapet genomgår underofficersutbildning. Med hänsyn härtill kan det komma att visa sig nödvändigt att, därest karlskrivet manskap icke skulle vara att påräkna för säkerställandet av underofficerskårens rekrytering, öka sjömanskårens numerär i syfte att få det större urval, som kräves för att det varje år erforderliga antalet underofficersutbildade skall erhållas. Enbart denna omständighet synes utskottet utgöra ett vägande skäl för skeppsgosseinstitutionens bibehållande.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om försvarskommissionens förslag rörande möjligheten för ett visst antal begåvade och i övrigt lämpade skeppsgossar att erhålla utbildning till officerare på aktiv stat. Detta förslag synes utskottet vara förtjänt av särskild uppmärksamhet och av att närmare undersökas. Ett annat uppslag, som enligt utskottets mening även borde göras till föremål för närmare prövning, vore en omläggning av utbildningen vid skeppsgosseinstitutionen, så att densamma kommer att motsvara den vid en yrkesbestämd högre folkskola med syfte att dana eleverna till goda sjömän, vilka efter utbildningens avslutande skulle kunna tagas i anspråk såväl för örlogsflottans som handelsflottans rekrytering.

Försvarskommissionen underströk de obestriddliga fördelar, som skepps-

gosseinstitutionen innebar såväl ur tjänste- som ekonomiska synpunkter och uttalade sin bestämda uppfattning, att nämnda institution alltså borde bibehållas inom marinorganisationen.

Från de ansvariga militära myndigheternas sida har enhälligt hävdats den bestämda meningen, att skeppsgosseinstitutionen är av allra största värde för att tillförsäkra våra örlogsfartygs besättningar en nödvändig kärna av väl utbildad och sjövan personal. En indragning av skeppsgossekåren skulle, framhålls det, medföra menliga följder för kustflottans stridsberedskap.

Härjämte bör beaktas, att det vid 1936 års riksdag framlagda förslaget om skeppsgosseinstitutionens upphörande icke baserade sig på något som helst uttalande från de ansvariga marina myndigheterna.

Vid nu angivna förhållanden synas utskottet synnerligen starka skäl tala för ett anstånd tills vidare med indragningen av skeppsgosseinstitutionen för att utredning må kunna verkställas rörande behovet av en skeppsgosseinstitution och därmed sammanhängande frågor.

I avvaktan på resultatet av den av utskottet sålunda förordade utredningen bör avveckling av den till Karlskrona förlagda skeppsgossekåren icke påbörjas, enär detta skulle medföra ett sönderbrytande av organisationen och i flera avseenden åstadkomma svårigheter, i det fall utredningen skulle komma att giva till resultat, att skeppsgosseinstitutionen bör bibehållas i en eller annan form. Däremot synes i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet (sid. 209) framlagt förslag skeppsgossekåren i Marstrand böra avvecklas, enär såväl försvarskommissionen som också de militära myndigheterna ansett ett sammanförande av skeppsgossar till en förläggning erbjuda vissa fördelar. Utskottet kan således icke ansluta sig till motionen II: 324, i vad den gäller frågan om anstånd med avveckling av skeppsgossekåren i Marstrand.

Vad beträffar rekryteringen av skeppsgossar hösten 1937 vid kåren i Karlskrona förutsätter utskottet, att denna skall äga rum i den omfattning, som i motionerna nr II: 12, I: 88 och II: 212 anges. Härav betingad ökning av vissa anslag har av utskottet upptagits under vederbörliga punkter, därvid utskottet beräknat löneförmånerna m. m. till skeppsgossar enligt samma grunder som under innevarande budgetår.

Utskottet hemställer således,

att riksdagen må, i enlighet med herr F. Domös m. fl. och herr G. Bagges m. fl. motioner I: 88 och II: 212 samt i anledning av herr A. Törnkvists i Karlskrona m. fl. motion II: 12 och herr E. Lithanders m. fl. motion II: 324,

a) besluta att med indragning av skeppsgossekåren tills vidare må anstå;

b) i skrivelse hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning snarast möjligt rörande behovet av en skeppsgossekår, varvid särskilt bör beaktas vad försvarskommissionen härutinnan föreslagit.»

2) av herr *Bergström*.

vid *punkt 63:o*) (avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.).

Samma reservanter som de vid *punkt 61:o*) 1) antecknade hava — på grund av sitt yrkande under sistnämnda punkt — ansett, att utskottets yttrande och förslag här bort hava följande lydelse:

»Då utskottet under *punkten 61:o*) ovan föreslagit, att skeppsgossekåren i Karlskrona hösten 1937 skall nyrekryteras med omkring 80 gossar, torde staten för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår m. fl., i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, böra för beredande under 9 månader av dagavlöning till 80 skeppsgossar à 15 öre i första årskursen samt för ordningsmannaarvoden åt skeppsgossar ökas med, i avrundat tal, 3,350 kronor. Vidare bör av samma anledning staten för skeppsgosseskolan ökas med 4,150 kronor för beredande av ersättning åt lärare vid skeppsgosseskolans första årskurs.

Någon ökning av avlöningsanslagets slutsumma torde på grund härav icke behöva vidtagas.

Vidkommande frågan om tillfällig löneförbättring för löjtnanter samt underofficerare av 2. och 3. graden på aktiv stat och övergångsstat samt till flaggkorpraler ävensom ovanberörda motioner om i samband med vissa i motionerna angivna organisationsåtgärder stående ökning av flottans personalstater avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande. Härav möjligen påkallade ändringar torde ej behöva för budgetåret 1937/1938 upptagas i vederbörliga stater.

Beträffande den av Kungl. Maj:tt framlagda anslagsberäkningen i övrigt och de av departementschefen i samband därmed ämnade förslagen har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet, som i övrigt hänvisar till vad som under motsvarande anslag för lantförsvaret blivit anfört, hemställer,

att riksdagen må •

a) med hänvisning till vad som ovan anförts godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1937 fogade förslag till stater för chefen för marinen och vid marin-staben anställd personal, flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår m. fl., kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl., mariningenjörkåren, marin-intendenturkåren, marinläkarkåren, marinens ecklesiastikstat och marinens poliskår, sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinens underofficersskolor m. m. och sjörullföringsbefälhavare med biträden, att gälla under budgetåret 1937/1938, dock vad beträffar skeppsgossekåren med de ändringar, som utskottet ovan föreslagit,

b) godkänna de i en vid ovannämnda statsrådsprotokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» i kolumnen »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret m. fl.» upptagna arvoden,

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1937/1938, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, bereda avskedad beställningshavare av manskapet vid marinen med en tjänstetid av minst sex år möjlighet att kvarstå viss tid över stat vid vederbörlig kår (truppförband),

d) medgiva, att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, under budgetåret 1937/1938 må till surnumerär fänrik (underlöjtnant) vid marinen utgå särskild kontant ersättning för dag med belopp, motsvarande sammanlagda värdet av värnpliktig, likaledes för dag, tillkommande förmåner av penningbidrag, portion och ersättning för begagnande av egna persedlar,

e) medgiva, att kostnaderna för frivillig tjänstgöring vid flottan och kustartilleriet av underofficerare å reservstat och i reserven må — i den mån sådan tjänstgöring betingas av vakanser inom vederbörlig underofficerskår — bestridas av genom vakanserna inbesparade medel,

f) till *avlönning till personal vid kårer och stater m. fl.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 11,700,000 kronor.»

vid *punkt 65:o* (rekryteringskostnader).

Samma reservanter som de vid punkt 61:o) 1) antecknade hava — på grund av sitt yrkande under sistnämnda punkt — ansett, att utskottets yttrande och förslag här bort hava följande lydelse:

»Enär utskottet ovan föreslagit, att skeppsgossekåren hösten 1937 skall nyrekryteras med omkring 80 gossar, torde för täckande av de härmed förenade kostnaderna böra beräknas ett belopp av 2,400 kronor. Det av Kungl. Maj:t äskade beloppet bör alltså ökas härmed eller till 122,400 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *rekryteringskostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 122,400 kronor.»

vid *punkt 75:o* (förplägnad).

Samma reservanter som de vid punkt 61:o) 1) antecknade hava — på grund av sitt yrkande under sistnämnda punkt — ansett, att utskottets yttrande och förslag här bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet ovan anfört rörande bibehållande tills vidare av skeppsgosseinstitutionen torde antalet tjänstgöringsdagar, i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, böra ökas med 17,000 tjänstgöringsdagar i land och 4,900 tjänstgöringsdagar ombord, vilket medför en ökning av anslagssumman med, i avrundat tal, 26,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *förplägnad* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 2,878,000 kronor.»

vid *punkt 76:o*) (beklädnad).

Samma reserver som de vid *punkt 61:o*) 1) antecknade hava — på grund av sitt yrkande under sistnämnda punkt — ansett, att utskottets yttrande och förslag här bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet ovan anfört rörande bibehållande tills vidare av skeppsgosseinstitutionen torde antalet tjänstgöringsdagar, i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, böra ökas med 21,900, vilket medför en ökning av anslagssumman med, i avrundat tal, 12,100 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *beklädnad* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 1,297,800 kronor.»

vid *punkt 77:o*) (kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.).

Samma reserver som de vid *punkt 61:o*) 1) antecknade hava — på grund av sitt yrkande under sistnämnda punkt — ansett, att utskottets yttrande och förslag här bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till utskottets förslag ovan om skeppsgosseinstitutionens bibehållande tills vidare torde anslaget, i förhållande till Kungl. Maj:ts beräkningar, böra ökas med 2,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 169,000 kronor.»

vid *punkt 78:o*) (bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.).

Samma reserver som de vid *punkt 61:o*) 1) antecknade hava — på grund av sitt yrkande under sistnämnda punkt — ansett, att utskottets yttrande och förslag här bort hava följande lydelse:

»Mot Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt har utskottet icke funnit anledning till annan erinran, än att anslaget bör, med hänsyn till den ställning utskottet ovan intagit till skeppsgosseinstitutionens bibehållande, ökas, i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, med, i avrundat tal, 1,500 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 815,500 kronor.»

vid *punkt 82:o*) (sjukvård).

Samma reserver som de vid *punkt 61:o*) 1) antecknade hava — på grund av sitt yrkande under sistnämnda punkt — ansett, att utskottets yttrande och förslag här bort hava följande lydelse:

»Mot Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt har utskottet icke funnit anledning till annan erinran, än att anslaget bör, med hänsyn till den ställning utskottet ovan intagit till skeppsgosseinstitutionens bibehållande, ökas, i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, med, i avrundat tal, 1,600 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *sjukvård* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 201,600 kronor.»

vid *punkt 110:o*) (avlönning till personal vid sjökarteverket) av herrar *Lindström* och *Eriksson* i Stockholm, vilka ansett att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Vidkommande det motionsvis gjorda yrkandet om ändrad löneställning för redaktören för tidskriften 'Underrättelser för sjöfarande' vill utskottet erinra därom, att i motioner vid 1935 års riksdag hemställdes, att den civila personalen vid 'Underrättelser för sjöfarande' sattes, redaktören på ordinarie och övrig personal på extra ordinarie stat. I över motionerna avgivet utlåtande framhöll statsutskottet, att utskottet, som i stort sett vore ense med motionärerna därutinnan, att den dåvarande anställningsformen för tidskriftens redaktionspersonal knappast kunde vara fullt tillfredsställande, ansåge sig, under hänvisning till att sjökarteverkets omorganisation stode på dagordningen, icke böra föreslå, att beslut i den motionsvis framförda frågan för det dåvarande fattades av riksdagen. Emellertid ville utskottet uttala sin bestämda förväntan, att spørsmålet om den lämpligaste anordningen beträffande nämnda personals tjänsteställning bleve av vederbörande myndigheter underkastat saklig prövning och slutligt löst i samband med det vilande omorganisationsförslaget. Utskottets utlåtande blev av riksdagen godkänt.

På sätt framgår av statsrådsprotokollet till fjärde huvudtiteln (1936 års riksdag) uttalade departementschefen i fråga om den för redaktören avsedda befattningen, att densamma — med hänsyn till att ett uppförande av befattningen å ordinarie stat kunde innebära ett föregripande av sjökarteverkets framtida organisation samt med beaktande tillika av att sjökarteverkschefen icke ansett skäl föreligga till förändring av redaktörens anställningsform — alltjämt borde bibehållas såsom arvodesbefattning. Beträffande den övriga personalen syntes departementchefen densamma böra beredas anställning såsom extra ordinarie befattningshavare, varvid assistenten placerades i 21:a lönegraden.

Frågan om redaktörsbefattningens överförande till ordinarie stat synes dock icke sedermera hava upptagits till prövning av kartverkschefen i samband med omorganisationen, vilket framgår av 1936 års statsverksproposition (nr 225) angående försvarsväsendets ordnande samt innevarande års statsverksproposition.

Då såsom ovan framgår assistenten vid tidskriften numera beretts anställning såsom extra ordinarie befattningshavare, anser utskottet det fullt motiverat, att redaktörsbefattningen icke längre hänföres till arvodestjänst.

Att märka är nämligen, att så länge redaktörsbefattningen är en arvodesbefattning och assistentbefattningen en extra ordinarie befattning, torde vid redaktörsombyte redaktionsarbetets kontinuitet icke kunna tillfredsställande tryggas enligt godtagna befordringsprinciper, enär assistenten ej kan ifråga-

komma till redaktörsbefattningen utan att få såväl anställnings- som löne- villkor betydligt försämrade.

Under hänvisning till vad vid denna frågas behandling tidigare anförts och på av motionärerna utvecklade skäl finner sig utskottet böra tillstyrka, att berörda redaktörsbefattning uppföres på ordinarie stat.

Beträffande lönegradsplaceringen vill utskottet erinra därom, att nuvarande kartverkschefen ansett, att, därest ifrågavarande befattning uppfördes på ordinarie stat, densamma borde placeras i lönegraden B 26. Vid prövning av denna fråga har utskottet ansett sig böra stanna vid lönegraden B 24 eller alltså samma lönegrad, till vilken redaktören för Kommerskollegie Meddelanden och kommerskollegie sjötekniska konsulent hänförts.

Därest det framdeles skulle befinnas lämpligt att — såsom nu är fallet — uppehålla redaktörsbefattningen med en pensionerad sjöofficer, torde emellertid till denne böra utgå allenast arvode av 3,600 kronor. Vid vikariat å redaktörsbefattningen synes dock den i personalförteckningen upptagna lönegradsplaceringen böra tjäna såsom utgångspunkt.

Någon ändring i den föreslagna staten för sjökarteverket torde icke för budgetåret 1937/1938 vara behöfvlig.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 31 och II: 73,

a) fastställa följande personalförteckning för den civila personalen å ordinarie stat vid sjökarteverket:

Befattning	Lönegrad
1 chef, arvode enligt 5 § civila avlöningsreglementet	—
3 förste aktuarier	B 26
1 redaktör för tidskriften »Underrättelser för sjöfarande»	B 24
1 aktuarie	B 22
1 kartograf	B 22
1 föreståndare för militärdetaljen (militärkartograf)	B 21
1 redogörare	B 18
9 ritare	B 15
5 gravörer	B 15
2 ritbiträden	B 7
1 kanslibiträde	B 7
1 expeditionsvakt	B 5;

Anm. Så länge befattningen såsom redaktör för tidskriften »Underrättelser för sjöfarande» uppehålles av en pensionerad sjöofficer, skall befattningen i fråga icke tillsättas med ordinarie innehavare, utan i stället utgå arvode med ett belopp av 3,600 kronor:

b) under iakttagande av i punkt a) upptagen ändring i personalförteckningen och med godkännande i övrigt av det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari

1937 fogade förslag till stat för sjökarteverket, att tillämpas under budgetåret 1937/1938, till *avlöning till personal vid sjökarteverket* för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 248,900 kronor.»

vid *punkt 154.o*) (försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå) av herr *Törnkvist*, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Det synes utskottet tveksamt, huruvida den av Kungl. Maj:t för civilanställningsbyrån föreslagna organisationen är den mest lämpliga. Med hänsyn till betydelsen av civilanställningsarbetet, vilket intimt sammanhänger med försvarsorganisationen, i vad den avser fast anställt manskap, synes det utskottet böra övervägas, om icke civilanställningsbyrån åliggande uppgifter böra omhänderväras av försvarsdepartementet, vilket synes utskottet möjligt, om försvarsdepartementets stat ökas med en för handläggning av hithörande ärenden avsedd tjänsteman med erforderligt biträde. Härigenom kunna möjligen kostnaderna för den ifrågavarande verksamheten också något nedbringas i förhållande till det av Kungl. Maj:t beräknade beloppet. Utskottet vill sålunda förorda, att jämväl detta förslag tages under övervägande, då det gäller det framtida ordnandet av civilanställningsarbetet vid försvarsväsendet.

I avvaktan på att detta förslag blir föremål för Kungl. Maj:ts prövning, synes det utskottet, att den nuvarande organisationen ifråga om civilanställningsbyrån bör bibehållas, dock med befogenhet för Kungl. Maj:t att vidtaga de mindre organisatoriska förändringar, som med hänsyn till vunnit erfarenhet kunna anses påkallade.

Beträffande beräkningen av kostnaderna för civilanställningsbyråns verksamhet under budgetåret 1937/1938 har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) medgiva, att försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå må jämväl under nästa budgetår vara försöksvis inrättad med i huvudsak nuvarande organisation;

b) till *försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 20,000 kronor.»